PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo — Cena 60 lir — Leto XXIV. Št. 170 (7063) — TRST, sobota, 27. julija 1968

VAŽNO ZASEDANJE MINISTRSKEGA SVETA

Vlada je odobrila prihodnji proračun in vrsto pomembnih gospodarskih ukrepov

Proračun predvideva občutno zvišanje deficita - Štiri skupine gospodarskih ukrepov: o investicijah, znanstvenem raziskovanju, Jugu in socialnih vprašanjih - Odobreno pooblastilo za podpis pogodbe o neširjenju atomske oborožitve

RIM, 26. — Vlada je na današnji seji odobrila osnutek proračuna za prihodnje leto, istočasno pa celo vrsto zelo pomembnih osnutkov, ki se nanašajo na nekatera gospodarska dokaj dalekosežna vprašanja.

Proračun predvideva 9.718,8 milijard lir izdatkov, medtem ko je proračun za letošnje leto predvideval 8.827 milijard izdatkov, za leto 1967 pa 7.786,1 milijard. Občutno je zvišan predvideni deficit, ki dosega 1.699,3 milijard lir, medtem ko po predvidevanjih za letos znaša 1.149,8 milijard, za leto 1967 pa 1.164,1 milijard lir.

Minister za proračun Colombo je po seji vlade izjavil, da predvideva proračun zvišane dohodke za 10,1 odstotkov, istočasno pa zvišane izdatke za 14,4 odstotka, tako da se je deficit zvišal za 550 milijard lir. Colombo zagovarja tako občutno zvišanje deficita, češ da gre predvsem za odplačila dolgov, ki so jih napravili v preteklih letih in da je prišlo do najvišje kvote, ki so jo zabeležili v ta namen.

Poleg tega je vlada na današnji seji sprejela tudi celo vrsto ukrepov, ki jih deklarira kot prispevek k nadaljnjemu gospodarskemu utrjevanju, tako da bi z večjimi državnimi izdatki prispevali k okrepitvi določenih ogroženih sektorjev in istočasno zaostalih področij.

Tudi v tej zvezi je Colombo izjavil novinarjem, da gre za vrsto ukrepov, ki temelje na gospodarskem načrtovanju, delno pa za ukrepe, ki že po svojem značaju omogočajo ustrezno usmerjanje javnih izdatkov.

Celotni ukrep bodo predložili parlamentu v ooliki enega samega zakonskega predloga, gre pa za štiri skupine osnovnih posegov.

Prva skupina obsega ukrepe za pospeševanje neposredno produktivnih investicij, pri čemer gre ponovno za pet ločenih ukrepov, ki jih delno italijanska zakonodaja sploh še ni poznala

Prvi ukrep se nanaša na tako imenovani «kredit na davke», in ki predvideva oprostitev v višini 50 odst. na investicije, ki so bile izvedene na ozemlju države. Naslednji tovrstni ukrep govori o dodelitvi 100 milijard lir za financiranje raziskovanj, ki jih odobri CIPE in za kar bo skrbela ustanova IMI. V isti sklop prištevajo možnost uvoza s posebno ugodnimi pogoji strojev in naprav, ki so tehnološko izredno zanimive in ki jih domača industrija še ni sposobna izslediti. Četrti ukrep te skupine predvideva povečano kreditiranje male in srednje industrije in končno kreditiranje obrtnikov.

Druga skupina ukrepov se nanaša na financiranje industrijskega in drugega razvoja Juga, pri čemer je najpomembnejši predlog, da se blagajno za jug okrepi in da se poveča njena zmogljivost od 1.640 milijard na 2.200 milijard lir, njena letna zmogljivost pa od 345 milijard na okrog 400 milijard lir. S temi sredstvi bo možno financirati nekatere obsežne investicije kot so «Alfa Sud» ali «Italsider», odnosno nekatera zasebna podjetja.

Drugi pomembnejši ukrep v korist juga se nanaša na delni odpis stroškov za socialno zavarovanje podjetij, pri čemer gre za znižanje tovrstnih stroškov povprečno za 10 odstotkov.

Tretja skupina ukrepov obsega kredite za gradnjo stanovanj, ali podobnega, v največji višini 8 milijonov po obrestni meri 5 odst., pri čemer ni predvidena nobena druga formalnost razen potrdila o stalnem bivanju.

Četrta skupina se nanaša na okrepitek notranje potrošnje in je v tej zvezi najpomembnejši predlog o znižanju davkov na porabo električne energije za zasebne potrebe, so jo uvedli pred dvema letoma. V tem okviru je tudi pomembno zvišanje prispevka za brezposelnost, ki sicer ni linearen, ki pa znaša okrog 700 lir dnevno.

Ministrski svet je poleg tega odobril tudi splošni načrt o vodovodih, potrdil je Granzotta za troletje 1968-70 za opolnomočenega delegata RAI-TV. Razpravljali so tudi o reformi zakonika o kazenskem postopku, o čemer bodo ponovno govorili na prihodnji seji vlade, ki bo še prihodnji teden, ker niso izčrpali celotnega dnevnega reda.

Proračun, ki ga je predložila sedanja vlada, je težko oceniti, kot je težko tudi izreči tehtnejše mnenje o sprejetem zakonskem predlogu, ki se nanaša na zapleteno vrsto predlogov za okrepitev gospodarskih dejavnosti. Ni namreč iz splošnih sporočil vladnih krogov možno zaključiti, če gre samo za logično posledico ukrepov, ki so jih že pripravili in izdelali v okviru petletnega gospodarskega načrtovanja, ali če gre v prvi vrsti za prispevke, ki naj bi šlo v pretežni meri v korist monopolističnega kapitala.

Senator Pieraccini, ki je bil v prejšnji vladi levega centra minister za proračun in za programiranje, je predloženi proračun in gospodarske ukrepe zelo pozitivno ocenil in pravi, da gre za ukrepe, ki temelje na programiranju, ki slede logiki načrta in se nanj sklicujejo. Bivši minister sicer pravi, da je treba celotno materijo podrobneje preučiti, da pa je že sedaj mnenja, da niso ignorirali zanteve socialistov, da je treba nadaljevati z gospodarskim razvojem.

Poslanska zbornica je danes zaključila z delom in bo šla na počitnice. Zbornica je s 377 proti 5 pridržanim in 22 nasprotnim glasovom odobrila pooblastilo vladi, da podpiše mednarodno pogodbo o nerazširjanju atomske oborožitve. Tudi danes se je o tem vprašanju razvila daljša razprava in so se za pogodbo izjasnile vse skupine z izjemo monarhistov in misovcev ki so glasovali proti, liberalci pa so se vzdržali. Glasovanje se je vršilo na osnovi skupne resolucije socialistov in demokrstjanov.

Tudi senat je danes zaključil z delom in je bilo današnje zasedanje posvečeno izključno odgovoram na vprašanja senatorjev. Tako je minister za sodstvo Gonella dejal, da se sedaj pripravlja reforma kazenskih zakonikov, da pa se istočasno že izvajajo resne spremembe v zaporih. Minister je bil v nekoliko težavnem položaju v zvezi z vprašanje o «uporu» v zaporu v Neaplju in je zagotovil, da so že mnogo naredili za izboljšanje stanja jetnikov in da so tudi v ta zapor že investirali 560 milijonov lir.

E. Kennedy ne bo kandidiral

BOSTON, 26. — Vse to, kar se je na dolgo in široko te dni pisalo o možni kandidaturi Edwarda Kennedyja za podpredsednika ZDA — poleg predsedniškega kandidata Humphreya — je sedaj nenadoma postalo neveljavno. Senator Edward Kennedy je namreč danes sporočil, da mu je iz osebnih razlogov nemogoče, da bi si predstavil kot kandidat za demokratsko podpredsedniško kandidaturo pri volitvah v novembru.

Guverner drzave New York Nelson Rockeffeler je včeraj zvečer v svojem govoru v Washingtonu še enkrat izjavil, da bo dal ameriški zunanji politiki nov kurz, če bo izvoljen za predsednika. Navedel je glavne tocke politike, ki bi jo hotel izvajati: 1. razvoj sodelovanja s SZ z namenom, da bi se preprečili lokalni konflikti, ki bi lahko privedli do širše vojne. 2. konec oboroževanja in spopadov med državami tretjega sveta, npr. v Aziji in na Srednjem vzhodu, ki so bistveni vzroki za napetost med Moskvo in Washingtonom; 3. vzporedno z izboljšanjem političnih odnosov med ZDA in SZ bo treba spremeniti osnove trgovskih odnosov; 4. poskus za dialog s pekinško vlado.

PARIZ, 26. — Danes je bilo objavljeno, da bo de Gaulle od 26. do 30. oktobra uradno obiskal Turčijo.

ARABSKE OBTOŽBE IZRAELA PRI OZN

Naser se bo tri tedne zdravil v sovjetski republiki Georgiji

V začetku 1968 so ZDA predlagale obnovitev diplomatskih odnosov z ZAR a so v Kairu predlog odbili - ZDA pošiljajo orožje in letala Izraelu in Arabcem

MOSKVA, 26. — Predsednik ZAR Gamal Abdel Naser je prispel v sovjetsko republiko Georgijo, kjer se bo nekaj časa zdravil. Kot pišejo «Izvestja», bo Naser prebil tri tedne v toplicah Okaltubo pri Kutaisi. Ni znano, za kakšno specialno zdravljenje naj bi šlo pri Naserju, domneva pa se, da se Naser ravna po nasvetu nekaterih ruskih zdravnikov, ki so ga pregledali med njegovim zadnjim bivanjem v SZ. V moskovskih krogih pa tudi pravijo, da bi lahko Naserjevo bivanje v SZ omogočilo nadaljevanje razgovorov s sovjetskimi voditelji o Srednjem vzhodu. Vsekakor pa prevladuje mnenje, da se je Naser vrnil v SZ res iz bolezenskih razlogov.

Prav danes je ministrski predsednik Kosigin sprejel sirsko vojaško delegacijo, ki jo je vodil Mustafa Talas, šef sirskega generalštaba. Po arabsko-izraelski vojni junija 1967 je prišlo že več sirskih vojaških delegacij v SZ.

Jordanski opravnik poslov pri OZN Naber je poslal generalnemu tajniku U Tantu pismo, s katerim obtožuje Izrael, da je izgnal s področja Gaze 50.000 palestinskih beguncev, da je tako napravil na arabskem ozemlju prostor za izraelske kmetovalce.

Tudi sirski poslanik pri OZN je v pismu U Tantu obtožil Izrael krutosti do prebivalstva na arabskem okupiranim ozemlju. Po lanski vojni je mnogo oseb izginilo ali pa so jih pobili. Pred komaj štirimi tedni pa so nekaj vasi izravnali z buldozerji. Kar dela Izrael, pravi sirski poslanik, se lahko primerja z najhujšim nacističnim divjanjem.

V Wasingtonu je komisija za zunanje zadeve ameriškega senata odobrila resolucijo v korist prodaji 50 reakicijskih lovskih letal «F—4 Phanton» Izraelu. Resolucija priporoča prodajo letal, tako da bi arabske države ne imele poguma za morebitni napad. Podobno resolucijo so pred kratkim odobrili tudi v poslanski zbornici. Prav sedaj pa poročajo iz Amana, da je tamkajšnje veleposlaništvo ZDA izdalo poročilo, v katerem objavlja, da je general Theodore Conway od 23. julija v Jordaniji, zato da v pristaniščU Akaba prisostvuje izkrcavanju ameriškega orožja za Jordanijo. Med tem časom ga je že sprejel tudi jordanski kralj Husein in šef jordanskega generalštaba. (Očitno naj to orožje preplaši Izrael, da se ne bi spustil v kak napad).

Ravnatelj egiptovskega lista «Al Ahram» Hasanein Hejkal je napisal, da so ZDA v začetku 1968 predlagale obnovo diplomatskih odnosov med ZDA in ZAR, toda v Kairu so predlog odbili. Odnosi med državama so se prekinili med arabsko-izraelskim konfliktom, ko je predsednik Naser obtožil ZDA, da sodelujejo z izraelskimi napadalci. Pozneje je sicer Naser to obtožbo preklical, a jo je na nekak način obnovil v torek, ko je med nekim govorom dejal: «Izrael ni sam na Sinaju, za njim so ZDA in druge velesile.»

V istem članku, ki govori o perspektivah za mirno rešitev krize na Srednjem vzhodu, Hejkal zanika vesti, da bi SZ hotela, da se Sueški prekop «za vsako ceno» spet odpre. Zraven dostavlja, da med Naserjevim obiskom v Moskvi — in on je bil član delegacije, ki je Naserja spremljala — sovjetski voditelji sploh niso nikoli omenili Sueza. Nato pravi Hejkal, da SZ ve, da bo treba Izrael prepričati s silo ali pa s strahom pred silo, da zapusti ozemlje, ki si ga je pridobil z vojno junija 1967.

Hejkal pravi nato, da z Jarringovo misijo niso perspektive za mir prav nič napredovale, nasprotno pomeni ta misija celo korak nazaj. Pri sedanjem stanju stvari ni nobene možnosti za mir, kajti Izrael ne bo tako zlahka pustil sadov velike zmage, ki jo dosegel, dokler ga kdo ne bo prisilil, da to naredi. Glede zadnjih Naserjevih razgovorov v Moskvi pa pravi Hejkal, da SZ priznava, da je dosegla arabska politika skrajno mejo, ko je sprejela resolucijo OZN, medtem ko jo Izrael odklanja. Končno zatrjuje Hejkal, da so sovjetski voditelji popolnoma prepričani, da je sveta dolžnost Arabcev osvoboditi svoje zasedeno ozemlje, pa naj bodo sredstva kakršna koli.

Predsednik Naser, poročajo iz Bejruta, je «implicite» prvič v imenu ZAR uradno priznal nov iraški režim v poslanici, ki jo je poslal novemu iraškemu predsedniku generalu Ahmedu Hasanu Al Bakru. V svojem telegramu imenuje Naser Al Bakra «brata» in predsednika iraške republike ter izraža prepričanje, da «bo boj, ki ga vodita obe državi, privedel arabski narod do zmage».

Tri afriške države so pristopile k EGS

ARUSHA (Tanzanija), 26. — Kenya, Tanzanija in Uganda so danes pristopile k evropski gospodarski skupnosti. Sporazum je bil dosežen v Arushi, glavnem mestu Zveze vzhodne Afrike, v kateri so bile do sedaj združene tri afriške države.

Gre za prvi tovrstni sporazum, ki sta ga sklenili dve gospodarski skupnosti in ki poudarja težnjo po ekonomskem združevanju različnih držav v skladu s cilji, ki si jih je EGS zastavil že ob svoji ustanovitvi.

Pogodbo so podpisali italijanski podtajnik za zunanje zadeve Malfatti, ki je predstavljal ministrski svet EGS, minister za trgovino in industrijo Kenye Kibaki in predstavnik izvršnega sveta evropske gospodarske skupnosti Rochdau.

Nadaljujejo se priprave za sestanek med voditelji ČSSR in SZ

Cisar poziva češkoslovaško ljudstvo naj zaupa v češkoslovaško delegacijo

Časnikarji izrekajo vse zaupanje v nove voditelje in jih pozivajo, naj bodo modri in pogumni - Komentar beograjske «Borbe»

PRAGA, 26. — Drugi tajnik CK KP ČSSR Cisar je izjavil nocoj po televiziji: «Prisostvoval sem osebno vsem zadnjim sejam predsedstva in lahko pričam, da so potekali v ozračju popolnega soglasja, v duhu pooblastila, ki ga je centralni komite poveril pred enim tednom predsedstvu.»

Cisar poziva Čehoslovake, naj bodo potrpežljivi in naj ohranijo hladnokrvnost, naj imajo zaupanje v «naše resnico» in naj ne verujejo v alarmistične novice. Izjavil je, da je namen govoric o razkolu v vodstvu partije in o ošibitvi položaja Dubčeka povzročiti razdvojenost in živčnost med prebivalstvom.

Cisar je nadaljeval: «Dobro je, da se približamo sestanku predstavnikov češkoslovaške in sovjetske komunistične stranke, ki mu bodo sicer sledili podobni sestanki z Jugoslovani, Romuni, Madžari in drugimi. Šli bomo na te sestanke s ponosno glavo, z roko, ki jo bo hkrati ponujalo 14 milijonov državljanov, in prepričani smo, da bo stisk roke naših sogovornikov prav tako iskren. Imeti vse zaupanje v češkoslovaško delegacijo je v prihodnjih dneh narodna dolžnost. Za sedaj so stališča naših sogovornikov in naša še zelo narazen Pokazati moramo, da nas pozornost, ki jo posvečamo koristim ljudstva, najmanj ne oddaljuje od naših mednarodnih obveznosti. Naše ljudstvo ima mirno vest in ni nikoli zanemarjalo svojih mednarodnih dolžnosti. Smo majhna država, toda ustvarili smo visoko kvalitetno vojsko, mobilizirali smo vse naše sile, da moralno in materialno pomagamo mednarodnemu revolucionarnemu gibanju in narodnoosvobodilnim gibanjem. Naša borba je pravična. Združeni in naslanjajoč se na progresiste vsega sveta moramo ostati trdno na svojih položajih. Tisti, ki imajo poštene namene do nas, naj bodo kjerkoli, bodo to na koncu razumeli in cenili.»

Češkoslovaški časnikarji so poslali predsedstvu KP ČSSR pismo, v katerem izrekajo vse zaupanje v nove voditelje in poudarjajo da je potrebno ustvariti normalno ozračje za dvostranske razgovore s sovjetskimi voditelji. Pismo pravi zatem, da so tradicionalni dobri odnosi med ČSSR in SZ postali težavnejši zaradi nekaterih dejstev, kakor n. pr. zaradi enostranskih potvorjenih in lažnih informacij o stanju v ČSSR, zaradi napadov na državne in partijske predstavnike ČSSR in zaradi nepopolnega odhoda sovjetskih čet s češkoslovaškega ozemlja.

Pismo, pravi dalje: «Tovariši, vaša naloga je prepričati sovjetske voditelje, da je treba proces naše obnove dokončati v korist naše domovine in naprednih sil vseh celin.

Kakor se je pogostoma zgodilo v zgodovini, je majhna skupina ljudi na tem, da odloča o načinu, kako bodo živeli milijoni ljudi. Z našo podporo vam hočemo olajšati to nalogo. Po stoletjih zatiranja nam je leto 1918 dalo demokracijo.» Izjava dodaja, da je bil socializem leta 1945 nepopoln, ker je odrekal svobodo delavcem, in da se je ta svoboda končno naša letošnjega januarja, ter nadaljuje: «ČSSR je znova zibelka upanja. Lahko pokažemo svetu, da je socializem edina realna perspektiva za vso civilizacijo. Pričakovali smo, da bo ta trenutek sprejela z naklonjenostjo vsa socialistična skupnost, toda ni bilo tako. Obtožujejo nas izdajstva in dobivamo ultimat, ki dokazujeta veliko nepoznavanje našega stanja. Krivična grožnja, ki visi nad našo glavo, naj bo njena oblika kakršna koli, bi zadela naše sodnike kakor boomerang, razveljavila bi naše napore in bi tragično omadeževala za več let ideJo, ki se ustvarja o socializmu na svetu.»

Enajstim polnopravnim članom in trem kandidatom predsedstva, pravi dokument: «Vse kar želimo, se lahko povzame v štirih besedah: «socializem, zavezništvo, suverenost in svoboda». Mogoče je, da se vi polnopravni člani in kandidati predsedstva ne strinjate o vseh problemih. Nekateri od vas so bili kljub udeležbi v borbi januarja 1968 kritizirani zaradi preteklih napak. To je tveganje, ki ga prevzema vsak politik, in sedem preteklih mesecev je pokazalo, da nihče ne misli spremeniti te kritike v maščevanje. Tragično bi bilo, če bi osebna čustva prevladala nad odgovornostjo, ki jo vsakdo od vas ima v tem ternutku nad usodo 14.361.000 ljudi, ki sestavljajo vaš narod. Ne bomo zapustili živi poti, na katero smo stopili. Vi pišete v našem imenu odločilno stran v zgodovini ČSSR. Pišite jo modro in predvsem pogumno. Izgubiti to edino možnost, bi pomenilo odreditI našo katastrofo in vašo sremoto. Imamo zaupanje v vas.»

Nadaljujejo se priprave za napovedani sestanek s sovjetskimi voditelji, vendar pa niso do sedaj objavili o tem nobenega uradnega poročila. V sovjetski prestolnici se širijo govorice, da je prvi tajnik KP ČSSR Dubček prejšnji teden tajno obiskal Moskvo, da se sestane s sovjetskimi voditelji in pripravi napovedani sestanek.

Zatrjuje se, da je Dubček zahteval, naj se sestanka udeležijo največ trije predstavniki vsake partije in ne oba organizma v celoti. Ti razgovori pa so bili baje omejeni samo na vprašanje postopka.

Češkoslovaški vojaški dnevnik «Obrana Lidu» objavlja pod naslovom «Čehoslovaki ne mislijo na samomor» napad na pismo petih z varšavskega sestanka. «Podpisniki varšavskega ultimata in obrekovalne gonje proti razvoju v naši državi bi se lahko imenovali analfabeti, če ne bi mi še vedno verjeli, da je vse to samo nesporazum ali rezultat dezinformacije,» poudarja list in dodaja «da so omenjene države namenoma slabo informirane».

List poudarja, da predstavniki petih socialističnih držav, ki so sklenili imeti vlogo tožilcev in sodnikov, zelo dobro vedo, kaj se dogaja v ČSSR, in dodaja: «Poleg tega smo dobili od njih, ki se zavijajo v hinavske fraze, razsodbo, ki je enaka pozivu na moralen samomor socialistične Češkoslovaške. Nekega dne ne bo to podlo pismo pridružilo podli resoluciji Kominforma proti Jugoslaviji.»

«ČSSR, nadaljuje list, noče samomora. Njeno ljudstvo je dalo svojim voditeljem tako pooblastilo o zaupanju, ki ga ni enakega v naših petdesetih letih zgodovine. Ne gre samo za vprašanje prestiža, temveč za življenjsko nujnost, brez katere ne bi mogli več dolgo dihati v tej deželi» zaključuje list.

Glasilo sindikatov «Prace» pa piše: «Presenetljivo je, da nobena od partij podpisnic pisma ni nikoli protestirala, ko so se mnogi komunisti v naši državi, pogostoma zelo znani v mednarodnem političnem gibanju, zapirali v velikem številu in ko so včasih bili usmrčeni. Ponovno sta češkoslovaška komunistična stranka in vsa naša družba podvrženi koncentriranemu pritisku vodstev nekaterih partij in to prav v trenutku, ko skušamo dostojno obračunati s preteklostjo, ko se je začel proces preosnove in ko prvi spodbudni uspehi uresničevanja akcijskega programa češkoslovaške komunistične stranke in nove vlade republike prihajajo v ospredje in ko se začenjajo jasno videti realne perspektive novega demokratičnega socializma, ki je privlačnost za široke ljudske množice.»

Moskovska «Pravda» nadaljuje napade na nove češkoslovaške voditelje in ponavlja, da se v ČSSR širijo socialdemokratske tendence z namenom, da bi nadomestili komunistično stranko v njeni vodilni vlogi.

Beograjska «Borba» piše, da nekateri podpisniki varšavskega pisma vodijo kampanjo, ki presega vse mere, predvsem po zlonamernosti in po tolmačenju nekaterih novic ali člankov ali po izmišljanju nekaterih «dejstev» glede stanja v ČSSR.

V tem okviru se najpogosteje omenja vloga Zahodne Nemčije v kontrarevolucionarnih načrtih imperialistov proti ČSSR. To vsekakor ni slučajno, predvsem zaradi aktivnosti revanšističnih sil v Zahodni Nemčiji, ki se pogostoma istovetijo tudi z nekaterimi izzivalnimi potezami uradnega Bonna, kakor je bil načrt o vojaških manevrih na češkoslovaški meji.

Toda eno je prikrita nevarnost nemškega revanšizma, ki ne grozi samo Češkoslovaški, drugo pa je prevzemati nase pravico branilcev celovitosti češkoslovaške v imenu češkega in slovaškega naroda in v imenu njihove notranje socialistične ureditve in s tem izgovorom odrejati protimanevre na drugi češkoslovaški meji ali zavzemati stališče «pravice intervencije) v imenu varšavskega sporazuma.

List omenja zatem pisanje glasila vzhodnonemške socialistične stranke «Neues Deutschland» in poudarja, da je to pisanje najnevarnejše tolmačenje nove verzije stare blokovske koncepcije o zatrjevanih višjih interesih skupnosti socialističnih držav, katerim mora biti podrejena celo suverenost posamezne socialistične države. List nadaljuje, da so tudi prej bili spori in različna stališča okoli ocenjevanja notranjega razvoja posameznih socialističnih držav, toda to je prvo tolmačenje, ki trdi, da je treba reševanje teh razlik urejati izključno s stališča interesa vojaških sporazumov dela teh držav — tudi za ceno podrejanja suverenosti držav, ki zavzemajo drugačno stališče. Tudi prej smo bili priča vmešavanju in intervenciji v imenu «višjih interesov», toda to je prvi poizkus, da se to načelo uzakoni v imenu skupine držav, ki si lastijo pravico celo nad suverenostjo in varnostjo socialističnih držav.

Z uvedbo takega načela v mednarodno življenje bi iz mednarodne skupnosti izpadel eden glavnih stebrov, ki je suverenost vsake države, na kateri sloni zgradba mednarodne varnosti. Vsa mednarodna skupnost bi se praktično razdelila na dva bloka ali tri. V skladu s tem bi Vietnam ostal v sužnosti, v zahodni blok bi se vrnile Francija in druge države in končan bi bil proces demokratizacije mednarodnih odnosov, in stvari socializma bi bila povzročena nepopravljiva škoda.

V SAJGONSKEM PREDMESTJU CHOLON

Skupina partizanov razstrelila sedež kitajskega dnevnika

Sajgonsko vojaško sodišče obsodilo na pet let prisilnega dela bivšega predsedniškega kandidata Džuja

SAJGON, 26. — Skupina partizanov je razstrelila sedež kitajskega dnevnika v Sajgonu, potem ko je prisilila okoli 40 oseb, da zapustijo poslopje. Sedež je v predmestju Cholon. Dnevnik je protikomunističen in proti osvobodilni fronti.

Partizani so postavili eksplozivni naboj na rotacije, ko se je pravkar tiskal časopis. Takoj nato so zapustili poslopje. Eksplozija je popolnoma uničila palačo. Škoda je ogromna. Dve nadstropji poslopja sta se zrušili na nadstropje, kjer so rotacije in tiskarna. Policija je takoj obkrožila omenjeni predel predmestja in začela preiskavo. To je že drugič, ko so partizani izvršili atentat na ta časopis. Prva eksplozija letošnjega maja je povzročila manjšo škodo in ranjenih je bilo nekaj uradnikov. Pred meseci so partizani razširili letake, v katerih so napovedali svoje akcije proti časopisu in so pozivali osebje, naj ne gre na delo.

V Sajgonu je vojaško sodišče obsodilo na pet let prisilnega dela in na zaplembo premoženja odvetnika Truonga Dinh Džuja ki je septembra lani kandidiral za predsednika republike. Proti razsodbi ni mogoč priziv. Džu je bil obtožen, da je ogrožal duha protikomunistične borbe med ljudstvom in v vojski.

Džu je vodil lanskega septembra volilno kampanjo na podlagi programa miru. Dosegel je velik volilni uspeh in je bil drugi takoj za izvoljenima Tienjem in Kijem. Džu je svoje stališče ponovno poudaril letošnjega aprila, ko je v intervjuju nekim tujim časnikarjem poudaril, da bo sajgonska vlada v prihodnosti prisiljena stopiti v stik s predstavniki narodnoosvobodilne fronte in sestaviti skupno s to fronto koalicijsko vlado

Med novoletno ofenzivo osvobodilnih sil so ga aretirali in so ga konec marca izpustili. Maja pa so ga znova aretirali zaradi objave omenjenega intervjuja. Obtožen je bil, da je skušal demoralizirati ljudstvo in vojsko v njunem boju proti komunizmu. Ta obtožba predvideva tudi smrtno kazen.

Med procesom je Džu med drugim izjavil «Nisem kriv. Nisem storil drugega kakor to, da sem izrazil svoje mnenje, kakor mi dopušča ustava.» Toda sodišče ga je obsodilo.

PARIZ, 26. — Alžirski zunanji minister Bouteflika, ki je na obisku v Parizu, se je včeraj razgovarjal z de Gaullom in zunanjim ministrom Debrejem, danes pa z ministrskim predsednikom Couve de Murvillom. Danes popoldne pa ga je sprejel vodja vietnamske delegacije na pariških pogajanjih Xuan Thu. Na sestanku je bil tudi generalni delegat Severnega Vietnama v Parizu Mai Van Bo.

MOSKVA, 26. — Ministrski predsednik Mongolije in predsednik mongolske KP Yumzhagin Tsedenbal je včeraj prispel v Moskvo, kjer ga je sprejel namestnik ministrskega predsednika Poljanski. Jutri bo Tsedenbal odpotoval v Sofijo, kjer se bo sestal z vodjo bolgarske KP Živkovom.

Ministrstvo za javna dela

Rim, 27. julija 1968

Avtomobilisti,

prišli smo v glavno obdobje dopustov in poletnih potovanj, ki vsak dan večajo cestni promet.

To pomeni večji promet in s tem večjo nevarnost.

To je razlog, da smo prav v tem obdobju začeli «Vsedržavno kampanjo za varen cestni promet — poletje 1968», s katero želimo opozoriti vozače na večji čut odgovornosti, da bi zmanjšali število nesreč na minimum.

Vsakdo od vas se mora zavedati, da je od vašega obnašanja odvisna vaša varnost in večkrat vaše življenje in življenje drugih. Ne pokvarimo si izleta ali dopusta z neprevidno in drzno vožnjo, ki se skoraj vedno nesrečno konča.

Večja brzina, večja nevarnost.

Skupno se potrudimo, da vsi vedro preživimo poletne počitnice. Zato vas prosimo za sodelovanje.

Bodite vedno previdni.

Prisrčne pozdrave in iskrena voščila za lepe počitnice.

Lorenzo Natali
minister za javna dela

DOSEŽEN SPORAZUM MED NIGERIJO IN BIAFRO

Mirovna konferenca bo v Adis Abebi 5. VIII.

Ni pa še sporazuma za demilitarizirani prehod

NIAMEY, 26. — V Niameyu so se danes zaključila pogajanja med predstavniki Nigerije in Biafre za rešitev Nigerijske krize. Rezultate pogovorov je orisal nigerijski predsednik Hamani Diori, ki je dejal, da je bil dosežen sporazum za sklicanje mirovne konference, ki bo v Adis Abebi 5. avgusta ali še prej. Na dnevnem redu bodo sporazum za dokončno rešitev krize, pogoji za prekinitev bojevanja in predlogi za prevoz pomoči civilnim žrtvam vojne.

Sporazum za demilitarizirani prehod, po katerem bi lahko pošiljali pomoč biafrskemu prebivalstvu ni bil dosežen. Tudi o tem problemu bo govor na konferenci v Adis Abebi, ki bo pod pokroviteljstvom posvetovalne komisije Organizacije afriške enotnosti.

V. Britanija se bo umaknila iz nekaterih azijskih dežel

LONDON, 26. — V britanski poslanski zbornici se je danes zaključila razprava o državni obrambi. Poslanci so z 284 glasovi proti 242 sprejeli vladni predlog, po katerem bo Velika Britanija do leta 1970-71 umaknila svoje vojaške enote iz jugovzhodne Azije in Perzijskega zaliva ter osredotočila v Evropi svoje vojaške obveznosti

V poslanski zbornici so danes na kratko razpravljali tudi o predlogu nekaterih poslancev, po katerem naj bi britanska vlada proučila možnost ustanovitve Atlantskega področja proste izmenjave (North Atlantic Free Trade Aerea - NAFTA). To področje bi moralo vključevati Vel. Britanijo, ZDA, Kanado in članice EFTA Laburisti so se v glavnem izrekli proti predlogu. Proti predlogu se je izrekel tudi glasnik Foreign Officea Maurice Foley.

Britanska policija je danes poslala pred londonsko sodišče tri črnce, ki so jih včeraj aretirali pod obtožbo, da so poslali pisma, v katerih so grozili, da bodo v Hide Parku ubijali policijske agente. Glavni toženec je 32-letni pisatelj in dramaturg Benedict Obi Egbuna, ustanovitelj «Univerzalne zveze temnopoltih ljudi».

V Boliviji so vsi ministri odstopili Barrientosu je žal za Arguedasom

LA PAZ, 26. — Vsi ministri bolivijske vlade so sinoči podali ostavko po sestanku, na katerem ni bil prisoten predsednik Barrientos.

Včeraj so bili v La Pazu aretirani zaradi upornega delovanja senator Raul Lema Pelaez eden od voditeljev Nacionalističnega revolucionarnega gibanja, bivši minister Guillermo Jauregui in poslanec Jose Ortiz. Bolivijska policija išče še druge politične osebnosti, da bi jih aretirala.

Rene Barrientos je na tiskovni konferenci zanikal vest, po kateri bi utegnil prevzeti oblast v Boliviji vojaški odbor. Dejal je, da vojska ne bo posegla v sedanji demokratični proces, razen če ne bo resno ogrožena.

Bolivijski predsednik je tudi obžaloval dejstvo, da so ga številni njegovi sodelavci, med temi bivši minister Antonio Arguedas, zapustili. Dodal je, da ga je na Arguedasa vezalo veliko zaupanje in prijateljstvo.

Bivši bolivijski notranji minister Arguedas je danes zvečer z letalom odpotoval iz Santiaga prek Madrida v London. Jaime Arguedas, brat bivšega ministra, pa se bo baje vrnil v Bolivijo.

SVETOVNA ZDRAVSTVENA ORGANIZACIJA V NAPADU

Zlasti malarija in črne koze

Leta 1976 bi morale črne koze izginiti s svetovnega zemljevida

ŽENEVA, julija. — Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) prehaja v napad. Če ji uspe bojni načrt, leta 1967 ne bo več črnih koz. Ponovno se je razmahnila akcija proti malariji, na vrsti pa bodo tudi druge naloge zdravstvene službe: boj proti vsem nalezljivim boleznim, proučevanje raka in srčnih bolezni ter toksikološke raziskave, mednarodno nadzorstvo nad zdravili, pospešeno usposabljanje zdravnikov in drugega zdravstvenega osebja. Za vse to bo WHO porabila v prihodnjem gospodarskem letu okoli 60 milijonov dolarjev.

Med dejavnosti WHO je zdaj na prvem mestu globalna strategija proti malariji in črnim kozam. Malarijo prenašajo razni močvirski komarji, za katerih uničevanje so potrebni precejšnji tehnični pripomočki. V povojnih letih je kazalo, da bo človeštvo z množično rabo praška DDT kmalu pregnalo to nadlogo, toda zdravstvene službe so se zavedle že v začetku petdesetih let, da ne bo šlo tako gladko, zakaj prenašalci malarije so nenadoma postali odporni proti DDT in drugim insekticidom.

Na velikih področjih v Afriki, Aziji ter Srednji in Južni Ameriki je zadnja leta precej popustil boj proti malariji, ker je zmanjkalo denarja za zatiranje prenašalcev bolezni in se naglo razmnožil v nekdanjih plodiščih, veriga človek-insekt-človek je bila spet sklenjena. Ker prenašalci malarije ne poznajo državnih meja, je treba mednarodno usklajati zatiralne akcije, zakaj le tako bo zagotovljen trajen uspeh.

WHO v glavnem snuje načrte. V minulih desetih letih je sklenila 259 dogovorov in pogodb o raziskavah na raznih področjih. Človek kot dejavnik je pri zatiranju malarije še posebnega pomena, znana je sodvisnost oziroma vzročna povezanost treh elementov: človek, prenašalca bolezenskih klic in zajedalca. Če hočejo raziskovalci uspešne tehnične metode, morajo dodobra proučiti življenjske navade prizadetega prebivalstva.

Boj proti malariji poteka v treh fazah. Med pripravami je treba zagotoviti ljudi in sredstva, med drugim avtomobile, čolne, kolesa, konje, kamele in celo slone. Potem je na vrsti napad na komarje v vseh skrivališčih, nazadnje pa je treba uničiti v človeški krvi živeče zajedalce, da bi tako preprečili ponovni razmah močvirske kolezni.

Še bolj nevarne kot malarija so črne koze. Vse človeštvo bo ogroženo, dokler bo kjerkoli po svetu še kakšno žarišče bolezni. Pred dvema letoma so ugotovili v Veliki Britaniji 71 primerov črnih koz, lani je bolezen nenadoma izbruhnila v Angliji, Nemčiji in na Češkoslovaškem. Spričo dobrih letalskih zvez je mogoč prenos povzročitelja črnih koz s celine na celino. V 25 afriških deželah ter ponekod v južni Ameriki in Aziji, črne koze še vedno nastopajo kot epidemije. Strahot iz prejšnjih stoletij, ko so ljudje v evropskih deželah množično umirali zaradi te bolezni, se sicer ni več bati, vendar bo mogoče govoriti o zmagi šele, ko bodo žarišča v celoti zbrisana s svetovnega zemljevida.

Po sklepu WHO morajo dežele, kjer so črne koze endemična bolezen, do konca letošnjega leta začeti zatiralno akcijo. Če bo šlo vse po načrtu, bodo črne koze leta 1976 le še žalosten spomin.

Za zdaj je seve prezgodaj govoriti o zmagi. Leta 1963 je bilo po svetu okoli 100.000 obolenj, sredi šestdesetih let se je število znižalo na 60.000, predlanskim pa je spet naraščalo, tako da se je lani povzpelo na skoraj 88.000. Zaščitno cepljenje ni vselej uspešno, razen tega pa je precej drago. ZDA izdajo za zaščito pred črnimi kozami nad 20 milijonov dolarjev letno, čeprav na njihovem ozemlju ni bilo črnih koz že od konca štiridesetih let. K najpomembnejšim ukrepom sodi cepljenje novorojenčkov. Prebivalstvo ogroženih dežel je treba ponovno cepiti vsaka tri leta. Cepivo so zadnje čase znatno izboljšali, potem ko so ugotovili, da se v klasični sestavi lahko pokvari predvsem v tropskih krajih. Slonokoščena obala, Tajska in Burma so že zatrle črne koze, v Indiji cepi prebivalstvo 150 potujočih ekip, ki štejejo po 70 članov. Sovjetska zveza je podarila 500 milijonov enot s hlajenjem posušenega cepiva, okoli 70 milijonov enot pa ga pridobijo vsako leto v Indiji ob podpori Sovjetske zdravstvene organizacije.

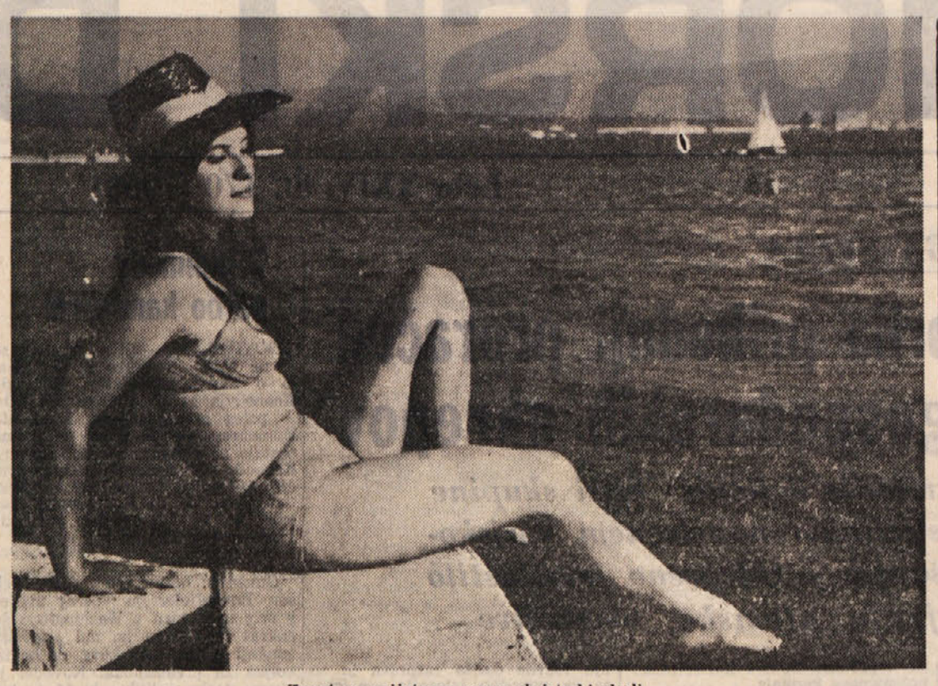

Zopet na prijetnem soncu ob istrski obali

NARAVNE POSLEDICE RASNE DISKRIMINACIJE V ZDA

Clevelandski dogodki - prva faza oboroženega odpora črncev?

Tudi v Chicagu spopadi med demonstranti in policijo

CLEVELAND, 26. — Župan Carl Stokes, ki je prvi črnec na takem položaju, je včeraj odredil obsedno stanje, ki bo v vzhodnem delu Clevelanda, kjer je v torek prišlo do streljanja med črnci in policijo, trajalo od 21. do 6. ure. Vojaki nacionalne straže in policijski agenti so dobili dovoljenje, da patrulirajo po cestah črnskega predmestja, kjer so še do včeraj temnopolti agenti in voditelji sami vzdrževali red. Posegi voditeljev črncev so se uspešno zaključili, je izjavil župan, vendar je odredil obsedno stanje, da prepreči plenjenje.

Črnca Ahmeda Freda Evansa, ki, tako vsaj trdijo, pripada neki sekti skrajnežev, katerega so aretirali med torkovim streljanjem, so danes uradno obtožili nedovoljene rabe orožja za ubijanje in posesti mamil. Evans, ki je baje priznal, da je podpihoval streljanje na policijo in pripada neki nacionalistični skupini, vztraja pri zahtevi, da bi morali črnce zbrati v neodvisni državi na jugu ZDA.

Patrulje policijskih agnetov so danes aretirale nekaj oseb, ki so kršile ukaz o obsednem stanju in so preprečile poskuse uporov črnskih prebivalcev mesta. Ponekod so izbruhnili požari, vendar gasilcev ni nihče motil pri njihovem delu.

Policija je javila, da je včeraj aretirala belca in njegova dva sinova, ki so ubili enega od sedmih črncev, Charlesa Millerja, ki je podlegel v torek med rasnimi neredi. Miller je čakal s prijatelji na avtobus, ko so k njemu stopili trije belci, ki so prišli do tja z avtom, in črnca pretepli do smrti.

Novi voditelj organizacije «Snick» (koordinacijski odbor nenasilnih študentov) Phil Hutchings je na tiskovni konferenci, ki je bila v New Yorku, izjavil, da dogodki v Clevelandu «predstavljajo prvo fazo oborožene revolucionarne borbe proti policiji in sistemu, ki jih brani.

Hutchings je napovedal prelitje krvi, ker «sistem» se ne bo zlahka predal. Dodal je, da izvolitev črnskega župana ne predstavlja rešitev črnskih problemov in da je «Carl Stokes, črnski župan Clevelanda, politikant, ki se je rodil s črnim obrazom».

Neredi so izbruhnili tudi v «north side» Chicaga, med katerimi je bilo ranjenih 12 oseb. Med temi je tudi fotoreporter «Chicaga Sun Timesa» Mel Larsen, katerega so morali sprejeti v bolnišnico.

Ostra pritožba nemškega avtomobilskega kluba

Do sedem ur čakanja zaradi carinskih pregledov turistov na Brenerju

BONN, 26. — Nemški avtomobilski klub je poslal italijanski ambasadi v Bonnu ostro pritožbo zaradi zelo natančnega pregledovanja turistov italijanskih carinskih organov na Brenerju, zaradi katerih so prejšnji teden zabeležili do sedem ur zamude. Zaradi dolgih ur čakanja so turisti praktično ob dan dopusta. Če bodo vztrajali pri podobnih pregledih v poletnih mesecih bo nemški avtomobilski klub skupno z avstrijskim in holandskim, ki predstavljajo milijone turistov, spremenili turistične načrte do Italije.

Iz Rima so takoj odgovorili, da so bili carinski pregledi izrednega značaja kot posledica opozoril s strani italijanske varnostne službe.

Američan z novim srcem že vozi avto

HOUSTON, 26. — Everett C. Thomas, kateremu so pred tremi meseci presadili srce, že šofira avto. Pacient mora dvakrat na teden na zdravniški pregled, kamor gre z avtom, s katerim vozil med domom in bolnišnico najmanj 10 km skozi mestne ulice. Časnikarjem je izjavil, da lahko hitreje hodi kot oni in da so se njegove funkcije povečale po operacije za 10.000 krat.

* * *

LONDON, 26. — Danes so presadili srce 34-letnega Dereka Birbecka, ki je podlegel poškodbam zaradi avtomobilske nesreče, v 48-letnega Gordona Fordeja, ki je sedaj v posebnem, steriliziranem, prostoru.

Zdravniško poročilo, ki so ga objavili nocoj, pravi da je zdravstveno stanje pacienta, glede na njegov brezupni položaj pred operacijo, zadovoljivo. Čeprav se stanje postopoma izboljšuje, bo slednje ostalo še za nadaljnjih 24 do 48 ur kritično. Naslednje zdravniško poročilo bodo objavili jutri zjutraj.

AVIGLIANA, 26. — Dve 25-letni dvojčki, Piera in Armanda Ugone, sta danes v razdalji nekaj minut povili v bolnišnici Avigliane dva 4 kg težka krepka fanta.

MILAN, 26. — Gabriella Vaccari, ki bi prihodnji mesec praznovala 24. pomlad, je danes po 15-letnem ležanju v jeklenih pljučih, kljub skrbni zdravniški negi, umrla.

SYDNEY, 26. — Danes je sodišče obsodilo na 10 let zapora 24-letnega Reinhardta Friedela, ki je oropal bančnega blagajnika, kateremu je grozil s puško, 7.000 dolarjev. Ropar je med begom po sydnejskih ulicah s polno torbo denarja pomotoma stopil v policijski avto, ki je bil ustavljen na cesti.

V VASEH OKOLI RABELJSKEGA JEZERA

Preveč je še praznoverja

V zadnjem času so se širile govorice, da vzhodno nad Rabeljskim jezerom, to je med kočo Bor, lastnice Ljudmile Kravanja vd. Kaus, katere mož se je 6.3.1967 smrtno ponesrečil v tukajšnjem rudniku, opažajo čudni pojavi pri nekem znamenju, kjer se spojita dve cesti: poletna Rimska cesta (Remeg Steg) in zimska, po kateri poteka promet preko Predela in ki je bila pred kratkim asfaltirana do meje. Sto metrov od omenjenega kraja stoji znamenje v obliki kapelice, v kateri visi podoba z zveličarjem in sv. Antonom. Ne vedno, pač pa včasih podnevi opažajo, da se Julijci, ki leže v zahodni smeri kapelice, na steklu podobe premikajo kot na zaslonu televizije enkrat na eno smer, nato v drugo. Na omenjenem kraju so Italijani napravili pred drugo svetovno vojno močne utrdbe s strelskimi linami, ki pa so jih po vojni zazidali.

Omenjeno znamenje je imelo v notranjosti naprave za razstrelitev cestišča, ki so bile pokrite s podobo matere božje, ki so jo po drugi svetovni vojni odstranili in odkrili slepilo. Podoba je bila le nedolžno slepilo za oko sovražnika. V gornjem delu pa je nekdo namestil podobo zveličarja in sv. Antona. Praznoverneži so pripisovali premikanju kaninskih grebenov v zahodni smeri podobe, da to napoveduje slabe čase, celo tretjo svetovno, atomsko, vojno in konec sveta.

Ob tej priložnosti sem se spomnil drugega primera takega praznoverja iz mojih prejšnjih let. V vasi Soči pri Trenti so govorili, da vidijo ponoči na nekem mestu črnega viteza na belem konju, ki nemirno skače in ga jezdec kroti ter marsikaterega mimoidočega prestraši. Neke noči sem se vračal kot 23-letni fant od vasovanja pri svojem dekletu. Mesec je svetil, bila je ura 2 in veter je rahlo božal travo. Ves zamišljen pridem do omenjenega mesta. Naenkrat mi zastane korak. Izbulijo se mi oči, čeljust se mi povesi in prevzame me mrzel srh. Vraga, kaj pa je to? Ali je vendar res, kar ljudje pripovedujejo o črnem jezdecu na belem šimelnu? Tam je: 200 metrov pred menoj. Čudno, saj sem že vse ponočne ure hodil tod mimo, pa nisem ničesar opazil. Ko sem premagal prvi strah, sem se začel radovedno počasi približevati prikazni, ki je krotila svojega nemirnega konja. No, kaj je sedaj? Bolj ko se bližam jezdecu, bolj zgubljata on in konj prejšnjo podobo. Kaj pa je torej bilo? Pred seboj sem opazil jesensko drevo, katerega veje je veter majal sem ter tja. To se je dogajalo le v svetlih mesečnih vetrovnih nočeh. Zato nisem poprej nič opazil, ker sem prvič naletel na veter in na jasno mesečno noč na tem mestu. V ozadju drevesa je bil odsev belega grušča, ki ga je naplavljalo deževje in ki je oblikoval omenjeno podobo. Sam pri sebi sem se zasmejal; o strahu ni bilo več sledu.

No sedaj se povrnimo k Rabeljskemu jezeru in omenjeni kapelici. Nedavno je neke nedelje prišel s sprehoda iz Predela po Rimski cesti 57-letni upokojenec Paher Anton. Razburjeno je pripovedoval po gostilnah o čudnem preroškem videnju v omenjeni podobi, o majanju Julijskih grebenov. Radovednost me je prijela. Rekel sem, da je to praznovernost. Anton se je užaljeno ponudil: «Pojdiva, grem s teboj. Ni še pozno, saj je šele peta ura popoldne po sončni.» Privolil sem, ker sem se hotel na mestu prepričati, kaj vraga ljudje vidijo. Od Trbiža je pihala hladna sapa. V dobri pol uri sva že stala z Antonom pred omenjeno kapelico s preroško podobo. Postavim se nasproti podobi in pazljivo opazujem gorovje Kanina in obronke Julijskih vršacev, ki so se odsevali v steklu podobe. Zaradi popoldanske svetlobe zahajajočega sonca se zveličar in sv. Anton nista videla. «Tristotisoč vragov,» sem zamrmral. «Saj je res.» V podobi sem videl kot v filmu, kako se gore premikajo v vse smeri. «Si videl,» je zmagoslavno vzkliknil Anton, «da nisem lagal.» Nisem se uklonil. «Vem, da nisi lagal, verjamem pa vražam vseeno ne. Hočem iti stvari do dna in se prepričati, kje je vzrok napovedovanju o koncu sveta.» «Si pač neveren Tomaž,» reče Anton.

Naj bo. Postavil sem se trdno na noge in držal glavo z obema rokama, da se mi ne bi majala, ker prva misel je bila, da se nama maje glava. Nič, Julijci na podobi so plesali kar naprej. Čudno, kaj neki je? Ozirala sva se v jezero. Nič. Tam so gore stale mirno. Stopim bliže in se oprimem ograje kapelice in od razdalje pol metra opazujem podobe in hribe, ki so se obnašali kar naprej kot poprej. Ni hudič, da ne bi dobil vzroka. Ne grem od tu, dokler ne razrešim uganke. «Toni, jo že imam.» Anton me začudeno in nezaupno gleda. «Pazi sedaj in gledaj v podobo.» Prijel sem podobo in jo potisnil k steni. Zakaj, podoba je visela na žeblju pol centimetra od kapeličine stene, in veter, ki je uhajal v kapelico, jo je lahno majal. «Saj je res, pravi Toni, sedaj se pa Julijci ne premikajo več,» in se ozre na zahod proti Kaninu kot poprej, da se prepriča, če stoji mirno.

S tem sta bila skrb in strah pred tretjo svetovno vojno in pred koncem sveta odstranjena. Za to je poskrbel prijatelj Anton po gostilnah, ko sva dospela po Rimski cesti v Rabelj. Kapelica še stoji. In podoba ob vetru še kaže konec sveta. In tudi drevo v Soči. Kdor se hoče prepričati o resničnosti moje zgodbe, naj obišče ob vetrovnih nočeh in dneh omenjeni mesti.

To zgodbo o praznoverju sem napisal, ker se letoviščarji vzpenjajo na Julijce, Kanin, Montaž, Mangart do Rablja iz vseh smeri in je od lanskega leta znana dolina zahodno od jezera Jezernica, ker se je raznesla govorica o prikaznih pri tako imenovani smodnišnici. Saj je časopisje pisalo, kako so se pri bivšem skladišču streliva in smodnika pod Nevejskim sedlom prikazali rudarju Della Mea Mosè pokojni brat in znanci, ki so med vojno zgubili življenje pri eksploziji skladišča. Vzroki eksplozije niso še do danes pojasnjeni.

Mosè in njegov bratranec sta se lani julija vračala iz Reklanice ponoči od nedelje na ponedeljek na delo preko sedla Neveja v Rabelj. Trdila sta, da ju je pri omenjeni smodnišnici obsulo kamenje, in na klic, kdo je tam, so se prikazali pokojni brat in vsi, ki so zgubili življenje pri omenjeni eksploziji. Brat je zabičal Moseju, naj ne govori o snidenju; v nasprotnem primeru pride ponj v teku enega meseca. Della Mea Mosè je o dogodku govoril na vse vetrove. Vsi so se norčevali iz njega in ga imenovali «nonno degli spiriti». Vendar pa se je širil glas o prikazni. Mosè se je po naključju še isti mesec smrtno ponesrečil. Praznoverje se je s tem okrepilo. Saj mu je nasedel celo 75-letni župnik iz Kluž, ki je zgodbo javil škofu. Stvar je zamrla, ker je škof ni vzel resno.

Upoštevati je treba, da je v Reklanici praznoverje še mnogo razširjeno. Tisk, radio in televizija se tu niso še uveljavili. K odpravi vraž in praznoverja pa bo nedvomno prispeval val turizma, ki se širi.

TOMAŽ CUDER

Še mesec ali dva poletnih dni in kmalu bo treba skrbeti za toplejše obleke. Letošnjo jesen bomo videli precej podobnih. (Risba Ente Italiano della Moda - Turin)

IZRAELSKO LETALO JE ŠE VEDNO V ALŽIRU

V kratkem izpustitev 4 žensk in 2 otrok?

Vlada v Tel Avivu grozi s protiukrepi

TEL AVIV, 26. — V izraelskih krogih se govori, da bo predsednik francoske republike Charles de Gaulle poslal alžirskemu predsedniku osebno poslanico s prošnjo za izpustitev izraelskega letala, posadke in potnikov. Sicer so ti krogi pesimistično razpoloženi.

V Alžiru se govori, da bodo štiri ženske in štiri otroke, ki so bili v letalu, ko ga je palestinski komandos preusmeril na alžirsko letališče, v kratkem izpustili in jim bodo dovolili odhod v Rim. Ta vest pa ni zadovoljila izraelske kroge, ki vztrajajo pri izpustitvi vseh izraelskih državljanov in letala.

V nedeljo se bo sestal izraelski ministrski svet, ki se bo domenil o protiukrepih, če bi do tedaj alžirske oblasti ne izpustile potnike, posadko in «Boeing 707». Tudi minister za transporte Moše Carmel je zagrozil, da bodo arabske zračne proge nosile posledice zaplembe letala.

Voditelji krščanskih cerkva v Izraelu proučujejo možnost, da bi zaprosili papeža za intervencijo pri alžirski vladi. Tudi oba podpredsednika mednarodne zveze pilotov Finec Forsber in Irec O'Grady bosta iz Pariza odpotovala v Alžir, kjer bosta skušala doseči izpustitev posadke in drugih oseb. Iz Alžira bosta odšla v London, kjer je sedež organizacije, ki edina lahko sprejme kakšne ukrepe. Če ne bi dosegli zadoščenja, bi njihova zveza lahko proučila možnost bojkota alžirskih zračnih zvez.

Predstavnika Mednarodne zveze pilotov sta danes prišla v Alžir, kjer bosta skušala doseči izpustitev posadke izraelskega letala. Oba sta pristavila, da je Alžirija podpisala ženevski sporazum iz 1948. leta, vendar ni pristopila k zvezi pilotov.

Iz dobro obveščenih krogov pa se je zvedelo, da je možno, da bodo jutri izpustili vseh 24 izraelskih državljanov, ki so bili v zaplenjenem letalu družbe «El Al».

Smrtna nesreča med izletom v gore

AOSTA, 26. — Med izletom v hribe je zemeljski usad presenetil skupino mladih fantov in deklet. Eden, 34-letni študent medicine Valentino Traverso iz Turina, je bil na mestu mrtev, medtem ko se je njegova 23-letna zaročenka Giuseppina Pedulla, hčerka genovskega župana, rešila brez hujših poškodb. Oba sta bila na počitnicah v Cognah skupno z brati in sestrami Pedullajeve in dvema prijateljema. Danes so se vsi odločili za izlet proti koči Antoldi. Nedaleč od kraja «Costa del Pilone» pa jih je doletela nesreča. Reševalci iz Cogna so šli takoj na pot, da bi čim prej spravili truplo Traverse v dolino. Brž ko je zvedel o nesreči, je tudi genovski župan inž. Pedulla odšel v Cogne.

LJUBLJANA, 26. — Nad Ljubljano se je sinoči okrog 22.15 pojavil svetlel predmet plave barve, ki se je v višini 1500-2000 metrov brez šuma zelo hitro gibal v smeri sever-severovzhod. V meteorološkem zavodu Slovenije so v zvezi s tem izjavil, da predmet nima nobene zveze z običajnimi meteorološkimi pojavi, prav tako so izključili možnost, da gre za meteorološke sonde. Neznani predmet so zapazili tudi številni Ljubljančani v raznih krajih, toda njihove izjave so precej različne.

STOLPEC INA

„VSAKEMU JE MOGOČE ŽIVETI OD RENTE"

Splošno mnenje je, da pomeni «živeti od rente» živeti od sredstev, ki niso sad neposredne delovne aktivnosti, ampak s sredstvi, ki jih daje podedovano premoženje, ali pa premoženje, zbrano po dolgih letih uspešnega dela. Res je sicer, da se včasih komu zgodi, da pride do premoženja po sreči, vendar le redkim uspe «živeti od rente» tako pridobljenega premoženja. S tem ni rečeno, da sta ostali dve poti mnogim odprti.

In vendar mora človek v teku svojega življenja v določenem trenutku ali za nedoločen čas zaradi ostarelosti ali slabega zdravja «živeti od rente». Kako naj si to zagotovi?

Najenostavnejša pot je, da si oskrbimo «pokojnino»: razni zakoni, delovne pogodbe in določila skušajo odpreti in razširiti to možnost, vendar je cilj zadostne pokojnine, kakor tudi pokojnine za vse še zelo daleč.

Preostane samo ena pot, ali bolje rečeno glavna pot, ki je vsem dosegljiva: življenjsko zavarovanje.

Tu je primer zavarovanja, ki lahko pride v poštev za vsakega braica. 28-letni človek — bodi moški ali ženska — ne čuti potrebe, da bi «živel od rente». V teh letih lahko dela in dokler se lahko posveča delu, mu bo to dajalo sredstva za življenjski obstoj. Isti človek, pa bo pri 65. letih, ko postane zanj delo težje, prav srečen, če bo razpolagal z «rento». Kaj naj napravi človek, ki si hoče zagotoviti poleg morebitne pokojnine socialnega zavarovanja, nadaljnjih 60.000 lir mesečno, da bi laže in v miru živel na stare dni? Z zavarovalnim zavodom INA lahko sklene pogodbo o dosmrtni renti; to se pravi: ako bi plačeval INA približno 7000 lir mesečno (malo več kakor 200 lir dnevno, kolikor velja zavojoček cigaret), bi prejemal od INA pri 65. letih starosti življenjsko rento 60 tisoč lir mesečno. Če bo menil, da je zanj primerneje, bo lahko vnovčil namesto mesečne rente kapital v znesku 8 milijonov lir (prišteti je treba še dobiček poslovanja) vse naenkrat. Imamo še eno vrsto rentnega zavarovanja, tako imenovanega «povratnega» zavarovanja. Toda o tem bomo govorili kdaj prihodnjič.

Vsakdo se lahko posluži tega enostavvnega in koristnega sredstva, da si ustvari «rento», vsak po svojih potrebah in svojih ekonomskih možnostih: samostojni profesionisti, matere in podjetniki bodo na starost lahko dobivali «pokojnino»; obrtniki, trgovci, uradniki in delavci bodo lahko dopolnili pokojnino socialnega zavarovanja in tako mirno in vedro živeli do visoke starosti.

Povprašajte podrobnejša pojasnila za svoj primer. Obrnite se na agente INA, ki so po vsej Italiji, ali nam pošljite priloženi odrezek, ki ga prilepite na dopisnico. Prejeli boste želena pojasnila, ne da bi s tem prevzeli kakršnokoli obveznost.

KDOR DOBRO PRERAČUNA SE ZAVARUJE INA

Ime .....
Priimek .....
Ulica .....
Poštni kodeks in mesto .....
Pokrajina .....

Spoštovani
ISTITUTO NAZIONALE
DELLE ASSICURAZIONI
Via Sallustiana 51
00100 ROMA

PD/14

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Novi pokojninski zakon in neodvisni delavci

Zadnjič smo obljubili, da bomo danes napisali, kaj vse novi pokojninski sistem predvideva v zvezi z neodvisnimi delavci. Ko govorimo o neodvisnih delavcih, so mišljeni obrtniki in manjši trgovci, ki so socialno zavarovani na podlagi zakonskih določb, ki so izšle pray zadnja leta njim v prid. Ker so ti zakoni še zelo novi in je njih praktično uveljavljanje še v čisto začetni fazi z vsemi problemi, ki dan za dnem nastajajo in ki jih bo morala zakonodaja še rešiti, je jasno, da ni mogel zato novi pokojninski sistem napraviti na tem področju kakih večjih sprememb. V glavnem bi glede tega upoštevali sledeče tri glavne točke:

1. S 1. majem 1968 se vse pokojnine neodvisnih delavcev povišajo za 1.200 lir mesečno. S tem v zvezi se tudi minimalna pokojnina, ki je prej znašala 12.000 lir, poviša na 13.200 lir mesečno.

2. Za neodvisne delavce ne pride v poštev določba, ki velja za odvisne delavce, da se pokojnina lahko računa na podlagi višine prejemkov. Ta se bo še vedno računala na podlagi plačanih prispevkov, bodisi dejanskih ali simboličnih. Končnemu izračunu, pa se bo dodalo še sedanjih 1.200 lir poviška. Toda medtem ko ima zavarovanec po novem zakonu pravico do pokojnine z naslednjim mesecem od dne, ko je napravil prošnjo, velja za neodvisne delavce še vedno pravilo, da se mu zaračuna pokojnina od dne, ko je dopolnil starostno dobo. V primeru, da napravi prošnjo kasneje, ima pravico do zaostankov.

3. Vsem neodvisnim delavcem, ki ob dopolnitvi starostne dobe prejmejo pokojnino se pokojnina ne odvzame, če nadaljujejo delo kot neodvisni delavci. V primeru pa, da bi po prejemu pokojnine začeli z delovnim razmerjem kot odvisni delavci, se jim ta odvzame po istem kriteriju, ki velja za ostale upokojence.

VISINA POKOJNINE IN POPREČNA PLAČA ZADNJIH TREH LET

Odgovorili bomo čitatelju M. Škabarju, ki nam je izrazil dvom glede izbire starega ali novega pokojninskega sistema. Ker bo šel v pokoj ob koncu letošnjega leta, se je obrnil na INPS, da bi mu izračunali višino pokojnine, ki jo bo užival bodisi po starem kot po novem pokojninskem sistemu. Na njegovo veliko začudenje mu pri izračunu pokojnine po novem sistemu, katerega podlaga je poprečna plača zadnjih threh let, niso upoštevali plače zadnjega leta. Ker je bila prav ta najvišja in tudi odločilna za izbiro novega pokojninskega sistema, naš čitatelj sprašuje, po kakšnem kriteriju mu INPS ne upošteva plače zadnjega leta.

Gornji primer je zelo zanimiv in mislimo, da se bo pred njim znašlo še mnogo naših čitateljev, ki bo upokojenih do 31. decembra 1970 in ki bodo v zadregi med izbiro novega ali starega pokojninskega sistema. Razlaga k temu pa je sledeča: Ko je izšel nov pokojninski zakon, je proglasil načelo, da bo višina pokojnine znašala 65 odst. poprečne place zadnjih treh let. Dodatna določba pa predvideva izjemo za vse tiste, ki bodo upokojeni do 31. decembra 1970. Vsem tem se bo pri izračunu pokojnine po novem sistemu upoštevala plača zadnjega leta pred 1. majem 1968, ki bo nato povišana za 7 odst. tistim, ki bodo upokojeni leta 1968, za 14 odst. tistim, ki bodo upokojeni leta 1969, za 21 odst. pa tistim, ki bodo upokojeni leta 1970. Tako na primer, če je nekdo imel zadnje leto pred 1. majem 1968 mesečno plačo 100.000 lir, se mu bo višina pokojnine računala na 107.000 lir, na 114.000 lir ali na 121.000 lir glede na to, če bo upokojen leta 1968, 1969 ali 1970.

Informacije turistične zveze Slovenije

GORENJSKA

V Bohinju je zaseden Mladinski dom, medtem ko je v drugih hotelih in v zasebnih turističnih sobah še nekaj prostora. Tudi Mladinski dom bo imel od 29. julija dalje 10 prostih postelj. Žičnica na Vogel redno obratuje. Cesta med Bledom in Bohinjem je odprto za ves promet. Na Bledu priporočajo rezervacije za vse hotele, medtem ko je v zasebnih sobah in v počitniških domovih dovolj prostora. Žičnica na Stražo obratuje vsak dan od 9. do 12. ure in od 14. do 19. ure. V Ratečah je zasedena gostilna «Pri Žerjavu», v zasebnih sobah in drugih gostilnah pa je še prostor. Nekaj prostora je tudi v Domu v Planici in v Planinski koči v Tamarju. V Begunjah na Gorenjskem in v okolici je še dovolj prostora v zasebnih gostilnah in v zasebnih turističnih sobah. Odprti so turistični dom v Dragi, Šankaški dom na Svetem Petru, Roblekov dom na Begunščici in Kostanjškov dom na Doorči. V Kranju je prostor v obeh hotelih in zasebnih turističnih sobah. Dovolj prostora je v hotelu na Smarjetni gori, v hotelu na Brniku, in v Domu na Joštu. Na Jezerskem, na Krvavcu in v Preddvoru je povsod še prostor. Prostor je tudi v Domu Kokrškega odreda na Kališču in v Partizanskem domu na Vodiški planini na Jelovici. V Tržiču, Podljubelju in na Ljubelju je povsod dovolj prostora. Prostor je v Planinskih domovih Pod Storžičem, na Kofcah, na Kriški gori in na Dobrči. Žičnica na Zelenico ne obratuje. V Škofji Loki je nekaj prostora v hotelu Krona in v zasebnih turističnih sobah. Prostor je v Loški koči na Starem vrhu in v Planinskem domu na Lubniku. V Selški in Poljanski dolini je povsod dovolj prostora. Prostor je tudi v hotelu Dom pod Planino v Trebiji. V Litostrojskem domu na Soriški planini je še prostor.

Prireditve: Na Bledu bo nastopil 27. julija zvečer v Festivalski dvorani slovenski oktet. V torek 30. julija bo nastopila v Festivalski dvorani na Bledu domača folklorna skupina. Naslednjega dne, t.j. 1. avgusta, pa bosta v Festivalni dvorani nastopila folklorna skupina Gorje in komorni zbor iz Krope. V petek, 2. avgusta bo v Festivalni dvorani na Bledu velika modna revija z zabavnim programom. V Škofji Loki bo do 6. avgusta odprta Groharjeva slikarska kolonija.

LJUBLJANA Z OKOLICO

V Ljubljani bo 27. in 31. julija in 1. avgusta zaseden hotel Turist. Zvezni center za gradbene inštruktorje bo zaseden 28. julija. Dom visoke šole za politične vede bo zaseden 26. in 27. julija. V študentskem naselju bo 28. julija vse zasedeno. V drugih hotelih in zasebnih sobah je še prostor. Prostor je tudi v Gradbenem šolskem centru in v študentskem domu. V Motelu v Mednem bo 26. in 31. julija in 1. avgusta vse zasedeno. V gostilni Cirman v Mednem je še nekaj prostora. Prostor je v Kamniški Bistrici, na Veliki planini, v Domžalah v Litiji in okolici. Na Vrhniki in Logatcu je dovolj prostora. Dovolj prostora je v Domu na Polževem in pri zasebnikih v Grosupljem. V Cerknici in okolici je dovolj prostora. Prostor je tudi v Rakovem Škocjanu. Križna jama pri Ložu je odprta vsako nedeljo od 9. do 16. ure.

DOLENJSKA

V Novem mestu je dovolj prostora v obeh hotelih. Dovolj prostora je na Otočcu in v gradu Mokrice. V Dolenjskih in v Šmarjetskih Toplicah je še prostor. Prostor je v Črnomlju in v Trebnjem. V planinskih domovih na Lisci, Bohorju, Frati, Mirni gori, Gospodični in Miklavžu na Gorjancih je še nekaj prostora.

Prireditve: V Dolenjskih Toplicah bo 27. julija zvečer nastopil folklorni ansambel «Rečica» iz Karlovca. Na Otočcu bo 27. julija zvečer nastopil folklorni ansambel «Tine Rožanc» iz Ljubljane.

ŠTAJERSKA

V Mariboru je dovolj prostora v vseh hotelih in v zasebnih turističnih sobah. Na Mariborskem Pohorju imata nekaj prostora samo Kregarjev dom in Ruška koča; vsi drugi domovi so zasedeni. V Lovrencu na Pohorju, Slovenski Bistrici in na Ptuju je še prostor. Grad Statenberg je zaseden.

KOROŠKA

V Slovenjem Gradcu je prostor v obeh hotelih. V hotelu Rimski vrelec in Smučarski koči pri Ravnah na Koroškem je še prostor. Prostor je v Črni na Koroškem, Mežici, Dravogradu, Radljah ob Dravi, Vuzenici in Muti.

TISK SOCIALISTIČNIH DEŽEL O ČEŠKOSLOVAŠKI

Madžarska menja svoje prvotno stališče

Uvodnik «Nepsabadszaga» poziva češkoslovaške voditelje, naj prenehajo «drseti» v kontrarevolucijo

V četrtek je Budimpešta naslovila na Prago poziv, v katerem je rečeno, naj prenehа «drseti» v odkrito kontrarevolucijo in naj prepreči razvoj, ki bi utegnil privesti do težkega krvoprelitja in tragedije, krkrsno je doživela Madžarska l. 1956. Ta poziv in argumenti, s katerimi je pojasnjena njegova aktualnost, so vsebovani v uvodniku partijskega časopisa «Nepsabadszag», kjer se odkrito polemizira s češkoslovaškimi voditelji o vsem, kar madžarska partija smatra, da zasluži kritičen pristop.

Sodeč po tem, kar je zapisal omenjeni časopis, se na Češkoslovaškem z veliko naglico kopičijo zaskrbljujoči pojavi ki je nanje treba opozoriti ter jih kritizirati, vendar je največja med vsemi nevarnostmi enostransko in liberalistično pojmovanje demokracije, v kateri «vsakdo dela kar hoče», ne da bi moral nositi posledic za svoja dejanja in postopke.

Uvodnik madžarskega partijskega časopisa v bistvu odgovarja na vprašanja, ki jih že nekaj dni postavljata domača in tuja javnost, namreč, ali je prišlo do sprememb madžarskega stališča in, če je temu tako, kaj vsebuje ta sprememba oziroma, kakšni so razlogi, da je do nje prišlo. Nekakšna nepripravljenost, da se — po določeni podpori češkoslovaškemu vodstvu ter izrazih solidarnosti v zvezi s tamkajšnjimi procesi — ne iznese takoj in odkrito vsega, odstopa sedaj mesto jasni ugotovitvi, da je do spremembe stališča oziroma gledanja na češkoslovaška dogajanja v resnici tudi prišlo, vendar šele — kot se govori — s spremembo situacije v sami Češkoslovaški. Madžari, kot pravi omenjeni časopis, svojega stališča do preporoda v načelu tudi danes ne spreminjajo, namreč stališča, da je proces sam po sebi napredna in pozitivna stvar, ce ostane v mejah akcijskega programa in pod vodstvom komunistične partije. Menja se samo ocena, ki se opira na dejstva, ki jih nudi sedanja češkoslovaška stvarnost, ta dejstva pa, kot nanje gledajo v Budimpešti, porajajo razloge zaskrbljenosti.

«Nepsabadszag» prav na tej osnovi deli ono, o čemer je treba razpravljati med obema partijama, od tistega, kar ustvarja povod za polemiko. Ni bila in tudi danes ni predmet diskusije težnja Češkoslovakov, da bi se osvobodili deformacij sektaškega obdobja, raznih izkrivljanj in subjektivističnih «napak». «Če kdo razume stremljenja češkoslovaških tovarišev, da bi se ne povrnili več k starim metodam, potem jih razumem mi in v tem pogledu med nami ni nesporazumov,» je rečeno v časopisu.

Diskusija se začenja tam, kjer je treba oceniti, kaj je to socialistična demokracija, kje so njene meje in kdo bi imel biti njen najvidnejši nosilec. Glede marsičesa, kar danes delajo, češkoslovaške voditelje na Madžarskem v časopisju predstavljajo kot naivne. Oni niso, kot poudarja «Nepsabadszag», storili ničesar pomembnejšega v pogledu ostvaritve akcijskega programa ter plenumskih sklepov, dopustili pa so, da se je desničarska nevarnost nakopičila do take mere, da je to dejstvo tudi madžarsko partijo primoralo na ponovno oceno svojih gledanj glede dogodkov na Češkoslovaškem.

Madžarski časopis smatra za naivno stališče češkoslovaškega vodstva, ki je prepričano, da v boju, proti «nepravilnim, desničarskim in protikomunističnim tendencam» ni moč uporabiti sredstev prisile. «Čista demokracija» ne obstoji nikjer, pravi časopis in našteva, kaj vse je do danes pisal češkoslovaški tisk, ne da bi za karkoli moral komu polagati račune. Madžarski časnik ponovno omenja primer s člankom o Imre Nagyju in pa dokument «2000 besed», obsojajoč dejstvo, da to ni naletelo na ustrezen «odločen odpor». Tisku se očita, da uporablja metode Novotnega, ki je tudi znal svoje nasprotnike pripraviti do tega, da so bili tiho. «Nepsabadszag» postavlja vprašanje, kakšna je to svoboda tiska, ki ne dovoli nasprotnim mnenjem, da bi se pojavila. Tudi v tem je videti mnogo podobnosti s stanjem pred dogodki na Madžarskem: oni, ki so se zavzemali za svobodo tiska so nenadoma, brz ko so prišli na oblast, najbolj rigorozno nasprotovali objavljanju nasprotnikovih mnenj.

Največja zamera pa je zaradi tega, ker se omogoče beseda onim avtorjem, ki so bili do včeraj «najbolj glasni v poveličevanju sektaškega obdobja».

«Vse to smo mi doživeli in vse to videli,» pravi «Nepsabadszag», nakar naslavlja poziv in opozorilo: «Tovariši, preprečite to, kar je Madžarsko privedlo v odkrito kontrarevolucijo. Ne delajte napak, kakršne so bile storjene pri nas, ne dovolite, da bi v krvi in tragediji utonilo na stotine tisočev ljudi.»

Razen omenjenih ostrih očitkov, da dopuščajo desničarskim elementom nemoteno delovanje, zlasti na področju propagande Madžari češkoslovaškim voditeljem, kot je razvidno iz «Nepsabadszag», močno zamerijo tudi, ker se niso odzvali pozivu, naj bi se udeležili sestanka v Varšavi.

«Nepsabadszag» je zelo enostranski v odgovoru na vprašanje, ali je «peterica» v Varšavi imela pravico diskutirati o stanju na Češkoslovaškem. Časopis pravi, da je položaj v tej deželi že do tolikšne mere postal mednaroden problem, da je o njem, pred nedavnim, na zasedanju na Islandiji razpravljal tudi NATO. «Torej, če so oni, ali nimamo pravice tudi mi?» se vprašuje časopis

Madžarski časnik vidi, končno, nevarnost tudi v ocitnem poudarjanju enotnosti češkoslovaškega ljudstva po varšavskem sestanku in pismu «peterice». Časopis naglaša, da predvsem nima zaupanja v termine, kot so «vsi kot en človek» in podobni, ki ga spominjajo na sektaško obdobje, nakar takoj postavlja vprašanje, na čem ta enotnost temelji, kaj je pravzaprav njena osnova

Ne da bi osvetlil ozadje stanja in ne da bi analiziral ves kompleks dogajanj v zvezi z Varšavo in pred njo, ki so omogočali in določali določena razpoloženja v Pragi, postavlja madžarski časopis še eno vprašanje, in sicer, ali ni ta enotnost ustvarjena na osnovi nasprotovanja bratskim partijam, zlasti partiji Sovjetske zveze. «Nepsabadszag» odkrito izraža svojo bojazen, da bi tako ustvarjena enotnost ne služila interesom češkoslovaškega ljudstva, kakor tudi, da po drugi strani logika politične borbe, ki se je vanjo potopila Češkoslovaška, vodi «naše tovariše tja, kamor prvotno niso želeli stopati.»

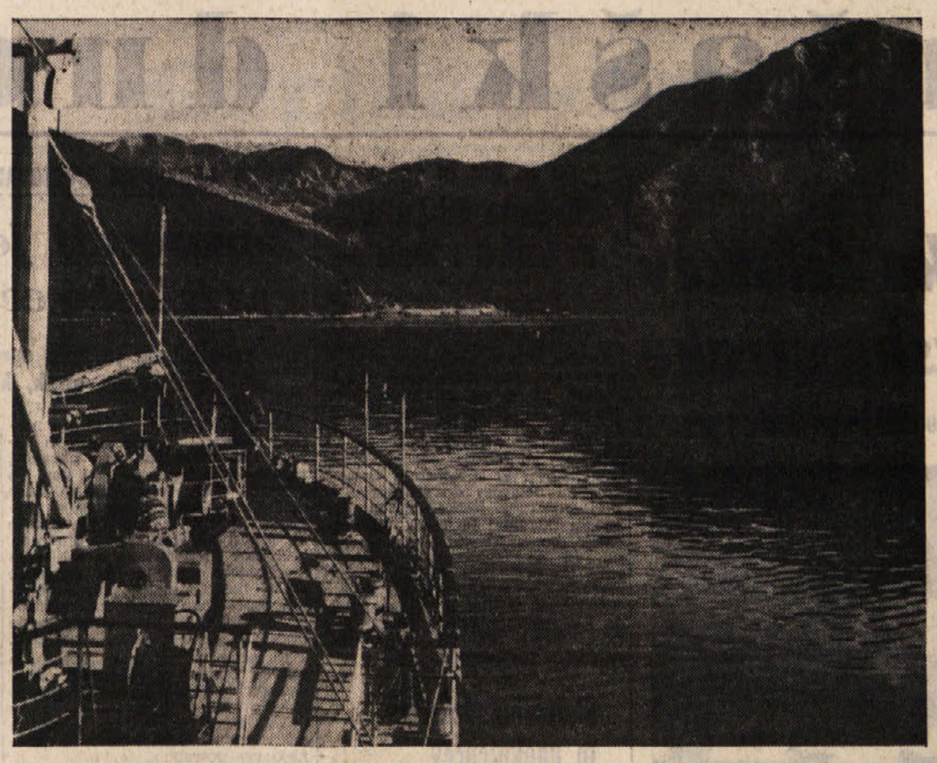

Reka avtomobilov teče po edinstveni Jadranski magistrali najmanj že dober mesec. Daleč na jugu te pripelje tudi v zgodovinski, pomorski in turistično zanimivi Kotorski zaliv, katerega del vidimo na sliki *(Foto M. Magajna)*

VZPON IN POLOM ITALIJANSKEGA FAŠIZMA

Benito Mussolini kot «prostovoljec» in ranjenec pri doberdobskem jezeru

Italijanska vojska v enajstih bitkah od Soče do Piave - Zanimivo mnenje takratnega italijanskega rezervnega oficirja: - «Prišel sem kot prostovoljec v Brda, zvedel za Slovence in minil me je ves pogum»

IV.

Rimski pesnik Ovid je spesnil svoje «Metamorfoze», v katerih opeva vrsto čudežnih preoblikovanj: iz kamnov nastajajo ljudje, drugje postanejo ljudje žabe, drevesa itd. Mussolini se je zelo rad skliceval na rimljanstvo, na imperij, na red, na disciplino. Največkrat so besede postale gesla in ostala gesla-fraze. Ali je glede preobratov, ki jih je ustanovitelj fašizma napravil, bi morali dati Ovidu prav in priznati, da je v Mussoliniju le bilo nekaj rimljanskega.

Kot socialist je v l. 1911-1912 zahteval, da bi se delavci morali vleči na tračnice pred vlaki, ki so bili namenjeni v Libijo. Od jeseni l. 1914, pa je postal glavna trobenta, ki je pozivala na naskok z orožjem. Takrat je v svojem listu «Il Popolo» objavil kar dve metamorfozni gesli. Prvo: «Revolucija je ideja, ki je našla bajonete.» Tu je revolucijo, akcijo naprednih sil, spravil v zvezo z bajoneti, z vojno, akcijo imperialistov. Drugo geslo: «Kdor ima jeklo, ima kruh,» – je vsekakor dokaj dvoumno, saj je največ jekla v rokah kapitalistov.

Med vojno je bil Benito predvsem novinar. Vpoklican, se je odzval, prostovoljec pa ni bil nikoli, dasiravno se je kasneje prišteval med te. Strelske jarke je doživel, toda na odsekih, kjer ni bilo nevarnosti. Še l. 1915 je bil nekaj časa na bovškem Velikem vrhu-Rombonu, nato na Hunčiču pod Javorščkom (tu je v jarkih in kavernah iz te vojne, kasneje, v zimi l. 1942-1943, bivakirala bovška partizanska četa, ki se je kmalu potem spremenila v bataljon). Bersaljer Benito Mussolini se ni mogel pobahati, da bi se bil udeležil pravega boja. Ranjen pa je bil pri Doberdobskem jezeru od ročne bombe, ki je pri vajah ni pravilno odvrgel. Drobci so ga zadeli po vsem telesu, v bolnišnici pa je doživel obisk njegovega vrhovnega kralja. Napredoval je in postal «caporale». Ta čin je kasneje, pač sebi v čast, določil za častni čin črnih srajc.

Italijanska vojska je od l. 1915-1918 doživela hude boje. Skozi 11 soških bitk, ofenziv, so vojaki jurišali, padali, zasedli pa so samo Gorico l. 1916 in pa del Banjške planote poleti l. 1917, če ne omenim Skalnice — Sv gore nad Solkanom, na zavzetje katere so zelo ponosni. Nič več! V 12 soški ofenzivi, pa so združeni Nemci in Avstrijci pognali italijansko vojsko zopet nazaj, daleč do Piave. Ni, da bi odrekali italijanskemu vojaku poguma, morda pa jih je le bilo več takih, kot oni italijanski oficir (bil je že v rezervi), ki je priznal: «Prišel sem kot prostovoljec v Brda, zaslišal sem tujo govorico, zvedel za Slovence in minil me je ves pogum.»

Ob Piavi je italijanska vojska mirovala vse l. 1918, odbila junija še zadnjo avstrijsko ofenzivo in novembra vkorakala kot zmagovalka v Trento, Trst itd.

«Zmaga» ob stotisočih mrtvih, ne vštevši onih, ki so za vojnimi posledicami umirali leta in leta! «Zmaga», ko je l. 1917-1918 na Siciliji in Sardiniji mrgolelo dezerterjev, ponekod celo organiziranih v pravi «zeleni kader». Mussolini je videl le «zmago» in je že marca l. 1918 v svojem «Il Popolo» razglasil: «Mi interventisti smo edini, ki imamo v Italiji pravico govoriti o revoluciji, napravili smo jo že maja 1915.» Takrat je delavstvo gornje Italije stavkalo zaradi slabega kruha in nemalo že tudi pod vplivom sovjetskih delavcev.

Zmago Italije so novembra l. 1918 zagrenili njeni dotedanji zavezniki, zlasti Francija in Anglija. Italija je šla v «svojo» vojno l. 1915, predsednik vlade Salandra pa je javno razglasil, da Italijo vodi pri tem le «il sacro egoismo». Prav ta je bil, ki je Italijane pripravil do tega, da so jeseni l. 1918 — mimo londonskega pakta, ki ga Wilson ni priznal — začeli zahtevati še Reko. V Franciji so nekateri časopisi javno pisali: «Kaj, še Reko naj vam damo za vaše poraze? Kaj pa ste napravili za nas, po Kobaridu ste nam bili le v težko breme!»

Začel se je hud diplomatski in politični boj za Reko, ki jo je londonski pakt še puščal monarhiji. Ni to mesto, da bi pisali o stališčih mlade države SHS (Srbov, Hrvatov in Slovencev), ki je Italija ni hotela priznati. Povejmo le to, da je Wilson sam, dasiravno londonskega pakta ni priznal, takoj prepustil Gorico, Trst in zahodno Istro Italiji. Njegova tako imenovana Wilsonova črta, je po drugi svetovni vojni ponovno postala znana, šla pa je po sredini Istre in od slovenske zemlje puščala Jugoslaviji Postojno in Idrijo. Italijanski nacionalisti so z Mussolinijem bili glavna opora italijanske vlade, glavni glasniki «oskrunjene zmage», «prelite krvi», «žrtev», «onečaščene domovine». Zaganjali so se zoper «s'ciave», Slovence in Hrvate, ki so se do zadnjega bojevali za monarhijo itd. Kar pa ne drži popolnoma.

Najhuje pa je bilo, da je italijansko ljudstvo, delavstvo dvignilo svoj glas. Vzgibale so se množice. Ministri so med vojno vojakom obljubili zemljo: vzvalovil je jug, kmecki jug kolonov. Vojne je bilo konec, demobiliziranih je bilo na milijone vojakov, tovarne, ki so do tedaj delale za vojne potrebe, tega niso več mogle, mnogi industrijci pa jih tudi niso hoteli preusmeriti v mirnodobsko proizvodnjo. Zadnji so se bali revolucije. Poleg tega je primanjkovalo surovin in živeža. Uradna Italija, ki je zaradi vojne bila zadolžena do vratu, ki je zaradi svojih zahtev po Reki padla v nemilost Amerike, ki je bila glavna pobudnica vsega dobrega, je zabredla v težave, iz katerih ni vedela poti.

Demobilizirani vojaki. Ustavimo se malo pri teh. O tem še ni najti posebnih italijanskih študij, literatura daje o tem samo nekatere namige. Največ je fronti dalo kmečko ljudstvo, svoje očete in sinove. Delavci, ki so prišli na fronto, so bili bolj iz onih podjetij in tovarn, ki niso bile potrebne za vojno, ali iz onih, kjer so delavce nadomestili z ženskami. Ti delavci niso bili ravno najbolj zavedni proletarci.

Le-te je bilo najti v težki industriji, ki je pod vojaško kontrolo delala za fronto.

IVO JUVANČIČ

(Nadaljevanje sledi)

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Adriano Fabiani v Rossonijevi in Mario Sironi v La Lanterna

V Rossonijevi galeriji se nam prvič predstavlja z lastno razstavo olj triindvajsetletni Adriano Fabiani. Ako ne bi tam opazno viseli listi z njegovim imenom, bi površen obiskovalec sodil, da je te prijetne pokrajine sivo zelenkaste ubranosti naslikal Babuder, ker tako prepričljivo v večini podob izstopa njegov tradicionalno realistični način. Zamenjavo pa objasnuje katalog, v katerem beremo, da je zrasel Fabiani v Babudrovi šoli, ki jo občasno obiskuje nekaj nadarjenih mladih samoukov. Očividno je Fabiani njegov najboljši učenec, tako, da se vprašujemo, kdaj bo svojega mojstra prekosil. Kako pristno ga posnema prica slika ladjedelnic iz ex tempore tekmovanja v Tržiču. Je pa tu še devet drugih olj iz raznih podobnih tekmovanj, v katerih se postopoma oddaljuje vsaj nekoliko od učiteljevega dojemanja. Tako v sliki Ulice Campitelli, a še bolj v razgledu vile na Montebellu. Samostojneši so lepi zimski izrezi okoli doberdobskega jezera in poplavljeni Percidol. Povsem drugačen način pa zasledimo v velikem olju ulic starega Gradeža, ki kaže manj laskanja meščanskemu okusu povprečnih ljubiteljev slik. To je pač že dober dokaz stremljenja v samoraslost snovanja, ki nam jamči, da bo iz Fabianija kaj kmalu zrasel nov tržaški pokrajinar dobrih kakovosti. Čeravno sedaj še presenetljivo vestno sledi učiteljevim naukom, katerega pa ponekod v svojih slikah skoroda prekaša po svežini mladostnega zanosa potez in neposrednosti dojemanja videnega; tako, da vsaka tu razstavljena podoba pokrajin ali tihožitja, ki sta le dve, nikakor ne spominja, da bi bila to razstavaprvenec mladega slikarja, ker vse preveč posega nazaj v tradicionalno slikanje, tisto pač iz mladostne dobe svojega učitelja.

* * *

V glavni dvorani galerije «La Lanterna» visi 18 risb in dve temperi, ki jih je Mario Sironi izvršil v raznih letih svoje, za italijansko moderno slikarstvo tako važne umetniške dejavnosti. Kar vidimo, pa so pretežno bežne skice večinoma malih mer. Le nekaj je risarsko in vsebinsko zaključenih. Zato je razstava le nekak intimni prikaz igre ustvarjalnega iskanja poti do delnih zamislí zasnov, ki so dale pobudo za večja dela tega, med obema vojnama slovečega slikarja monumentalnih stenskih slik v duhu uradnega novočentizma, kateremu je Sironi ob njegovem rojstvu botroval z enako slavnim Carlom Carrâjem. To pa že izdaja njuno futuristično bratstvo, ki sta ga pa oba že zgodaj opustila —. O njem tu ni sledu, kot ni odmevov iz dobe samotnih predmestij s tovarnami in vozovi. Razumljivo je, da s tem zgublja razstava precej na svoji umetnosti objasnjujoči vrednosti in postaja važnejša za zbiratelja, ki si želi dopolniti svojo zbirko grafik oziroma likovno dokumentacijo kakega olja tega velikega mojstra. Tako ostaja za ogled najbolj zanimivo delo ona izmed manj obarvanih temper, ki že kaže za Sironija tako pomembnoritmično razmnoževanje simbolov in znakov v slikah iz povojne dobe.

Po ogledu omenjenih črnobelih risb, izpadajo tem bolj žareče barvito abstraktne slike triintridesetletnega Američana Davida Johnstona, ki vise v obeh stranskih prostorih. Slikar je sicer na univerzi v Michiganu diplomiral iz arhitekture in risanja, živi pa že pet let v Evropi, kjer je v Parizu, Nemčiji in Milanu v zadnjih dveh letih imel šest razstav. Strokovna plat del je odlična, pozna pa se jim, da so sad evropske umetniške tradicije raznih avantgardnih struj. Dejali bi, da v teh z veliko ljubeznijo pod in nadbarvanih listih prevladuje Paul Klee. Sledeč naukom tega slavnega utrjevalca abstraktne umetnosti, tudi Johnston polaga posebno važnost odkrivanju lepote, ki je v medsebojni igri odnosov ravnih in krivih črt z barvnimi ploskvami. Le da je vse to tu bolj geometrično izvedeno ter umirjeno porazdeljeno, kar daje slikam neki poseben poduhovljen čar nepresiljenega podajanja umetnosti.

MILKO BAMBIČ

IVAN REGENT: SPOMINI

72.

Vest o najinem prihodu iz Sovjetske zveze se je kmalu razširila med slovenskimi partizani, ki so vsi hoteli, da bi jim prišla z Gustinčičem pripovedavat resnico o Sovjetski zvezi. V mesecu ali dveh, ki sem jih preživel med slovenskimi partizani v Črnomlju, sem skoraj vsak dan imel kakšen sestanek, na katerem sem pripovedoval o položaju v Sovjetski zvezi. Kaj vse so hoteli partizani vedeti! Kako smo živeli v Sovjetski zvezi, kaj smo jedli, če smo imeli stanovanje, kakšen je bil kruh, ki smo ga jedli itd., itd. brez konca in kraja. Na vseh teh sestankih med partizani in kasneje tudi v Trstu in tržaški okolici sem skrbno pazil, da mi ne bi ušla kakšna beseda o težkih življenjskih razmerah v Sovjetski zvezi. Zavedal sem se, da bi bil z resnico zelo škodoval partizanskemu gibanju in osvobodilnemu boju proti fašizmu in nacizmu. Hkrati pa sem skrbel za to, da sem kljub temu govoril resnico. Se pravi, na vseh sestankih, shodih in predavanjih o Sovjetski zvezi nisem lagal, govoril sem na njih samo to, kar je ustrezalo resnici — o dobrem — o drugem pa sem molčal. Mislim, da sem ravnal prav. Ko sem tovarišu Borisu Kidriču v dobi kominforma neko popoldne pripovedoval resnico o težkem življenju v Sovjetski zvezi in o grozotah Stalinove čistke, me je jezno pogledal in tudi jezno vprašal: «Zakaj pa nisi vsega tega povedal, ko si prišel iz Sovjetske zveze v Črnomelj med partizane?» Malo sem pomislil in mu potem v šali odgovoril: «Veš, nisem hotel, da bi me obesili!» Kidrič me je spet pogledal in mi tudi on kot v šali dejal: «Pa veš, da bi te bili v tem primeru res obesili!» Takoj nato sem mu povedal, zakaj tako dolgo nisem hotel govoriti resnice o življenju v Sovjetski zvezi. Res je namreč — ponavljam — da nisem resnice o Sovjetski zvezi povedal zato, ker sem se zavedal, da bi bil z resnico takrat zasadil nož v hrbet osvobodilnemu boju v Jugoslaviji.

Proti koncu aprila 1945. leta so se začeli partizani, med katerimi sem bil tudi jaz, počasi pomikati proti Trstu. Noč med 1. in 2. majem 1945. leta smo tovarišica Lidija Šentjurc, Gustinčič in jaz prespali v Ilirski Bistrici. Drugi dan so nam dali nekakšen voz, ki so mu rekli avtomobil, in z njim smo se po Vremski dolini peljali v Dutovlje, kjer smo ostali čez noč.

Tretjega maja smo prišli v Trst, kjer sem z balkona občinske palače na Velikem trgu govoril tam zbrani množici v italijanskem jeziku. Pred menoj sta govorila množici v slovenskem jeziku tovariša France Štoka in France Bevk.

Na velikem trgu so bili tedaj zbrani s slovenskimi in jugoslovanskimi zastavami z rdečo zvezdo večinoma slovenski ljudje, ne mislim samo Slovenci — vendar so bili ti v večini. Kasneje so mi povedali, da je bil trg zjutraj poln italijanskih delavcev, ki so pričakovali prihod partizanov. Ker pa partizanov še ni bilo, so odšli domov.

Z italijanskimi delavci in z italijanskimi naprednimi ljudmi sem se seznanil šele nekaj dni pozneje, ko so mi dovolili, da se lahko v Trstu svobodno gibljem. Opreznost glede moje osebe je narekovala bojazen slovenskih vodilnih tovarišev, da se mi v Trstu ne bi kaj zgodilo in to že zato, ker sem bil še vedno oblečen v rusko zimsko uniformo — moja civilna obleka je namreč ostala v Beogradu.

Ko sem začel že nekaj dni po svojem prihodu v Trst zahajati med italijanske delavce, sem opazil, da so ti sicer navdušeni nad zmago jugoslovanskih partizanov, da pa so še v dvomu, kakšna bo nova Jugoslavija: ali bo jugoslovansko-nacionalistična ali jugoslovansko-socialistična država. Za ta njihov dvom smo deloma sami poskrbeli. Vse jugoslovanske čete so prišle namreč v Trst z jugoslovansko in slovensko zastavo. Tržaški proletariat, ki je bil vajen rdeče zastave in je bil zaljubljen vanjo, ni mogel spočetka razumeti zakaj so prišli partizani v Trst samo s slovenskimi in jugoslovanskimi zastavami. Italijanskim delavcem sem povedal, da je jugoslovanski osvobodilni boj vodila komunistična partija, toda če bi partija šla v ta boj samo z rdečo zastavo, bi se v ta bolj morebiti jugoslovansko ljudstvo ne vključilo tako množično, kot se je, ker je imel boj narodnoosvobodilni značaj. Narodnoosvobodilni boj je velika ideja, za uresničenje katere gre vsa zasluga Komunistični partiji Jugoslavije in njenim voditeljem. To idejo, to resnico o jugoslovanski narodnoosvobodilni vojni sem tolmačil na vseh shodih, ki sem jih imel dnevno z italijanskimi delavci. Ob tej priložnosti pa moram priznati, da so slovenski ljudje v Trstu in okolici zelo dobro razumeli socialistični in narodni značaj jugoslovanske osvobodilne borbe.

Ko sem spoznal razpoloženje tržaškega delavstva in njihove dvome v socialistični značaj jugoslovanske revolucije, sem se moral pripraviti na to, da jim socialistični značaj te revolucije raztolmačim. Že na prvem shodu, ki sem ga imel za italijanske delavce in za ostale italijanske prebivalce, je stopilo v ospredje vprašanje Trsta. Kaj s Trstom? Kaj misli o Trstu Komunistična partija Jugoslavije? Kaj mislim o vprašanju Trsta jaz? Odgovor na to vprašanje ni bil težak. Bilo je jasno, da smo bili slovenski komunisti, ki smo živeli v Italiji, pripravljeni braniti proletarsko revolucijo v Italiji, ako bi prišlo do nje. Zato morajo zdaj tudi italijanski komunisti zagovarjati jugoslovansko socialistično revolucijo in njene interese in jo braniti pred vsakomer; v interesu komunistov, slovenskih prav tako kakor italijanskih je da se jugoslovanska socialistična revolucija čim globlje razširi na dotedanje ozemlje Italije; zato je naravno, da smo za to, da bi Trst, Istra in vsa Julijska krajina postali del socialistične Jugoslavije. Ni trajalo dolgo, da so me italijanski delavci razumeli. Spominjam se mnogih manifestacij v Trstu, na katerih so zahtevali, da postane Trst jugoslovanski. V teh manifestacijah je sodelovalo do dvesto tisoč ljudi, a med njimi je bilo, tako je priznal celo tržaški italijanski nacionalistični list Il Piccolo, vsaj sto tisoč tržaških italijanskih delavcev.

Shodi in predavanja so si sledili dan za dnem. Včasih sem imel v mestu in okolici ter na Krasu celo po dva na dan.

Tisto leto po vojni, ko sem bil v Trstu, so nekajkrat prišli k meni ljudje, ki so trdili, da jih je pooblastila angleška vlada, da zastopajo njeno mnenje in mnenje angleških politikov glede Trsta. Ti ljudje so mi govorili, da sem bil med prvo svetovno vojno za to, da bi bil Trst samostojno mesto, in me prepričevali, da bi bilo pametno, ko bi tudi zdaj po drugi svetovni vojni začel akcijo z zahtevo po samostojnem Trstu. Vsakokrat sem njihov predlog zavrnil. Povedal sem jim, da je imelo v prvi svetovni vojni določen smisel zahtevati samostojnost Trsta v okviru nekdanje Avstrije, da pa nima nobenega smisla ustvarjati danes samostojna mesta, kajti še velike države si le s silo in z velikimi napori ohranijo določeno samostojnost. Takšna državica, kakršna bi bila tržaška, ne bi bila prav nič samostojna. Ko so uvideli, da nimam namena ujeti se na njihove limanice, so svoje nehvaležno nalogo opustili meni, in mislim, vsem pametnim ljudem v korist.

Povsem naravno je, da po takšni vojni, kakršna je bila druga svetovna, in po zmagi jugoslovanske osvobodilne borbe nastanejo vsi mogoči zapleti. In marsikdaj si morajo verjetno tudi vodilni ljudje velikih dogodkov po nekaj letih oprostiti marsikakšen nepotreben korak.

(Nadaljevanje sledi)

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Vsaka lahka rešitev bi znala imeti hujše posledice. Nekoliko negotovi boste v družbi nepoznane osebe.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Pogumno prevzemite nalogo, ki se vam vsiljuje, ne bo vam žal. Prava ljubezen ni le prigodno srečanje.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Obrnite se za pomoč na osebo, ki je vredna vsega zaupanja. Potrebni ste dobre družbe, ne samote.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Vaš program boste morali spremeniti zaradi neke neprilike.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Ne pripisujte prevelike važnosti manjšim nesporazumom. Pazite na svoje živce.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Če se ukvarjate s trgovino bodite skrajno previdni. V čustvenih zadevah bo šlo vse kot si sami želite.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Odlično sodelovanje bo privedlo k odličnim uspehom. Neka oseba bo zelo užaljena.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Potrudite se in tudi zelo naporna naloga bo izpeljana. Nekdo se skuša vriniti med vas in ljubljeno osebo.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Čeprav menite, da imate prav, bo bolje, če boste popustili. Imeli boste srečo v ljubezni.

KOZOROG (od 21.12 do 20.1.) Prejeli boste priznanje s strani nekega objektivnega predstojnika. Nobenih novosti na čustvenem področju.

VODNAR (od 21.1 do 19.2.) Uspeh, ki ga boste dosegli, ne bo neznaten. Dobili boste vest, ki vas bo razveselila.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Ne podcenjujte mladih sodelavcev, ki bi vas znali spodnesti. Ne bodite ljubosumni.

RADIO TELEVIZIJA

SOBOTA, 27. JULIJA 1968

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 7.00 Koledar - 7.30 Jutranja glasba - 11.35 Slov. pesmi - 12.10 «Iz beležnice fotoreporterja Magajne» - 12.20 Za vsakogar nekaj - 13.30 Semenj plošče - 14.45 Glasba z vsega sveta - 16.10 Reismanov ork. - 16.30 Pianistka Cabai - 16.45 Karakteristični ansambli - 17.20 Glasba za vaš transistornik - 17.40 Otrokov pravljični svet - 18.05 Vodopivčeve pesmi - 18.15 Umetnost - 18.30 Jazz - 19.20 Zabavni ansambli - 20.00 Šport - 20.45 I. Tavčar: «Visoška kronika» - 22.00 Komorne skladbe - 22.15 Zabavna glasba.

Trst

12.05 Furlanske pesmi - 12.25 Tretja stran - 14.00 Program za mladino.

Koper

7.30, 8.30, 12.30, 15.00, 17.00, 20.15 Poročila - 8.10 Jutranja glasba - 9.00 Popevke - 9.30 Polke in valčki - 10.00 Ansambel Hazy Osterwald - 10.30 Plošče - 11.30 Naši pevci - 12.00 in 12.50 Glasba po željah - 14.00 Orkestri - 14.30 Fumorama - 15.10 Ritmi in melodije - 16.00 Prenos RL - 16.30 Popevke - 17.30 Operna glasba - 18.00 Izbrali ste - 18.40 Happening - 19.00 in 20.30 Prenos RL - 20.00 Poje Milva - 23.10 Plesna glasba.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Jutranje pesmi - 10.05 in 11.30 Ure glasbe - 12.47 Kontrapunkt - 13.20 Živelo poletje - 14.40 Neapeljske pesmi - 16.00 Program za mladino - 17.35 Operna antologija - 18.00 «Gran varietà» - 19.30 Luna park - 20.30 Glasbeno-govorni spored - 22.20 Italijanski skladatelji.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila - 8.45 Orkester - 9.40 Glasbeni album - 10.00 Roman - 10.40 Glasbeni variete - 11.41 Plošča za poletje - 13.00 Kvartet Cetra - 14.00 Juke box - 15.15 Mezzosopranistka Ebe Stignani in basist Cesare Siepi - 16.00 Rapsodija - 16.35 Ital. zbori - 17.05 Neapeljske pesmi - 17.40 Plošče za najmlajše - 19.00 Motivi - 20.01 «Rosalinda» - 21.10 Radijska priredba - 22.40 Jazz.

III. program

10.00 J. Brahms, M. Castelnuovo Tedesco - 11.00 Antologija interpretov - 11.40 E. Mucci: «Il Candeliere» - 17.15 Bach in Prokofjev - 18.15 Lahka glasba - 18.45 Schumann - 20.40 Simf. koncert - 22.30 J. Ancelin in J. Aurenche: «La storia di Humulus che era muto».

Filodifuzija

8.00 Obrecht, Busoni, Liszt, Smetana - 11.00 Antologija interpretov - 12.45 Umetnost - 14.25 Ravelove skladbe - 15.30 Lahka glasba - 7.00 Orkestri in solisti - 8.30 Glasba z vsega sveta.

Slovenija

7.00, 8.00, 11.00, 14.00, 20.30 Poročila - 8.25 Informativna oddaja - 9.08 Glasbena matineja - 10.00 Počitniško popotovanje - 10.15 G. Strniša-B. Lesjak: Pomladna svatba - 10.30 V planinski koči - 11.15 Pri vas doma - 12.00 Turistični napotki - 13.10 Bernstein in Šostakovič - 13.30 Kmetijski nasveti - 13.40 Narodne pesmi - 14.30 Priporočajo vam... - 15.05 Zabavne melodije - 16.45 M. Levitin: Vse je smešno - 16.35 Igramo beat! - 19.15 Pravkar prispelo - 19.50 S knjižnega trga - 20.00 Lahko noč, otroci! - 20.15 Godala v ritmu - 21.00 Sobotni večer - 21.30 Vitomil Zupan: S strahom in pilulo hrabrosti okrog sveta - 22.30 Iz fonoteke radia Koper - 23.10 Oddaja za izseljence - 24.05 S plesom in pesmijo v novi teden.

Ital. televizija

18.00 Program za mladino - 19.00 Izžrebanje loterije - 19.50 Šport in kronike - 20.30 Dnevnik - 21.00 Glasbeni variete: «Vengo anch'io» - 22.00 El Alamein - 23.00 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik - 21.15 Film «L'ultimo uomo» - 22.50 Tolstoj: «Vstajenje».

Jug. televizija

21.00 in 24.10 Poročila - 19.30 Lovski pes, ki je menil, da je rakun — Disneyev film - 20.20 S kamero po svetu - 21.30 Vijavaja - 21.35 Zabavno-glasbena oddaja - 22.35 Karavana zapravljivčkov — II. oddaja - 23.00 Oporišče — film - 23.50 TV kažipot.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 26, najnižja 17,8, ob 19. uri 23,8 stop., zračni tlak 1013,2 stanoviten, vlaga 60 odst., veter 10 km vzhodnik, nebo 9/10 pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 23,4 stop.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 27. julija NATALIJA
Sonce vzide ob 5.43 in zatone 20.40 — Dolžina dneva 14.57 — Luna vzide ob 7.27 in zatone ob 22
Jutri, NEDELJA, 28. julija ZMAGO

V OBRAMBO RAVNI ZAPOSLITVE

Enotna stavka in povorka delavcev ladjedelske in kovinarske stroke

Stavkali so tudi delavci tovarne konfekcije Beltrame, ki so tudi šli po mestu v povorki

Povorka stavkajočih ladjedelniških delavcev na Korzu

Včeraj so zopet stavkali vsi delavci kovinarske stroke. Od 9. do 11.30 so stavkali v ladjedelnici Sv. Marka in v Tržaškem arzenalu, od 9.30 do 11.30 v Tovarni strojev in ladjedelnici «Giuliano» ter drugih podjetjih pri Sv. Andreju. Opoldne pa so stavkali delavci ladjedelnice Felszeg: v Miljah, železarni Italsider v Škedenju ter raznih podjetij v industrijskem pristanišču.

Delavci Sv. Marka in Arzenala, Tovarne strojev in podjetij pri Sv. Andreju so šli v povorki po nabrežju do Trga Unità ter se ustavili pred županstvom, kjer je bila ravno seja deželnega sveta, in so močno žvižgali in vzklikali. Od tam so odšli pod Korzu čez Trg Goldoni ter se čez Trg Stare mitnice in po Ul. Madonnina vračali nazaj v svoje obrate.

Včeraj so stavkali tudi delavci in delavke tovarne za konfekcijo «Beltrame» v protest proti nameravanim odpustom. Tudi on so šli v povorki po mestu ter vzklikali in žvižgali.

S stavko so delavci še enkrat odločno zahtevali, naj na višji politični ravni ponovno proučijo gospodarski položaj v Trstu ter dajo pobudo za kakšen nov industrijski obrat z državno udeležbo. Hkrati pa so tudi zahtevali, da se v celoti ohrani proizvodna dejavnost v ladjedelnici Sv. Marka in v Tovarni strojev vse dotlej, dokler ne bodo zgrajeni in ne bodo začeli proizvajati novi obrati kot je tovarna Grandi Motori, naprave za razplinjevanje itd. Skratka, sindikati zahtevajo, da se izpolnijo vse obljube in zagotovila, ki so bili dani ob napovedi načrta CIPE. V nasprotju s temi zagotovili je namreč Italcantieri poslal delavcem Sv. Marka pisma, v katerih jih poziva, naj do 3. avgusta pošljejo prošnje za premestitev v ladjedelnico v Tržiču, da ne ostanejo brez dela. Prej so delavcem obljubljali, da bodo ostali zaposleni v svojih obratih do leta 1970, oziroma dokler ne bo zgrajena tovarna Grandi Motori, sedaj pa so to svojo obljubo požrli. Zato je razumljivo, da so delavci razburjeni, saj nočejo iti v Tržič. Takšno ravnanje je tudi v nasprotju s sporazumom med sindikati in delodajalci v novembru 1967, s katerim so se delodajalci obvezali, da ne bo kolektivnih odpustov in da se ohrani raven zaposlitve. Sindikati tudi zahtevajo, če že mora priti do kakšnih premestitev v Tržič, da se mora to zgoditi po pogajanjih z njimi.

PSIUP o Sv. Marku

V zvezi s sporočilom ravnateljstva CRDA, iz katerega je razvidno, da hočejo postopoma ukiniti delovanje ladjedelnice Sv. Marka v Trstu, izvršni odbor tržaške federacije PSIUP poudarja, da sporočilo CRDA dokazuje, da imajo namen popolnoma ukiniti ladjedelnico Sv. Marka, kar ponovno dokazuje škodljivost načrtov CIPE.

V zvezi s tem, pravi sporočilo PSIUP, je vsak odpor delavcev upravičen in zaželen. Zato PSIUP poziva delavce naj ne zapustijo svojih borbenih mest in naj nadaljujejo borbo za ohranitev dela in ladjedelnice.

Povorka delavcev in delavk podjetja Beltrame, ki stavkajo proti odpustom

OB 17. URI IZ TRSTA

Mladinska delegacija na festival v Sofijo

S posebnim jugoslovanskim vlakom odpotuje danes ob 17. uri z glavne tržaške železniške postaje, v Sofijo delegacija italijanske mladine, ki se bo udeležila IX. mednarodnega festivala mladine in študentov, ki bo od 28. julija do 7. avgusta. Delegacijo sestavljajo mladinci raznih političnih usmeritev od komunistov do socialistov proletarske enotnosti, od združenih socialistov do protestnih katolikov, od delavcev do študentov. V njej so tudi italijanski in slovenski mladinci iz Trsta. Ta delegacija bo najštevilnejša med vsemi, ki se bodo udeležile festivala. Na programu srečanj je tudi srečanje z mladinsko delegacijo bojujočega se Vietnama, kateri bodo italijanski mladinci izročili 1000 tranzistorjev, da jih izroči vietnamskim partizanom.

Skupščina delavcev in upokojencev o pokojninah

Tajništvo Nove delavske zbornice CGIL sporoča, da se nadaljujejo v okviru vsedržavnega posvetovanja o vprašanjih reforme pokojninskega sistema na pobudo CGIL skupščine in sestanki delavcev ter upokojencev. Včeraj so bile skupščine v Zindisu, Podlonjerju in v Trebčah, drevi ob 20. uri bo skupščina v krožku Pečar v Gornji Kolonji, jutri ob 10. uri pa v kulturnem krožku v Škednju.

SEJA DEŽELNEGA SVETA

Odobren zakonski osnutek o podporah dvema šolskima ustanovama v deželi

Za zakon so glasovali svetovalci leve sredine in desničarji, proti pa svetovalci KPI in PSIUP - Izvolitev članov nadzornega odbora in komisije za Trst

Včeraj je deželni svet razpravljal o zakonskem osnutku o podporah v prid šolskim ustanovam deželnega pomena. Za osnutek so glasovali svetovalci strank leve sredine in desnice, proti pa svetovalci KPI in PSIUP. Podporo dobita dve šoli, in sicer višja šola za tehnologijo pri industrijsko-tehniški šoli «A. Malignani» v Vidmu v znesku 55 milijonov lir in višja šola za socialne službe ENSISS v Trstu v znesku 35 milijonov lir. To podporo bosta dobivali šoli štiri leta, to je od letos do leta 1971.

Poročilo k temu zakonu je napisala svetovalka Pittino, ki je dejala, da je deželna podpora obema šolama nujno potrebna. Ministrstvo za prosveto je postavilo za ustanovitev višje šole za tehnologijo pogoj, da ji mora dati podporo dežela, višja šola za socialne službe v Trstu pa bi morala nehati delovati, če je ne bi dežela podprla. Zato je deželni odbor predložil nujen zakonski osnutek ter je odložil ukrepe v prid drugim šolam na kasnejši čas. Namen šole za tehnologijo je izšolati tehnike, ki bodo delovali v proizvodnji in v tehnoloških raziskavah. V industriji se namreč čuti pomanjkanje takšnih strokovnjakov, zaradi česar morajo zaposlovati ali absolvente višjih srednjih tehniških šol ali pa ljudi z doktoratom. Pri tem pa manjkajo strokovnjaki vmesne stopnje, ki bi znali več kakor absolventi srednjih tehniških šol. Zaradi tega so tudi v Italiji začeli ustanavljati višje tečaje za tehnološke študije za izpopolnjevanje industrijskih izvedencev, ki bodo prevzemali v proizvodnji odgovorna mesta. Tako so ustanovili takšne višje tečaje pri raznih industrijskih tehniških šolah ali na pobudo IRI. Vse te šole pa so zasebne, ker jih šolska ureditev še ne predvideva.

Deželna uprava se je zavedla te potrebe ter je dosegla, da se s prvim oktobrom ustanovi tak višji tečaj v Vidmu pri industrijski tehniški šoli «Arturo Malignani» s pogojem, da ga podpre. Tečaj bo trajal dve leti in se bodo lahko vpisali vanj industrijski izvedenci. V tečajih bodo poučevali univerzitetni profesorji in strokovnjaki. Študentom bodo dajali štipendije.

Višja šola za socialno službo pa ima triletne tečaje, na katerih poučujejo vseučiliški profesorji in specialisti socialne službe in v njih se tečajniki pripravljajo na poklic socialnega asistenta. V Trstu obstaja takšna šola že 18 let. Za časa bivše ZVU je uživala velike podpore, ko pa je prišel Trst pod italijansko upravo, so te podpore usahnile in šola je zabredla v stisko. Doslej je v tej šoli diplomiralo 216 socialnih asistentov in asistentk in 97 jih opravlja svoj poklic v naši deželi. Do sedaj je lahko šola računala le z majhnimi podporami in dežela ji je tudi pomagala, da je niso zaprli. S tem zakonom ji bo dežela zagotovila varen obstoj.

V razpravi o zakonskem osnutku je spregovorilo devet svetovalcev: Bosari (KPI), Cecotto (MF), Rigutto (KD), Rizzi (PSIUP), Di Caporiacco (MF), Morelli (MSI), Bergomas (KPI), Trauner (PLI) in Pittoni (PSU). Levo-sredinski in desničarski svetovalci so zagovarjali zakonski osnutek; levičarji pa so bili proti predvsem zato, ker nista omenjeni šolski ustanovi jasno opredeljeni, kar je v nasprotju z razvojnim načrtom.

Svetovalcem sta odgovorila poročevalca Pittino in odbornik za prosveto Giust. Svetovalka Pittino je dejala, da je namen osnutka ta, da se ena šola odpre in da se druga ne zapre. Zato je nujen poseg dežele. Dejala je, da je res, da se bodo lahko le z globalno šolsko reformo rešila važna vprašanja italijanskega šolstva, da pa je treba v tem primeru naglo ukrepati, ostala vprašanja pa prepustiti kasnejši rešitvi. Odbornik Giust pa je dejal, da je zakonski osnutek kljub svojemu ozkemu obsegu važen, saj ne otežuje rešitve širših vprašanj, ki pridejo na vrsto kasneje.

Zatem je prišla na vrsto resolucija, ki so jo predložili svetovalci KPI in PSIUP, v kateri so nakazali svoje poglede. Resolucijo je običajna večina zavrnila. Sledile so glasovalne izjave, nato pa glasovanje z že omenjenim izidom.

Zatem so svetovalci izvolili pet članov in tri namestnike za osrednji nadzorni odbor. Za člane so bili izvoljeni: Santuz, Bom, Di Re, Inwinkl in Barzan, za namestnike pa Perotta, Ogglanu in Martone. Končno so izvolili še pet članov v komisijo za Trst. Ti člani so: Coloni, Pittoni, Ramani, Štoka in Cuffaro.

S tem se je seja končala in z njo tudi prvo zasedanje deželnega sveta, ki se bo zopet sestal v jeseni.

V OKVIRU DOGOVORA MEŠANE KOMISIJE

Tudi letos slovenski šolniki na seminar v Čateške toplice

Seminar bo trajal od 20. do 29. avgusta Predavali bodo strokovnjaki in pedagogi

V okviru dogovora mešane italijansko-jugoslovanske komisije glede kulturnih izmenjav, bo tudi letos seminar za slovenske profesorje in učitelje na Tržaškem. Seminar, ki ga bo vodil pedagoški svetovalec za slovenske šole na Tržaškem prof. Stane Mihelič, bo v Čateških toplicah od 20 do 29. avgusta. Udeležilo se ga bo 30 profesorjev in učiteljev, kot gostje pa bodo na seminarju tudi 4 slovenski učitelji in profesorji iz Koroške. Predavanja bodo trajala od 3 do 4 ure na dan, vmes pa bodo poučni izleti.

Udeleženci seminarja bodo prišli v Čateške toplice 19 avgusta popoldne. Otvoritev seminarja bo 20. avgusta ob 9. uri, nato bo predavanje o temi «Strokovno izobraževanje v SFRJ in SR Sloveniji», ki ga bo imel Karel Kos, pomočnik republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Popoldne bo izlet. Naslednji dan bo od 9 do 11 predavanje o temi «Leto 1848 in Slovenci», od 11 do 13 pa predavanje o temi «Jugoslovanski dosežki v izkoriščanju atomske energije v miroljubne namene». Dne 22. avgusta bo od 9 do 12 predavanje o temi «Modernizem v slovenski likovni umetnosti», 23. avgusta pa predavanje o temi «Razvoj jugoslovanskega filma». Dne 24. avgusta bo predavanje «Delež Dolenjske v slovenski literaturi»; predaval bo dr. Slodnjak ali dr Paternu. Naslednji dan bo celodnevni izlet, 26. avgusta pa bo od 9 do 12 predavanje o temi «Važnejša poglavja slovenskega pravopisa», ki ga bo imel dr. Tone Bajc. Dne 27. avgusta bo od 9 do 12 predavanje o temi «Ob stoletnici slovenskega gledališča — Ivan Cankar, dramatik», ki ga bo imel dr. Bratko Kreft. Prof. Alenka Glazer, ki poučuje na pedagoški akademiji v Mariboru, bo 27. avgusta od 9 do 12 imela predavanje o temi «Osnovni problemi pri obravnavi mladinske književnosti», 29. avgusta pa bo zadnje predavanje, in sicer o temi «Osnove perspektivnega gospodarskega razvoja v Sloveniji in povezava Slovenije z obmejnimi deželami».

Kakor smo pripomnili že ob priliki zimskih seminarjev za slovenske šolnike, se omenjeni dogovor glede kulturnih izmenjav nanaša na slovenske šolnike samo s tržaškega področja, kar velja tudi za poučne izlete maturantov po Jugoslaviji. Na ta način so prizadeti slovenski šolniki in dijaki z Goriškega. Potrebno bi bilo in zelo koristno, da bi tudi slovenski šolniki z Goriškega imeli možnost, da se udeležijo seminarjev, dijaki pa izletov, saj dosedanje izkušnje kažejo, da šolniki precej pridobijo na takih seminarjih, dijaki pa na izletih.

Minister za trgovinsko mornarico Spagnolli je v Rimu sprejel na vljudnostnem obisku predsednika avtonomne pristaniške ustanove dr. Franzila. Med prisrčnim razgovorom je dr. Franzil orisal ministru glavna vprašanja tržaškega pristanišča in položaj v njem.

OBISK DEŽELNEGA ODBORNIKA DEVETAGA

Bolnišnica «Burlo Garofolo» potrebuje pomoč deželne uprave

Bolnišnica je visoko specializiran zavod, ki se stalno izpopolnjuje

Deželni odbornik za higieno in zdravstvo Devetag je bil včeraj na obisku v otroški bolnišnici «Burlo Garofolo» v Trstu, ki je edina specializirana otroška bolnišnica v deželi ter uživa zaslužen sloves v Italiji in v inozemstvu. Spremljal ga je vodja zdravstvene službe odborništva dr. Nemec sprejeli pa so ga predsednik upravnega sveta inž. Sospisio skupno z drugimi člani, zdravstveni ravnatelj prof. Maras in primariji. Inž. Sospisio je izrekel odborniku dobrodošlico in mu povedal, da sta ministrstvi za zdravstvo in higieno ter prosveto pooblastili bolnišnico, ki bo ohranila svoje funkcije, da se spremeni v zavod za znanstvene raziskave. Ko bo to dokončno uradno potrjeno, bo bolnišnica Burlo Garofolo drugi zavod te vrste v Italiji.

Odbornik si je natančno ogledal bolnišnico, od oddelka do oddelka in so mu zdravstveni ravnatelj, upravniki ter primariji orisali naprave bolnišnice, njene probleme in najbolj nujne potrebe. Prof. Maras je izrekel upanje, da bo dežela podprla bolnišnico za spopolnitev in okrepitev socialnih centrov za okulistiko, zobarstvo in otorinolaringoiatrijo. V ta namen bi bilo potrebnih okrog 20 milijonov. Odbornik si je ogledal tudi diagnostični in klinični oddelek. Inž. Sospisio in njegovi sodelavci so mu orisali tudi načrte, ki jih uresničujejo. Do prihodnjega leta bodo zgradili razne oddelke in naprave. Med drugim so mu orisali potrebo po zgraditvi paviljona za nalezljive bolezni in center za spastične otroke po angleškem vzoru. To pa bi mnogo stalo in bolnišnica ne zmore sama tega bremena. Odbornik Devetag je zagotovil, da bo predočil potrebe bolnišnice deželnemu odboru.

Včeraj je dr. Devetag sprejel tudi ginekološkega primarija glavne bolnišnice prof. Piera Spania in ravnatelja centra za transfuzijo krvi prof. Niccolinija.

NUJNO VPRAŠANJE SVETOVALCA WILHELMA

Zavarovati je treba most čez trbiško cesto pri Banih

Čez most, ki je brez ograje, hodi v poletnih mesecih na desetine otrok, ki so v koloniji pri Banih

Kdor se ne zna spoprijeti z malimi težavami in vprašanji, ki tarejo vsakdanje življenje občanov, tudi velikim ne more biti kos. To v veliki meri velja tudi za našo občinsko upravo, ki sestavlja perspektivne upravne razvojne načrte za gradnjo velikih cest, predorov, nadvozov in podvozov za milijardne izdatke, ne vidi pa ali noče videti nešteto malih potreb občanov, kar lahko zaradi malomarnosti občinske ali kake druge javne uprave stane človeka celo življenje.

In prav na ta mala vprašanja največ opozarjajo občinski odbor nekateri svetovalci, ki se pridno ozirajo okrog sebe, ko gredo po mestu ali pa okolici in zahtevajo od pristojnih odbornikov, da ukrenejo vse potrebno.

Od Banov do pokrajinske ceste Opčine-Trebče je speljana cesta, ki gre delno po mostu čez trbiško cesto. Most je bil zgrajen pred več kot 15 leti, ko je bila zgrajena trbiška cesta. Do sedaj še nihče ni poskrbel za postavitev zavarovalne ograje na delu ceste, ki se vzpenja na most, kar predstavlja nevarnost za pešce in vozače, da padejo nekaj metrov v globino. Poleg tega gre čez omenjeni most v poletnih mesecih dnevno na desetine otrok, ki gostujejo v letni koloniji pri Banih. Hkrati pa je treba tudi omeniti, da cesta ponoči ni razsvetljena, kar predstavlja še večjo nevarnost.

Ker se teh nevarnosti in potrebe po postavitvi zaščitne ograje ter razsvetljave na mostu ni nihče od pristojnih občinskih uradov do sedaj zavedal, je o tem opozoril odbornika za javna dela in za Acegat občinski svetovalec Wilhelm. Hkrati svetovalec predlaga naj občina uredi kanalizacijo pri Banih. Svetovalec Wilhelm pa še posebno zahteva, naj občinska uprava pokrije lužo pred vojašnico pri Banih, v katero se steka umazana voda bližnje pralnice in morda tudi iz vojašnice. Tu nastaja včasih pravo jezerce smrdljive vode, ki okužuje vso okolico in predstavlja zlasti v poletnih mesecih nevarnost širjenja nalezljivih bolezni, zlasti če se upošteva, da je v bližini vojašnica, v kateri živi mnogo mladih ljudi in da gre vsak dan mimo te luže na desetine otrok.

V Trstu zasedanje pokrajinskih uprav

V dneh 14., 15. in 16. oktobra bo v Trstu izredno zasedanje predsednikov pokrajinskih uprav, ki ga prireja Italijanska zveza pokrajinskih uprav. O tem važnem zasedanju so razpravljali na sestanku izvršnega odbora Zveze italijanskih pokrajinskih uprav, ki je bil 25. julija v Rimu in katerega se je udeležil tudi predsednik tržaške pokrajine dr. Savona.

Na sestanku je dr. Savona poročal o organizaciji zasedanja v Trstu, ki bo na temo: «Krajevna ustanova kot sredstvo enotnosti in razvoja države: pretekli doprinos in bodoče perspektive». Poleg tega bodo na zasedanju razpravljali tudi o reformi krajevnih financ, se pravi o temi, ki je že dalj časa na dnevnem redu vseh krajevnih ustanov, ki danes v veliki večini beležijo izredno visoke primanjkljaje in so odvisne od državne podpore za svoje omejeno delovanje.

Zasedanja v Trstu se bo udeležilo 90 predsednikov pokrajinskih uprav, izvršni odbor Zveze italijanskih pokrajin, predsednik zveze in pet predsednikov avtonomnih dežel.

Natečaj za pripravnike za gasilske podčastnike

Vladni komisariat sporoča, da je bil v Uradnem listu štev. 167 od 4. julija letos objavljen razpis natečaja notranjega ministrstva — glavno ravnateljstvo za protipožarno službo — za 49 mest pripravnika za podčastnika gasilcev, ki se ga lahko udeležijo italijanski državljani, ki imajo pogoje, določene v členu 2 omenjenega razpisa.

Prošnja za udeležbo na natečaju, napisana na kolkovanem papirju za 400 lir, mora biti naslovljena na notranje ministrstvo — glavno ravnateljstvo protipožarne službe — in mora biti vložena na tržaški prefekturi najkasneje 30 dni po razpisu natečaja, se pravi do vključno 3. avgusta letos.

Za vse ostale podrobnosti naj se prosilci obrnejo na poveljstvo gasilcev v Trstu, Trg Nicolini 4, ali pa na tržaško prefekturo.

Pod enakimi pogoji je bil razpisan tudi natečaj za 390 navadnih mest v gasilski službi.

Ranjen pri trčenju avtov

17-letni Fausto Innocenti iz Ul. Baiamonti 16 se je včeraj popoldne laže poškodoval pri prometni nesreči in se bo moral zaradi udarcev v glavo zdraviti 6 dni na nevrokirurškem oddelku splošne bolnišnice. Fant se je peljal po starem pristanišču v fiatu 500, ki ga je vozila njegova sestra Rosetta, ko je v bližini skladišča št. 40 prišlo do trčenja z avtomobilom, ki ga je vozil 45-letni Mario Solaro iz Ul. Angelo Emo 22. Pri trčenju sta bila voznika nepoškodovana.

Razdeljevanje nagrad vinogradnikom na Colu

V hotelu Kras na Colu je bilo sinoči razdeljevanje nagrad vinogradnikom iz repentabrske občine, ki s svojim vinskim pridelkom sodelovali na letošnjem prazniku terana in kraškega pršuta. Podrobneje bomo poročali v jutrišnji številki.

Razstave

Na sedežu avtonomne letoviščarske in turistične ustanove devinsko-nabrežinske obale v Sesljanu bodo danes ob 21. uri odprli razstavo 40 poljskih lepakov osemnajstih avtorjev.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Prijatelja iz Sente sta v Trstu ukradla avtomobil

V prizivu so prvemu znižali kazen in ga izpustili, drugi pa bo moral kazen odsedeti v zaporu

Pred tržaškimi prizivnimi sodniki (predsednik Franz, gen. pravdnik Mayer, zapisnikar Mosca Riatel, obramba Clarici) sta se morala zagovarjati dva jugoslovanska državljana madžarske narodnosti, ki sta bila obtožena, da sta ukradla avto Giuseppu De Biaseju in da sta z vozila odstranila obe tržaški evidenčni tablici ter ju zamenjala z jugoslovanskima.

Mladeniča sta prišla v Trst februarja z rednim potnim listom. Gre za 21-letnega Tiborja Szelesa iz Sente ter za 17-letnega Gaborja Molnarja tudi iz Sente. Po aretaciji sta izjavila, da nista prišla skupaj, čeprav sta iz istega kraja ter sta si celo prijatelja. Szeles je izjavil, da sploh ni vedel spočetka, da ima Molnar s seboj dve ponarejeni jugoslovanski evidenčni tablici (tablici nista bili namreč zakoniti, temveč ponarejeni).

Po njunem pripovedovanju sta se odločila za tatvino šele potem, ko sta se slučajno srečala v Trstu. V Ul. sv. Frančiška sta opazila primeren avto ter sta se ga polastila. Ker je bilo vozilo zaklenjeno, je bil prekršek obtežen z dvema obtežilnima okoliščinama.

Ukradeni avto je šofiral Molnar, ki sploh nima še šoferskega dovoljenja. Njun sprehod pa se je klavrno zaključil v Drevoredu Rossetti, kjer ju je ustavil neki nočni čuvaj.

Njuna krivda je bila na dlani ter so ju zato policijski organi prijavili sodišču v pripornem stanju.

Na obravnavi pred prvostopnim sodiščem sta bila oba obsojena. Szelesa so sodniki obsodili na 1 leto in 4 mesece zapora ter 40.000 lir globe, Molnarja pa na isto kazen ter še 1 mesec in 10 dni pripora ter 12.000 lir denarne kazni (zaradi upravljanja motornega vozila brez šoferske izkaznice).

Oba mladeniča sta se pritožila proti tej razsodbi v upanju, da jima bodo sodniki znižali kazen v taki meri, da bosta deležna ustreznih zakonskih olajšav (pogojnost kazni).

Prizivni sodniki so ustregli Molnarjevi želji ter so ukazali, naj ga takoj izpustijo iz zapora. Szeles pa ni bil deležen te ugodnosti zaradi svoje starosti ter bo moral prestati kazen v zaporu v celoti.

V Trebčah festival komunističnega tiska

Danes ob 19. uri se bo na vrtu kulturnega doma v Trebčah začel festival komunističnega tiska, ki se bo nadaljeval v nedeljo in v ponedeljek. V nedeljo bo koncert godbe «Parma» iz Trebč, nato pa bosta govorila Vittorio Vidali in deželni svetovalec Dušan Lovriha. Vse tri večere bo igral plesni orkester «Veseli veter» iz Sežane. Posloval bo dobro založen bufet.

Madžarska opereta na tržaškem gradu

Tudi letos je Avtonomna letoviščarska in turistična ustanova poskrbela za operetne predstave na gradu in tako bomo prihodnji teden že peto leto zapovrstjo imeli v gosteh slavni operetni ansambel državne Opere iz Budimpešte ki je zapustila pri tržaškem občinstvu najboljši vtis s svojih prejšnjih nastopov.

Leharjeva opereta «Vesela vdova» bo v novi izdaji na sporedu v torek 30. in v sredo 31. julija, v četrtek 1. in v petek 2. avgusta pa bo ansambel prvič v Italiji uprizoril opereto-revijo «Maya» skladatelja Szabolcsa Fenyesa. V Budimpešti je ta opereta doživela že 400 ponovitev pred polnimi dvoranami. Govorjeni tekst bo v italijanščini, peti pa v madžarščini.

V obeh operetah bodo nastopili renomirani umetniki budimpeštanske državne Opere (Zsuza Petress: Anna Glavari in Zsolt Bende: grof Danilo), poker zabavnih komikov v «Veseli vdovi» in kar tri subretke okrog mojstrskega Roberta Ratonyija v «Mayi». Skupno z orkestrom, zborom in solisti bo nastopilo 150 oseb. Dirigiral bo specialist za operete Ferenc Gyulay-Gaal.

Rezervacije vstopnic v galeriji Protti 2 (tel. 35-372)

Pippo Baudo popoldne na gradu

Na grajskem dvorišču bo danes popoldne gost Pippo Baudo, ki bo vodil izbirno tekmovanje za našo deželo za vsedržavno tekmovanje «Novih glasov» pevcev-debutantov, za katero je dal pobudo tednik «Sorrisi e canzoni». Finalno tekmovanje bo v Alassiu v soboto 14. in v nedeljo 15. septembra. Današnje izbirno tekmovanje bo dalo pevca, ki bo zastopal našo deželo na tem finalnem tekmovanju.

Pippo Baudo bo imel okrog sebe skoraj celotno ekipo iz nedavno zaključene televizijske oddaje «Settevoci»: valeto Margherito, ritmično-melodični orkester Luciana Fineschija, imitatorja Franca Rosija in druge.

Enotna vstopnina 500 lir v vseh prostorih. V primeru slabega vremena bo prireditev v kino dvorani «Cristallo» v Ul. Ghirlandaio.

Šolske vesti

Tržaško županstvo sporoča, da je na oglasni deski objavljena prednost. na lestvica prosilk za suplence v občinskih otroških vrtcih za prihodnje šolsko leto.

Šolsko skrbništvo sporoča, da so tudi letos ustanovljeni v srednjih šolah brezplačni tečaji latinščine za dijake, ki so opravili na srednjih šolah zaključne izpite in nameravajo v jeseni polagati dopolnilni izpit iz latinščine za vpis v višje srednje šole.

Šolsko skrbništvo sporoča, da so od 15. tm. dalje, od 10. do 12. ure dopoldne na vpogled na sedežu drž. srednje šole v Trstu, Ul. Frausin 14, dokončne prednostne lestvice za poverjena in nadomestna mesta na srednjih šolah s slovenskim učnim jezikom tržaške pokrajine, za šolsko leto 1968/69.

Šolsko skrbništvo sporoča, da so na oglasni deski šolskega skrbništva objavljene prednostne lestvice kandidatov za suplence in poverjena mesta v osnovnih šolah za prihodnje šolsko leto.

Razna obvestila

Slovenski dijaški dom v Trstu urađuje do konca julija samo od 9. do 13. ure.

Izlet na «Gorenjski sejem» v Kranj

Slovensko gospodarsko združenje in Društvena gostilna na Opčinah vpisujeta za enodnevni izlet z vlakom v Kranj ob priliki Gorenjskega sejma.

Odhod z železniške postaje na Opčinah v nedeljo 4. avgusta 1968 ob 8.30.

Povratek na Opčine okoli 23. ure.

Cena izleta lir 2.000, vključeno je kosilo in vstop na sejem.

Vpis pri Slovenskem gospodarskem združenju, Trst, Ul. Filzi 8, vsak dan do 28. julija od 8. do 12. ure in pri Društveni gostilni na Opčinah do 28. julija od 19.30 do 21.30.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 26. julija 1968 se je v Trstu rodilo 10 otrok, umrlo pa je 11 oseb.

UMRLI SO: 82-letni Pietro Carli, 51-letni Bruno Predonzani, 69-letni Giuseppe Forza, 23-letni Lino Martellato, 69-letna Ernesta Pestel por. Polvi, 84-letni Alberto Fragiacomo, 59-letni Celeste Volpi, 67-letni Erminio Ptaczek, 27-letni Mario Vidonis, 68-letni Giovanni Versa, 87-letni Giuseppe Flego.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)

All'Alabarda, Ul. dell'Istria 7. Al Galeno, Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan). De Leitenburg, Trg S. Giovanni 5. Mizzan, Trg Venezia 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)

Barbo-Carniel, Trg Garibaldi 4. Giusti, Ul. Bonomea 93 (Greta). Godina, All'IGEA, Ul. Ginnastica 6. G. Papa, Ul. Felluga 46 (Sv. Alojz).

Globoko potrti naznanjamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustila naša predraga mama, tašča in nona

MARIJA BRIŠČEK vd. ČERNJAVA

Pogreb drage pokojnice bo danes 27. t. m. ob 18. uri iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Žalujoči sinovi, hčerka, snahe, zet in vnuki

Gabrovec, Prosek, Barkovlje, Trst, 27. julija 1968

Poletne prireditve

Miramarski park. Danes ob 21 vivaldianski koncert «Rimskih vir[…] ozov» v priredbi Avtonomne leto[…] ščarske ustanove in gledališča Ver[…] Rezervacije vstopnic pri blagajni g[…] dališča Verdi (tel. 23-988). Predst[…] «Luči in zvoki odpadeta.

Teatro Romano. Od danes do po[…] deljka bodo v Rimskem gledali[…] predstave komedije patra Galia[…] «Imaginarni Sokrat» z Ninom Tar[…] tom v glavni vlogi v izvedbi «Tea[…] Stabile dell'Aquila». V primeru [sla]bega vremena bo predstava v Av[di]toriju. Vstopnice so na prodaj v [ga]leriji Protti (tel. 36.372).

Grad sv. Justa. Danes 27. julija 21.30 nastop državnega baleta iz [Po]znanja z baletom «Tempus Jazz» in «Giselle». Izreden umetniški do[go]dek. Rezervacija vstopnic v gale[riji] Protti (tel. 36.372).

Nastopu poljskega baleta bo v dn[eh] 30. in 31. julija ter 1. in 2. avgu[sta] sledil nastop operete madžarskega [dr]žavnega gledališča, prva dva več[era] z Leharjevo opereto «Vesela vdov[a] naslednja dva večera pa z Fenye[sje]vo opereto «Maya», ki v Trstu še [ni]koli ni bila izvajana.

Kino

Nazionale 16.00 «I 4 del Texas». Sinatra, D. Martin, A. Eckbe[rg] Technicolor.
Grattacielo 16.00 «Bandidos». E. Salerno, M. Martin. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. leto[m].
Fenice 16.00 «Odia il prossimo tuo» C. Garner, Nicoletta Machiavelli. Eastmancolor.
Eden 16.30 «Giochi d'amore». V francoščini s podnaslovi v italijanščini. Prepovedano mladini pod 18. let[om].
Excelsior 16.00 «Una iena in cassaforte». D. Nabokov. Technicolor.
Ritz (Ulica San Francesco štev. […]) 16.30 «Carmen Baby». C. Ringer, [E.] Mahler. Eastmancolor prepovedano mladini pod 18. letom.
Alabarda 16.30 «Il segreto del ve[stito] rosso». Cid Charisse. Technicolor.
Moderno 16.00 «Dio perdona, io no». Technicolor.
Filodrammatico 16.00 «Oggi a me, domani a te». Technicolor.
Aurora 16.30 L'affare Gošenko». […] Clift. Technicolor.
Cristallo 15.30 «Mary Poppins». Julie Andrews, Dick van Dicke. Technicolor.
Capitol 16.00 «L'occhio selvaggio» Philippe Leroy. Technicolor - Techniscope Prepovedano mladini pod 18. letom.
Impero — zaprto.
Vittorio Veneto 17.00 «Il sudario della mummia». A. Morell, J. Phillips. Technicolor.
Garibaldi — zaprto.
Astra — zaprto.
Ideale 16.00 «La morte non conta i dollari». Mark Damon. Technicolor.
Abbazia 16.30 «Il vendicatore ne[ro]» Technicolor.

Barvne fotografije z izleta PRIMORSKEGA DNEVNIKA z motorno ladjo «JUGOSLAVIJA» po Dalmaciji, lahko naročite v TRŽAŠKI KNJIGARNI.

Izleti

SPDT priredi v tednu velikega šmarna dva skupna izleta za mladino, ki bi želela preživeti nekaj dni v Julijskih Alpah. Prvi izlet bo od […] do 18. avgusta: iz Staničeve koče bo[do] udeleženci obiskali Triglav in [nje]govo soseščino (Cmir, Rjavino […]).

Drugi izlet, ki je namenjen nek[oli]ko bolj izkušenim planincem, bo [tra]jal od 21. do 25. avgusta. Izhodišče točka bo v koči Pellarini nad Ov[čjo] vasjo, odkoder se bodo izletniki [po]vzpeli na Viš, Montaž in na Ponce.

Ob istem času, od 21. do 25. avgu[sta], bo tudi izlet za najmlajše plan[in]ce (od 11. leta naprej). Izhodišče točka za to skupino bo Nevejsko se[dlo], od koder se bodo povzpeli na iste vrhove kot druga skupina, to[da] po lažjih poteh.

Oba izleta bodo vodili izkušeni vo[dniki]. Vpisovanje in ostale informa[cije] je v Tržaški knjigarni do 1. avgusta.

* * *

ALPINISTIČNI TABOR

Alpinistični odsek SPDT prire[di] tabor alpinistov in planincev od […] do 8. sept. na Creti Grauzaria. [Ta]bor je namenjen vsem ljubitelje[m] planin. Vpisovanje in informacije v Ulici Geppa 8. Mesta so om[e]jena.

* * *

Za avtobusni izlet na Jezersko [in] **Češko kočo**, ki ga priredi SPDT [v] nedeljo 28. tm., je še nekaj pro[stih] mest. Vpisovanje v Ul. Geppa 9. Od[hod] avtobusa ob 6. uri z začetka U[l.] Fabio Severo.

* * *

SPDT priredi v četrtek, 15. avgusta turistični izlet z avtobusom na Ko[ro]ško z ogledom Celovca, Gospos[vet]skega polja in Vrbskega jezera. Vpi[so]vanje v Ul. Geppa 9.

Mali oglasi

TVRDKA SACAT išče 15-16-letnega vajenca. Telefonirati na 31-433 [od] 8.30 do 12. ure in od 15. do 18.[…]

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pok. Iva[na] Pečar daruje Marija Gombač por. […]zier 2000 lir za Sportno združ[enje] Bor. V isti namen daruje Anto[n] Gombač 1000 lir za Dijaško matico.

V počastitev spomina pok. Iva[na] Škabar s Proseka daruje Mira[n] Kapun 2000 lir za spomenik pad[lim] na Proseku.

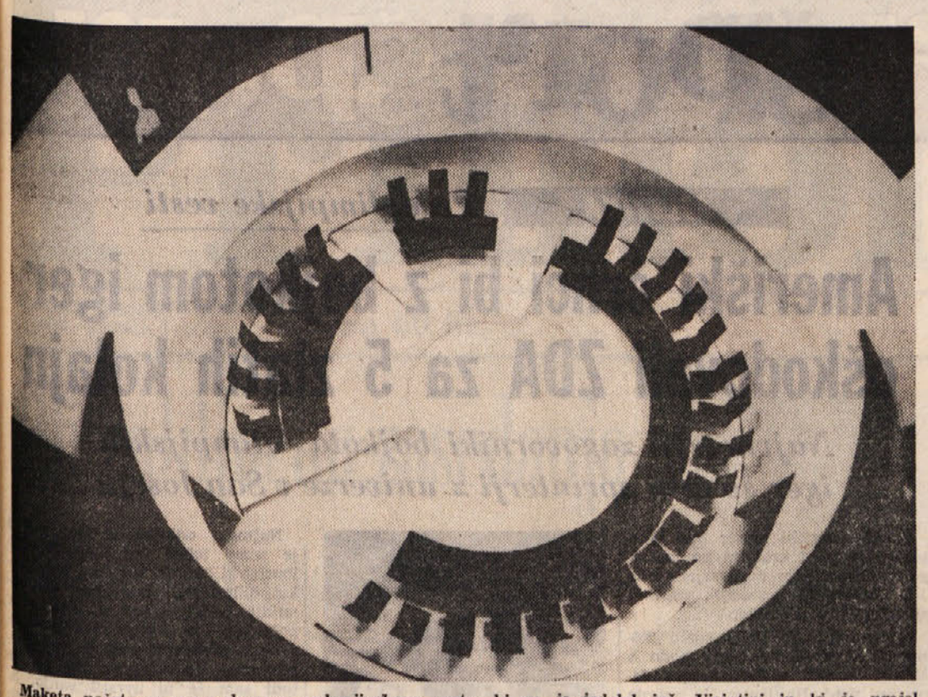

Maketa načrta za novo dvorano pokrajinskega sveta, ki ga je izdelal inž. Visintini in ki je prejel prvo nagrado na natečaju. Drugo nagrado je prejel inženir dr. Močnik

TISKOVNA KONFERENCA V ČASNIKARSKEM KROŽKU

Avstrijski zastopniki predstavili 17. koroški mednarodni lesni sejem

Razstavljajo tudi podjetja iz naše dežele - Avstrijski tranzit lesa skozi Trst upada - Vodiči za italijanščino in slovenščino

Včeraj popoldne je bila v časnikarskem krožku na Korzu tiskovna konferenca, ki so jo priredili predstavniki 17. koroškega mednarodnega sejma. Ta pomemben avstrijski sejem na katerem organizirajo vsako leto najpomembnejšo avstrijsko razstavo lesa, bo odprt v Celovcu od 8. do 18. avgusta.

Na včerajšnji tiskovni konferenci sta direktor sejma Joseph Kleindienst in član sejemskega odbora Richard Muster pojasnila številnim prisotnim novinarjem značilnosti letošnjega sejma.

Richard Muster je poudaril veliko zanimanje avstrijskih izvoznikov lesa za italijanski trg. Kljub temu, da je bilo opaziti zadnje čase določeno upadanje izvoza, predstavlja ta še vedno 50 odst. vsega avstrijskega izvoza na tem področju.

Direktor Kleindienst je poudaril, da se je letos število razstavljavcev še povečalo, in sicer na 1300 (lani 1200). Kljub temu, da celovški sejem ni izrazito mednarodni sejem, predstavljajo vendar tuji razstavljavci 40 odst. skupnega števila razstavljavcev.

V okviru italijanske republike je pomembna udeležba avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine poleg raznih drugih držav. Sodelovale pa bodo tudi Jugoslavija, Romunija in Poljska ter prvič Danska in republika S. Marino.

Kleindienst je nadalje prikazal najpomembnejše novosti, ki jih bodo razstavili na sejmu. Predvsem gre za nov finski stroj, ki je namenjen lupljenju skorje z debel. Poleg najsodobnejših žag bodo razstavili tudi najstarejšo žago iz leta 1864, za katero je značilno, da je vsa izdelana iz lesa. Važno vlogo igrajo tudi razni stroji za dviganje debel in rezanega lesa. Pripomniti je treba, da je sejem urejen tako, da prikazuje razne faze obdelave lesa.

Razstavljeni bodo tudi razni stroji za prevoz in obdelavo lesa japonske, švedske in kanadske izdelave. Zanimanje avstrijskih krogov, ki se ukvarjajo z lesno industrijo, gre japonskim strojem, ki so po njihovem mnenju najprikladnejši za srednjeevropske razmere. Švedski in kanadski stroji so razmeroma majhni in dragi, medtem, ko so japonski večji in cenejši.

Veliko pozornost vzbuja posebna žaga, ki ne reže lesa v obliki navadnih desk, temveč z oblastim profilom (v žlebčasti, ali celo v cevni obliki). Strokovnjaki trdijo, da je les v taki obliki znatno bolj trpežen ter da se hitreje suši. Na sejmu bodo med drugim razstavili montažno hišico, ki je izdelana iz tako rezanega lesa. Na videz je taka hišica podobna gozdarskim hišam, ki so grajene iz debel. Obiskovalci bodo imeli nadalje možnost, da si ogledajo poseben elektronski stroj za sušenje lesa.

Na prostoru 10.800 kv. m bo razstavljeno pohištvo v starem in sodobnem slogu. Razstavljavci so iz Avstrije in inozemstva. Zastopana je tudi Italija, čeprav ne z najkvalitetnejšimi proizvodi.

Izredno pomemben je tisti del sejma, kjer prikazujejo najsodobnejšo tehniko gradnje hiš in raznih objektov iz lesa. Gre za gradnje z montažnimi deli, ki so vsi iz lesa. Ta tehnika bo najbolj prepričljivo dokazana v paviljonu št. 3, ki je s svojimi 100 metri razdalje med podpornimi stebri največji paviljon te vrste v Evropi. Vsa zgradba je izdelana izključno iz lesa.

Direktor Kleindienst je na kraju pripomnil, da je del razstavnega prostora posvečen tudi vzorčnemu sejmu. Da se olajša gostom ogled sejma, bodo na razpolago stevardese, ki bodo govorile italijansko in slovensko. Prvič v zgodovini sejma bo ravnateljstvo poskrbelo za brezplačen prevoz gostov od železniške postaje do razstavišča.

Velik uspeh je žela lani posebna pobuda za varstvo malčkov. Ravnateljstvo sejma je namreč ustanovilo nekakšen otroški vrtec, kjer lahko starši oddajo svoje malčke. Ti so se menda zelo dobro razumeli, čeprav so pripadali najrazličnejšim narodnostim. Letos bo vrtec lahko sprejel okoli 450 otrok.

Na vprašanja novinarjev je direktor Kleindienst dejal, da je avstrijski izvoz lesa čez Trst nekoliko upadel. Ni pa res, da bi Avstrija izvažala les čez Livorno (železniške tarife predrage). Pomemben je izvoz čez Reko, medtem ko gredo čez Koper le manjše količine.

Od 7. do 9. avgusta bo v okviru sejma 6. sestanek evropskih novinarjev, ki so specializirani za vprašanja lesne industrije.

Natečaj za prevajalce za slovenščino na občini

Personalni oddelek tržaške občinske uprave je razpisal javni natečaj z izpiti za mesto prevajalca za slovenščino v staležu upravnega osebja skupine B-7-5 stopnje. Za udeležbo na natečaju morajo imeti prosilci poleg drugih še sledeče pogoje: najmanj 18 in največ 30 let razen izjem, ki jih določa zakon; spričevalo dovršene višje srednje šole.

Prošnje, ki morajo biti sestavljene po zakonskih predpisih in opremljene z zahtevanimi listinami, morajo prosilci vložiti v uradu osrednjega protokola občinske uprave do 14. ure 7. septembra letos.

Podrobnejše informacije glede natečaja ter izvod zadevnega razpisa, dobijo prijavljenci na personalnem oddelku občinske uprave, občinska palača, II. nadstropje, soba štev. 92.

Župan sprejel člane Banco di Roma

Župan inž. Spaccini je včeraj sprejel na županstvu člane upravnega sveta Banco di Roma, ki se je sestal v Trstu pod predsedstvom odv. Vittorina Veroneseja.

V pozdravnem nagovoru je župan še posebno poudaril simbolično važnost sestanka upravnega sveta tega velikega bančnega zavoda v našem mestu, ki sovpada s praznovanjem 50. obletnice prihoda Italije v Trst. Odv. Veronese se je zahvalil županu za sprejem in za prijazne besede. Nato je župan izročil gostom spominsko kolajno, gostje pa so darovali županu rimsko voljkuljo, simbol bančnega zavoda.

Smrtne posledice padca

Po več kot štirimesečnem boju med življenjem in smrtjo je včeraj zjutraj na nevrokirurškem oddelku splošne bolnišnice podlegel poškodbam 24-letni Mario Vidonis, ki je stanoval v Ul. Boccaccio 17. Kot smo svoj čas poročali, je mladenič 18. marca zjutraj obrezoval drevesa na Drevoredu Campo Marzio, ko je zgubil ravnotežje in padel na tla z višine štirih metrov, pri tem pa si prizadejal hude poškodbe na lobanji.

Opozorilo bivšim partizanom in internirancem iz Doberdoba

Odbor ANPI za doberdobsko občino sporoča vsem bivšim partizanom, internirancem in vsem tistim, ki so sodelovali v NOB na terenu, pa še niso bili priznani kot partizani, naj pridejo v soboto zvečer ob 20.30 na sestanek, ki bo na sedežu prosvetnega društva «Jezero» v Doberdobu. Prizadeti bodo dobili ob tej priliki podrobnejše podatke o tem, kako doseči tako priznanje.

Ker bo na sestanku prisoten tudi poveljnik garibaldincev Sasso, vabijo nanj tudi vse druge Doberdobce. Ob tej priliki se bodo pogovorili tudi glede postavitve spomenika padlim v Doberdobu.

J.

PO CELOTEDENSKIH NASTOPIH V RAZNIH SREDIŠČIH

Danes v Kopru zaključek IX. folklornega festivala

Nastopili bodo sloviti ansambli «Tanec», «Kolo» in «Lado»

S skupnim nastopom jugoslovanskih svetovno znanih ansamblov «Tanec» iz Skopja, «Kolo» iz Beograda in «Lado» iz Zagreba se bo drevi na Titovem trgu v Kopru zaključil IX. jugoslovanski folklorni festival, ki se je začel v ponedeljek. Za številne inozemske turiste, ki so zdaj ob istrski obali, je to izredna priložnost, da spoznajo bogato kulturno zakladnico folklore jugoslovanskih narodov. Za vsakogar je to edinstveno doživetje, zlasti če zna ceniti te kulturne dragotine. Od ponedeljka naprej so se vrstile prireditve v Ankaranu, v Kopru, v Izoli in Portorožu, tako da so vsi turisti lahko prišli na svoj račun. V ponedeljek je bil v Kopru nastop skupin, ki so izvajale izvirno folkloro. V torek je v Portorožu nastopil ansambel «Gradimir Mihajlović» iz Beograda, v Ankaranu pa ansambel «Joža Vlahović» iz Zagreba. V sredo sta v Kopru nastopila ansambla «Joža Vlahović» in «Gradimir Mihajlović», v četrtek je v Kopru gostoval poljski ansambel «Halka», včeraj pa je «Tanec» nastopil v Izoli, «Kolo» v Ankaranu, «Lado» pa v Portorožu.

Prvi večer, ko so skupine s Korčule, s Cresa, s Paga, iz Splita, Subotice, iz Osojnika pri Dubrovniku in Istre prikazale izvirno folkloro, značilne plese v starinskih nošah, z ubrano ritmiko in ustrezno glasbo na izvirne ljudske inštrumente, je bil za vse gledalce prijetno presenečenje. zlasti za inozemske turiste, ki skoraj niso mogli verjeti, da imajo sorazmerno mali kraji take skupine in tako pestro, bogato folklorno zakladnico.

Ansambel «Halka» iz Poljske, ki je v četrtek kot edini inozemski gost nastopil v Kopru, je na lanskem državnem tekmovanju dosegel prvo mesto in si je pridobil mnogo odlikovanj. Zdaj gostuje po Jugoslaviji, nato bo nastopal še na Madžarskem in v Češkoslovaški. Ansambel je izvajal značilne poljske plese, polke in mazurke itd., predvsem pa so občinstvu ugajale glasbene obdelave Czeslava Pietruszke, ki je dirigent ansambla. V tem ansamblu prednjačita zbor in plesna skupina mladih.

Največje zanimanje seveda vlada za današnji zaključni nastop treh največjih jugoslovanskih ansamblov. Na sporedu so: Posavski plesi, «Komitsko», «Balun», moški ples iz vzhodne Srbije, «Dračevka», «Bunjevaško momačko kolo», «Koroška suita», «Sedenka». Zelinski plesi, trije plesi iz Srbije in «Djurdjovdenka».

Breskve brezplačno za podporne ustanove

Ministrstvo za kmetijstvo in gozdove sporoča, da bo kmalu objavljen dekret o resni krizi prodaje breskev, na osnovi katerega bo ustanova AIMA kupila velike količine tržnih presežkov breskev, kot to določajo obstoječa pravila Evropske gospodarske skupnosti.

Zato se lahko vse podporne ustanove v tržaški pokrajini zglasijo na prefekturi in zaprosijo za potrdilo za brezplačni prevzem z lastnimi prevoznimi sredstvi določenih količin breskev v Veroni. Za podporne ustanove so mišljene bolnišnice, zdravilišča, poletne kolonije, zapori, verske skupnosti, menze v podjetjih ter vse vojaške sile vključno karabinjerji, policija, gasilci, finančne straže, jetniške straže, Rdeči križ in zbori mestnih redarjev.

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 27. t. m. ob 19.30 Cinemaskope barvni film — posnet po romanu Josepha Conrada

L'AVVENTURIERO

(PUSTOLOVEC)

Igrajo: Anthony Quinn, Rosanna Schiaffino, Rita Hayworth, Richard Johnson

Goriško-beneški dnevnik

ODGOVOR SINDIKATOV INDUSTRIJCEM

Borbe delavstva temeljijo na zdravih sindikalnih osnovah

Marsikatero stavko bi industrijci prihranili z nekoliko več razumevanja - Razmere v Podgori in Sovodnjah

Pokrajinska sindikalna organizacija CISL odgovarja v posebnem poročilu za tisk na tiskovno poročilo, ki ga je dan poprej objavila zveza industrijcev za Goriško.

V tem poročilu Zveze industrijcev je rečeno, da imajo letos na Goriškem «poletne stavke» ter da gre krivda za to sindikatom, ki da «se ne držijo svobodno prevzetih obveznosti in sporazumov».

Sindikati zanikajo verodostojnost takih trditev in poudarjajo, da so v posameznih primerih za dopolnilne pokrajinske mezde pogodbe ali za obnovo že obstoječih ter za posebne notranje razmere v posameznih podjetjih, ki nimajo nič opravka z gibanjem zaradi mezd.

Podrobno navaja tiskovno poročilo razmere v nekaterih podjetjih. Tako v podgorski tekstilni tovarni že dolgo zahtevajo spremembo proizvodne nagrade in revizijo pri dodeljevanju strojev ter nekatere spremembe pri akordnem delu.

V predilnici v Sovodnjah niti malo ne gre za kakšne mezdne poviške ampak so delavci v četrtek kompaktno stavkali za celo vrsto krivičnih dejanj, ki so jih razburila. Med temi je poostrena kontrola nad delavstvom med delom, nova dodatna dodelitev strojev na posamezne delavce itd.

Sindikati navajajo položaj tudi po drugih tovarnah kot je Nuova San Giorgio v Gorici, ladjedelnica v Tržiču, položaj v avtoprevozništvu kjer zahtevajo ukinitev začasnega zakona o samo enem šoferju pri tovornjakih, itd.

Sedanje sindikalne borbe, nekatere v vsedržavnem merilu, so torej povsem opravičene ter imajo gospodarsko in sindikalno osnovo. Sindikati jih ne proglašajo brez resnih razlogov. Pri tem je vse največ odvisno od uvidevnosti delodajalcev, ki so prečestokrat preveč nepopustljivi do upravičenih sindikalnih zahtev ter često pristanejo šele po stavkah na to kar bi lahko dali brez teh, če bi pokazali le malo več dobre volje.

Sladkor proste cone po 118 in ne po 95 lir

Sladkor proste cone bodo prodajali po 118 in ne po 95 lir kilogram. To nam je sporočila včeraj goriška prefektura v imenu Pokrajinskega odbora za cene. Ta odbor sporoča, da je treba na podlagi obstoječih določil odvesti na vsak kg sladkorja 23 lir Državni blagajni za sladkor (Cassa conguaglio zucchero nazionale). Prefektura zaradi tega ugotavlja, da je bila novica, ki smo jo objavili (to novico so nam dale sindikalne organizacije), prenagljena. Sladkor bo sicer stal 95 lir kilogram, tem pa je treba dodati še 23 lir, tako da bo prodajna cena 118 lir za kilogram. Razlika s prejšnjo ceno bo torej samo 12 lir in ne 35 lir kot je bilo pomotoma javljeno.

Pri tem priporočamo, tudi v imenu številnih bralcev in vseh potrošnikov na področju Gorice in Sovodenj, da bi pričeli čimprej z razdeljevanjem sladkorja, ker potrošniki to pričakujejo že od začetka tega leta.

Evidenčna tablica s štev. GO 46.000

Registracija novih avtomobilov je na Goriškem v zadnjih letih zelo naglo napredovala, saj se je v tem obdobju dvignila od 35.000 na 46.000. To zadnjo številko so na avtomobilskem klubu v Gorici izročili Nanutu iz Gorice, Ul. Pergola 21 za njegov novi avto ford taunus 12.

Avto cesta Gorica-Ljubljana ni ne «paralelka» ne «varianta»

Pred nekaj dnevi je dobila goriška pokrajina pismeno sporočilo deželnega odbornika za javna dela Masutta, da je dežela sklenila dati goriški pokrajinski upravi nalogo izdelati načrte za odsek avtoceste Gorica — Villesse, ki bo vezal «avtoporto» na državni meji s Sovodnjami. V pokrajinskem odboru sedaj razpravljajo o proceduri pripravljanja ustreznih načrtov. V ta namen bo potrebnih 500 milijonov lir. Prav tako je država nakazala denar za gradnjo odseka med Villessami in Majnico in za ta odsek že obstaja Maternnijev načrt ter bodo ceste priceli dejansko graditi v kratkem. Prav tako so že pričeli s pripravami za gradnjo vozlišča pri Villessah, za katero bo potrošila družba «Autovie Venete» 300 milijonov lir. Trenutno manjka denar in manjkajo načrti za odsek med Sovodnjami in Majnico, v katerega spada tudi most čez Sočo. Denar bo na razpolago prihodnje leto in pričakovati je, da bo celotna avtocesta Villesse — Gorica dograjena leta 1970 ali 1971. Istočasno bo končana tudi avtocesta do Benetk, saj je sedaj odprta že do Portogruara in deta so v polnem teku na vseh odsekih med Portogruarom in Mestrami.

Gorica, in z njo državna meja z Jugoslavijo, bo torej povezana z Milanom, Turinom in tudi Rimom z avtocesto najkasneje leta 1971.

Zakaj se bo avtocesta priključila državni meji pri Gorici in ne pri Trstu? O tem je že bilo mnogo povedanega in še več napisanega. Strokovnjaki so pač izračunali, da je veza med Padsko nižino in Podonavjem najkrajša in najcenejša skozi Gorico in Vipavsko dolino proti Ljubljani. Iz tehničnih razlogov je torej odpadla možnost, da bi to cesto zgradili čez Trst in odtod dalje proti Ljubljani.

O tem so si bili edini in prepričani tudi slovenski strokovnjaki, ki so se pred nekaj meseci sestali na posebnem simpoziju v Mariboru, kjer so obravnavali celotni problem slovenske transverzalne avtoceste, od avstrijske do italijanske meje. Ti strokovnjaki so sklenili, da mora teči avtocesta od Šentilja mimo Maribora, Celja Ljubljane, Postojne do Gorice. Potrebni bodo seveda priključki med katerimi je važen tisti na Trst in na Koper.

To so sklenili slovenski strokovnjaki. O tem so prepričani tudi slovenski politiki, saj mora slovenski parlament odobriti ustrezni zakon, na podlagi katerega bodo gradili to avtocesto. Po vsej verjetnosti bo slovenski parlament sprejel ustrezni zakon to jesen. S tem v zvezi je bila pred nekaj tedni v Ajdovščini seja vseh severnoprimorskih poslancev, kateri je prisostvoval tudi sedanji član slovenske vlade (izvršnega sveta) odv. Štrukelj, bivši novogoriški župan.

Kakšna so ugibanja o gradnji avtoceste na slovenskem ozemlju. Velike težave so s finančnimi sredstvi. Zaradi tega se nekateri nagibajo k zaenkratni gradnji dvostezne ceste na celotni trasi od Nove Gorice do Šentilja, tako da bi bili vsi kraji ob avtocesti najhitreje povezani med seboj, drugi pa so mnenja, da je treba posamezne odseke avtoceste dokončati, to se pravi, da je treba napraviti štiristezno cesto, čeprav na omejenih odsekih. Ti se zavzemajo, da bi bila najprej zgrajena odseka med Mariborom in Celjem ter med Ljubljano in Postojno. Zaostali naj bi tako odseki med Šentiljem in Mariborom, med Celjem in Ljubljano ter med Postojno in Novo Gorico.

Ne vemo še kakšno mnenje bo prevladalo. Vse je seveda odvisno od denarja, ki bo na razpolago. Cesto bodo finansirale jugoslovanske oblasti, banke in tudi mednarodne finančne skupine, med katerimi je baje precej italijanskih. Na cesti bodo pobirali cestarino, upravljala jo bo posebna družba.

To o avtocesti. Goričani in Novogoričani smo se precej borili tako v deželnem in republiškem merilu, kot v Rimu in Beogradu, da bi cesta šla skozi Gorico. Dobili smo pri merodajnih oblasteh popolno razumevanje, ker je naše zahteva sovpadala z mnenjem strokovnjakov.

Marsikomu ni bil naš uspeh všeč. Razumemo Tržačane ki se čutijo nekako prikrajšane vendarle smemo do njih uporabljati nekorektnih metod in smo se Goričani vedno obnašali dostojno, ker smo bili prepričani v pravilnost naše teze.

Zakaj uporabljam te besede? Pred kratkim sta bila v Ljubljani in Trstu dva sestanka med tržaškimi in slovenskimi gospodarskimi organizacijami, pravilneje med trgovinsko zbornico iz Trsta in Gospodarsko zbornico Slovenije. Sestankov so se udeležili najodgovornejši predstavniki z gospodarskega področja obeh strani. Govorili so o raznih stvareh in Tržačani so sprožili tudi problem avtoceste Postojna – Trst.

Popolnoma razumljivo je, da vsakdo brani svojo tezo Ni pa razumljivo niti dopustno, da se to tezo nekorektno prikazuje. Tako ne morem mimo pisanja tržaškega tednika «Gospodarstvo», kjer stoji napisano, da se predstavnikom tržaškega gospodarstva «ta cesta od Razdrtega do Nove Gorice kot paralelna tržaski pravzaprav odveč. Za neposredno cestno povezavo Slovenije s Trstom so pripravljeni zastaviti vse svoje moči» (Gospodarstvo z dne 21. junija 1968). Prav tako ne morem mimo površne ugotovitve, da «v strokovnih krogih, in torej ne v parlamentu je v glavnem sprejeta varianta, po kateri bo avtocesta iz Postojne krenila po Vipavski dolini v Gorico», ki jo je objavil Primorski dnevnik 11 julija letos.

Moramo ugotoviti nekaj. Odsek Postojna — Nova Gorica ni «varianta» in niti «paralelka». To je prvenstveni odsek Razumem Tržačane, ki branijo svojo tezo, ni pa upravičeno takšno ugotavljanje. To tembolj ker niso ljubljanski časopisi pisali v takem tonu o poročilih o sestankih med tržaškimi in slovenskimi gospodarstveniki in slišal sem tudi, da je bil marsikdo iz ljubljanske delegacije nemalo presenečen, ko je bral taka poročila v tržaških slovenskih listih.

Ne branimo Tržačanom avtocestne povezave s Slovenijo. Nočemo pa, da bi bili na račun njihove povezave oškodovani na Goriškem, saj je med drugim važna tudi ugotovitev, da gre čez mednarodni blok pri Rdeči hiši (torej v Gorici) velika večina tovornega prometa med Italijo in Jugoslavijo. Avtocesta je torej potrebna v Gorici tudi iz gospodarskih razlogov. Sicer pa so strokovnjaki že povedali svoje mnenje.

MARKO WALTRITSCH
pokrajinski odbornik

IZ SPLOŠNE BOLNIŠNICE

Delavec z Vrha se ponesrečil pri gradnji igrišča v Rojcah

Električar padel z lestve in si zlomil nogo - Pri prometni nesreči je bil ranjen v glavo

Včeraj popoldne ob 14.30 se je ponesrečil na delu pri gradbenem podjetju Romani na Rojcah, ki gradi novo nogometno igrišče, 18-letni Benjamin Černic z Vrha. Zdravniki so mu ugotovili rano na čelu ter so ga pridržali za 7 dni na zdravljenju. Delovodja, ki ga je pripeljal v splošno goriško bolnišnico je izjavil, da je fant, ki dela pri podjetju kot vajenec, upogibal stavbno železo, pa mu je kos železa odskočil iz rok ter ga udaril na čelo.

Prejšnji večer okrog 20. ure pa so sprejeli v bolnišnico za 30 dni na zdravljenje 17-letnega Giuseppa Barone iz Gorice Ul. Ascoli 16, ki je zaposlen kot vajenec pri podjetju Steni v Ul. Mazzini v Gorici. Fant je popoldne v Gradežu popravljal in povezoval električno napeljavo ter se pri tem poslužil lestve. Med delom pa je izgubil ravnotežje ter padel z višine treh metrov. Pri tem si je zlomil desno nogo ter dobil še druge poškodbe.

Žrtev prometne nesreče v Ul. Blaserna, nedaleč od mejnega prehoda pri Rdeči hiši, pa je bil 39-letni Gino Ceschia po rodu iz Istre, ki pa sedaj živi v Gorici, Ul. Ristori 39. Z rešilnim vozom splošne bolnišnice so ga pripeljali v bolnišnico ter ga pridržali za 7 dni na zdravljenju zaradi rane, ki jo je dobil pri padcu na lasišču.

Novačenje gasilcev

V Uradnem listu republike z dne 4. julija letos je objavljen razpis notranjega ministrstva o novačenju 390 gasilcev, ki jih bodo vključili v stalež nacionalnega korpusa gasilcev. Prošnjo lahko vložijo vsi državljani, ki ustrezajo točkam razpisa.

Prošnje na kolkovanem papirju morajo zainteresirani poslati preko Prefekture na notranje ministrstvo (Ministero dell'Interno . Direzione Generale della Protezione Civile - Roma) v zaprti kuverti najkasneje do 3. avgusta letos.

Podrobnejše informacije dajejo prefektura, vojašnica gasilcev v Ulici Paolo Diacono in vse občinske uprave.

Enak razpis je bil objavljen glede novačenja 49 podoficirjev državnega korpusa gasilcev. Prošnje je treba oddati na isti naslov do 3. avgusta. Tovrstne prošnje morajo biti opremljene z kolkovanim spričevalom, s katerim prosilec dokazuje, da je delovni mojster, tehnični vodja ali specializiran delavec.

Nagrade in podpore za tečajnike ENALC

Vodstvo strokovnih tečajev ENALC je določilo nagrade za prvega in drugega najboljšega učenca posameznih njegovih tečajev, ki so jih zaključili v preteklem šolskem letu. Gre za tečaje: dvoletni za tajnika-strojepisca, enoletni za uradnike, enoletni za strojepisje pri katerem je prejela drugo nagrado Alojzija Leban ter za tečaj za vodenje plačilnih knjig pri katerem je prejela prvo nagrado Erika Janeš, ter končno tečaj za trgovsko korespondenco v angleščini.

Z deželnim prispevkom so izplačali tudi prispevek za potne stroške obiskovalcem tečajev iz drugih občin, izven Gorice, kjer imajo taki tečaji svoj sedež. Med obiskovalci tečaja za uradnike, ki so prejeli tak prispevek sta bili tudi Ljubica Butkovič iz Sovodenj in Silvana Mrak iz Steverjana.

Stavke v Tržiču

Na glavnem sedežu Intersind v Rimu je bil tudi ponoven sestanek za ladjedelnice v državnem merilu. Zato so tri sindikalne organizacije v Tržiču CGIL, CISL in UIL proglasile v tržiški ladjedelnici ponovno štiriurno stavko, ki bo v ponedeljek 29. t. m.

Tudi v podjetju Passero so včeraj proglasili ponovno stavko, ki jo bodo zaključili v ponedeljek ob 6. uri. V torek dopoldne pa bo na uradu za delo v Gorici sestanek med vodstvom tega podjetja in sindikalnimi predstavniki delavcev, na katerem bodo obravnavali sporna vprašanja ter skušali doseči kompromisno rešitev.

Kino

Gorica

VERDI. 18.: «Workarkill», G. Montgomery in T. Drake. Ameriški kinemaskope v barvah; mladini izpod 14 let prepovedan.

KORZO. 17.–22.0: «Ognuno per se», Van Heflin in G. Rolande Kinemaskop v barvah.

VITTORIA. 17.30–21.30: «Gli uccelli», R. Taylor in J. Tandy. Ameriški barvni film; mladini izpod 14 let prepovedan.

MODERNISSIMO. Zaprto

CENTRALE. 17.30–21.30: «In gamba ... marinaio!» D. Mc. Lure in Nancy Kwan. Ameriški kinemaskope v barvah.

Tržič

AZZURRO. 18.30—22.30: «Superseven chiama Cairo», R. Browne in M. Serato Kinemaskope v barvah.

EXCELSIOR. 17.30—22.30: «Il colonello Von Ryan», F. Sinatra in T. Howard Kinemaskope v barvah.

PRINCIPE. 18.30—22.15: «Fantasia di Walt Disney». Barvna slikanica.

Ronke

RIO. Zaprto.

EXCELSIOR. 20.—22.: «Sette volte donna», Sh. Mc Laine in A. Ekberg.

DEŽURNE LEKARNE

GORICA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna S. GIUSTO, na Korzu Italia 244, tel. 35-38.

TRŽIČ

Danes je v Tržiču odprta lekarna «CENTRALE» dr. Fitz in Enneri, na Trgu Republike 23, tel. 72-341.

RONKE

Danes je odprta lekarna All'Angelo — Sergio Olivetti — Ul. Roma 22 — tel. 77019

DEŽURNA CVETLIČARNA

Jutri, v nedeljo 28. julija je v Gorici odprta cvetličarna MICHELI FERDINANDO, Ul. XXIV maggio 22, tel. 23-39.

Izleti

IZLET NA MANGART priredi SPDT iz Gorice jutri 28. t. m. Odhod v zgodnjih jutranjih urah z lastnimi sredstvi. Vpis in pojasnila v Gorici, Ul. Ascoli 1/I, tel. 24-95 ter v Zadrugi pri Pevmskem mostu, tel. 26-08.

Izlet v Beljak. Prvo soboto v avgustu priredijo vsako leto v Beljaku tradicionalni Kirchtag. Goriški ENAL prireja v to koroško mesto izlet z avtobusom, z odhodom iz Gorice v soboto 3. avgusta ob 13.30 in povratek v Gorico v jutranjih nedeljskih urah, kajti praznovanja se vlečejo dolgo v noč. Cena izletu je 1500 lir. Vpisovanja se sprejemajo pri ENAL na Verdijevem korzu v Gorici.

ODLOŽENA SODNA RAZPRAVA

Za kratkoročna posojila je zahteval oderuške obresti

Za 300 tisoč lir posojila za 4 mesece naj bi prejel 65 tisoč lir obresti

Med številnimi zadevami, ki so bile pri zadnji razpravi na okrajnem sodišču v Gorici, je tudi tožba proti 43-letnemu goriškemu trgovcu Pischiutti s Travnika št. 46. Njegov zagovornik odv. Stiligoj je namreč zahteval odlog razprave na osnovi novih predpisov glede sodnega postopka, ki določajo, da mora imeti obtoženec možnost za svojo obrambo od samega začetka sodnega postopka. Ker gre poleg tega za obtožbo oderuštva, ki ni povsem utemeljena zaradi pomanjkljivega postopka pri preiskavi, naj sodnik omogoči obrambo obtoženca z odlogom razprave na jesensko zasedanje. Sodnik je upošteval te razloge obrambe in v resnici odnesel razpravo v tej zadevi na čas po poletnih počitnicah.

Za kaj pravzaprav gre? V obtožnici je navedeno, da je Pischiutta večkrat posodil denar lastniku pogrebnega podjetja in trgovcu Odilu Sartoriu iz Romansa ter zahteval za to uslugo oderuške obresti. V podrobnosti navaja, da mu je dne 20. oktobra 1965 posodil 300 tisoč lir, ki mu jih je Sartori vrnil 10. februarja 1966 se pravi štiri mesece pozneje in poleg tega še 65 tisoč lir za obresti. Drugo posojilo v znesku 190 tisoč lir je bilo z dne 15. februarja 1966, za katero je moral Sartori podpisati menico za 400 tisoč lir in izročiti še dodatne listine od več avtomobilov. Končno da je posodil Sartoriju še 242 tisoč lir, za katere je moral ta podpisati menico za 400 tisoč lir. Obtožnica nosi datum 2. februarja 1966.

Zadevo je prijavila sodišču finančna straža iz Gradiške, ki je pri pregledovanju računov in druge dokumentacije v pisarni pogrebnega podjetja Sartori v Romansu zaradi davčne kontrole, našlo zadevne zapiske o posojilih in oderuških obrestih, ki naj bi jih prejel odnosno zahteval Pischiutta zanje, kar je kaznivo pod čl. 644 kazenskega zakonika.

Kot rečeno pa ni prišlo do razprave ker ima po novih predpisih sodnega postopka obtoženi pravico obrambe in vpogleda v obtožnico že od samega začetka, kar se v tem primeru ni zgodilo. Zato so razpravo tudi odložili.

Pisarna briškega konzorcija zaprta zaradi počitnic

Konzorcij za tipična briška vina, s sedežem v Ulici Morelli 43, sporoča, da bo njegova pisarna zaprta zaradi poletnih počitnic od 12. do 17 avgusta.

V GOSTILNI «PRI VIKTORIJI»

Jutri bo v Doberdobu balincarsko tekmovanje

Povabljeni so tudi gostje iz Ljubljane - Med nagradami je pokal Primorskega dnevnika

Jutri, v nedeljo, bo v gostilni «pri Viktorijin» v Doberdobu tekmovanje v balincanju, ki ga organizira domače balincarsko društvo «Gradina». Tekmovanje se bo vršilo na dveh igriščih ter se ga lahko udeležijo društva, ki so včlanjena v državno balincarsko zvezo UBI. Tekmovale bodo četvorice B in C kategorije.

Za to priliko so domačini povabili tudi igralce balincarskega kluba «Rožna dolina» iz Ljubljane, ki bodo tako vrnili obisk Doberdobcem, kateri so bili prejšnji mesec v Ljubljani.

Tekmovanje bo pod naslovom «Tretji pokal občine Doberdob» ter je na razpolago za zmagovalce več lepih dobitkov. Med temi naj omenimo pokal Primorskega dnevnika in pokal deželnega odbora; poleg teh je na razpolago še več zlatih kolajn, ki so jih darovali razni trgovci in ustanove, med katerimi je tudi domača hranilnica in posojilnica.

Domačini, ki so pri prejšnjih tekmovanjih ostali praznih rok, računajo, da bodo jutri imeli več sreče, ker so bili letos tudi pri tekmovanjih drugod uspešnejši. Tako je dvojica Andrej in Rafael Gergolet dosegla prejšnjo soboto v Fiumicellu na pokritem igrišču lep uspeh in prinesla domov pokal. Omenimo naj tudi izreden uspeh dvojice Slavko Marušič in Arnaldo Pizzo, ki je pred dnevi zasedla drugo mesto pri tekmovanju za deželni naslov v Tržiču. V zaključni tekmi sta vodila že z 9 proti 0, potem pa sta zaradi nekaj pogreškov izgubila živce in sta morala pustiti prvo mesto igralcema iz Tržiča, ki bosta tako nastopila v tekmovanju za državno prvenstvo.

Prireditelji upajo, da bo vreme lepo, ker bi bilo v resnici škoda, da bi motilo in oviralo tekmovanje, za katero vlada veliko zanimanje. Odbor društva «Gradina» pa se ob tej priliki prav lepo zahvaljuje vsem zasebnikom in ustanovam, ki so v kakršni koli obliki pomagali pri pripravi tega tekmovanja za katerega upajo, da bo čim bolje uspelo.

J.

šport šport šport šport šport šport

ATLETIKA

«MITING PRIJATELJSTVA»

Tekmovalci iz petnajstih držav na velikem tekmovanju v Sieni

Nastopila bo vrsta atletov svetovne vrednosti - Veliko pričakovanje za nastop na progah 100 m in 400 m ovire

SIENA, 26. — V Sieni bo jutri veliko mednarodno atletsko tekmovanje «Miting prijateljstva». Tekmovanje, ki ga organizirajo pod pokroviteljstvom UISP, bo izredno kakovostno, saj bodo na njem nastopili mnogi najboljši evropski atleti, tako, da bodo gledalci priče nastopom, ki bodo prava poslastica za ljubitelje te športne panoge.

Prijavilo se je nad 250 tekmovalcev iz 15 držav in sicer so prijavile svoje atlete Sovjetska zveza, ZDA, Poljska, Velika Britanija, Madžarska, Izael, Belgija, Španija, Jugoslavija, Tunizija, Švica, Bolgarija, Vzhodna Nemčija, Avstrija in seveda Italija. Še nikoli ni doslej v dosedanjih osmih izvedbah te prireditve nastopilo toliko in tako kakovostnih tekmovalcev, kot letos. Med prijavljenimi tekmovalci je namreč vrsta svetovnih rekorderjev, da ne govorimo o evropskih in državnih prvakih. Marsikateri udeleženec te prireditve se bo jeseni v Meksiku potegoval za zlato olimpijsko kolajno.

Najbolj kakovostni disciplini tekmovalnega sporeda bosta gotovo teka na 100 metrov in 400 metrov z ovirami.

Na stometrski progi bo nastopil Amerikanec Ronnie Smith, ki je v Sacramentu zabeležil čas 9"9, evropski prvak Maniak, (10"1), Amerikanec Carlos (10"1), Nemec Burde (10"3), Jugoslovan Križan (10"4) in seveda vsi najboljši italijanski sprinterji: Preatoni, Giannattasio in drugi.

V teku na 400 metrov z ovirami pa bodo med drugimi startali Italijan Frinolli (49"8), Amerikanec Rogers (49"9), (50"), Nemec Singer (49"9), Sovjet Skomorokov (50"1) itd. Skratka, ti dve disciplini bosta tehnično gotovo na povsem olimpijski ravni.

Pa tudi v drugih disciplinah bo nastopila vrsta odličnih imen: v skoku s palico Amerikanec Vaughn (5,29 m), na 10.000 m Poljak Zimmi in Tunizijec Ganmoudi, v skoku v višino Jugoslovan Siladj, v metu kopja Italijan Lievore, Poljak Šidlo, Madžar Lulosar itd. Zelo zanimiv bo tudi tek na progi 4 x 100 metrov, kjer bo nastopila tudi italijanska državna reprezentanca.

Ostra bo tudi ženska konkurenca, kjer bodo pokazale svoje znanje poleg drugih tudi Sovjetinja Arnautova, Jugoslovanke Lajtner, Maričič in Lubej, Madžarka Bognar, Italijanke Trio, Vettorazzo, Govoni in druge.

«Miting prijateljstva» bo vsekakor ena izmed največjih letošnjih mednarodnih atletskih prireditev v Italiji in nikakor ni zključeno, da bo padlo na njem tudi nekaj odličnih, če ne celo presenetljivih rezultatov.

Tekmovanje se bo začelo v soboto ob 20.30, v nedeljo pa ob 18. uri.

KOŠARKA

Zadnji kvalifikacijski predolimpijski turnir

MONTERREY, 26. — Kot je znano bo na letošnjem finalnem olimpijskem košarkarskem turnirju v Mehiki nastopilo 16 držav. Potem, ko so si vstop v to finalno skupino priborile nekatere reprezentance brez borbe, druge pa na dosedanjih kvalifikacijskih turnirjih, sta ostali prosti še dve mesti: 15. in 16.

V Monterreyu v Mehiki bodo zato organizirali zadnji predolimpijski turnir, da bi izpolnili še ti dve mesti. Za ta turnir vlada izredno zanimanje, saj se ga bo udeležilo nič manj kot 13 državnih reprezentanc in sicer: Argentina, Avstralija, Formoza, Finska, Češkoslovaška, Gvatemala, Grčija, Izrael, Indonezija, Poljska, Rodezija, Španija in Urugvaj.

V Monterreyu bo sodelovalo tudi pet držav, ki so se skušale uvrstiti na finalni olimpijski turnir že v Sofiji, pa jim ni uspelo: to so Finska, Grčija, Poljska, Izrael in Češkoslovaška.

Zadar v težavah

ZADAR, 26. — Vse kaže, da je zašel jugoslovanski državni košarkarski prvak Zadar v krizo. Izgubil bo namreč nekaj svojih najboljših igralcev.

Kot je znano je sprejel najboljši igralec tega kluba Josip Djerdja mesto trenerja pri Goriške peterki Splügen Bräu. Peter Jelič se — kot kaže — tudi namerava posvetiti trenerskemu poklicu in ker se ni odzval pozivu na skupne priprave ekipe, ga je društveno vodstvo suspendiralo. In končno tudi 19-letni velikan Krešimir Ćosić noče več igrati za zadarsko ekipo. Neki drugi jugoslovanski klub mu je — po uradno še nepotrjenih vesteh — ponudil precejšnjo vsoto za prestop v njegove vrste. Ćosić je že zahteval izpisnico.

Zadar se je zaradi izgube teh igralcev znašel v zelo težkem in neprijetnem položaju, saj mora danes igrati na mednarodnem tekmovanju za «Pokal Jadrana» v Splitu, v začetku avgusta pa ga čakata dva težka turnirja v Italiji. Zadrčani bodo zato skušali ojačati svojo ekipo na teh turnirjih tako, da si bodo sposodili nekaj boljših igralcev pri drugih jugoslovanskih klubih.

ATLETIKA — *Predolimpijske vesti*

Ameriški črnci bi z bojkotom iger oškodovali ZDA za 5 zlatih kolajn

Najvnetejši zagovorniki bojkota olimpijskih iger so črni sprinterji z univerze v San Joseju

Slavni ameriški trener Bud Winter se je pred kratkim po treningu kratkoprogašev pogovarjal s svojimi varovanci o zadnjih uspehih sprinterjev z Jamajke.

«Možno je,» je dejal znani 200-metraš John Carlos, «da bodo v Mehiki zmagali prav atleti z Jamajke, pred Italijanom in morda bo tretji beli atlet iz ZDA.» V vzdušju gibanja črnskih atletov za enakopravnost, Združene države mrzlično pripravljajo svojo reprezentanco za mehiške igre. Odgovornost, ki čaka atlete ZDA ni majhna, saj bo treba braniti kar 12 zlatih kolajn v moških panogah iz Tokia pred štirimi leti.

V letošnji sezoni so ameriški atleti že dosegli odlične rezultate; padla pa sta samo dva svetovna rekorda. Kar je še bolj zanimivo: na izbirnih tekmovanjih za olimpijsko reprezentanco ni bilo rekordov kot običajno. Še en problem (gotovo največji) tare ameriško atletiko: gibanje črnopoltih atletov za enakopravnost je postalo pod vodstvom sprinterjev Tommija Smitha in Lee Evansa ter profesorja Edwardsa vse bolj aktivno in odkrito se že govori o bojkotu iger in o drugih podobnih učinkovitih demonstracijah črnskih športnikov.

ZDA lahko v atletiki osvoje 11 zlatih kolajn, če pa črnski atleti odpadejo, gre od 11 kolajn po vodi kar 7. Zelo verjetno je, da bo katero od teh 7 odličij osvojil belec, vsekakor pa ne več od dveh.

Kratki teki na 100, 200 in 400 m so popolnoma «črni» in skoraj vsi najboljši sprinterji so z univerze San Josè v Kaliforniji, torej v taboru, ki je v propagandi najaktivnejši. Izven tega kluba sta samo svetovna rekorderja na 100 m Greene in Hines, od katerih pa se prvi še ni uvrstil v olimpijsko reprezentanco. Tudi če bodo črnci na igrah nastopali in zmagovali, bodo pa na drugačen način protestirali (vstop na olimpijski stadion med otvoritveno svečanostjo v ločeni skupini, narobe oblečen dres, sprejem kolajn na tleh in ne na odru za zmagovalce) zato te kolajne moralno ne bodo last ZDA, temveč črncev.

Zelo zgoveren je v tem smislu dogodek med izbirnim tekmovanjem v Los Angelesu. Po zmagi na 200 m je šel Tommie Smith na tribuno med črnske tovariše, v oddelek kjer je bila vstopnina najnižja. Beli reporter se je približal Smithu za intervju. «Videl sem vas teči z veliko močjo,» je začel. «Call it ‚black' power» (imenujte jo ‚črno' moč) ga je prekinil Smith. Konec intervjuja.

Prof. Edwards in slavni košarkar Bill Russel, ki tudi podpira protestne akcije črnskih športnikov

Brez črncev na progah 100, 200 in 400 m so ZDA v slabem položaju, nekoliko v zamudi z ostalo konkurenco. Črnski atleti seveda tudi sestavljajo trenutno najboljši štafeti 4x100 in 4x400 m.

Zlata kolajna bo zelo verjetno prišla v skoku v daljino, kjer od Boba Beamona pričakujejo svetovni rekord na vsakem tekmovanju. Ta atlet se še ni opredelil, verjetno pa ga bo za seboj potegnil svetovni rekorder Boston, ki zadnje čase simpatizira s Smithom in Evansom.

Najmanj odločen v vsej zad[illegible] je znani tekač čez ovire McCullouch, ki morda niti ne bo do[illegible]kal olimpijskih iger, ker mu [illegible] nujajo velike vsote za prestop [illegible] poklicnim igralcem rugbyja. [illegible] rebitni predčasni odstop iz rep[illegible]zentance McCulloucha, ki pa [illegible] tudi sam še ni uvrstil vanjo, [illegible] odprl vrata do nastopa na ig[illegible] tudi nekaterim belim atletom, [illegible] prav so pozicije črncev na ovir[illegible] izredno močne.

Kaj menijo o tej zadevi bi[illegible] vrhunski črnski športniki?

Harrison Dillard (olimp. zma[illegible] valec leta 1948 in leta 1952): «B[illegible] kot ne bo služil črnskim špo[illegible]nikom. Čeprav se strinjam z [illegible]jami Edwardsa, sodim, da bi b[illegible] bolj učinkovita manifestacija m[illegible] samimi igrami, pred vsem s[illegible] tom. Spominjam se, da kot vi[illegible] šolec nisem smel na univerzi [illegible] plesne prireditve belih in tudi v[illegible] ta v razne krožke so bila za[illegible] zaprta ‚čeprav sem bil olimpij[illegible] prvak.»

Milt Campbell (olimp. prvak [illegible] deseteroboju leta 1956): «Če bi [illegible] bil atlet, bi se pridružil ak[illegible] Žalosten sem, ko vidim kaj [illegible] morajo delati moji tovariši, da [illegible] ne bili samo atleti, temveč t[illegible] in predysem ljudje.»

Cassius Clay (svetovni prvak [illegible] boksu): «Leta 1960 nisem mo[illegible] dobiti zajtrka v restavraciji v [illegible] uisvillu, čeprav sem imel ok[illegible] vratu zlato kolajno olimpijske[illegible] prvaka.»

— lin —

KOLESARSTVO — DRŽAVNO PRVENSTVO

Verzini drugič državni prvak v hitrostni amaterski vožnji

VARESE, 26. — V tretjem dnevu italijanskega državnega kolesarskega prvenstva za amaterje na dirkališču, so začeli tekmovanje s polfinalom hitrostne vožnje.

Oba polfinala sta dala naslednji izid:

Prvi polfinale:
prva vožnja
1. Turrini 11"9
2. Rossi
druga vožnja
1. Turrini 12"8
2. Rossi

Drugi polfinale
prva vožnja
1. Verzini 12"1
2. Borghetti
druga vožnja
1. Vrezini 12"7
2. Borghetti

V finalu je v borbi za 1. mesto Verzini brez težav odpravil svojega nasprotnika v obeh vožnjah, čeprav ga je skušal Turrini presenetiti v drugi vožnji z nenadnim sunkom v začetku zadnjega kroga.

Verzini je s tem uspehom že drugič, postal državni prvak v tej disciplini. Prvič si je priboril naslov najboljšega v državi leta 1966. Verzini je poleg tega tudi svetovni prvak (skupno z Gonzatom) v tandemu.

V borbi za 3. mesto je Borghetti obakrat premagal Rossija.

NOGOMET

Selitve italijanskih nogometnih igralcev

MILAN, 26. — V hotelu Gallia so točno opolnoči zaključili nakupe in prodaje italijanskih nogometašev, za katere so se zanimala razna italijanska nogometna društva. «Tržišče» je bilo tudi letos zelo živahno in slikovito.

Največjo kupčijo tega «tržišča» sta sklenila Milan in Bologna. Milan je prepustil solastništvo Bologni nad Crescijem, ki ga je kupil od Vareseja za 340 milijonov lir. Bologna mu je plačala zanj 130 milijonov lir in mu dala povrhu še Foglija. Vrednost Crescia so torej ocenili na približno 400 milijonov lir.

Med ostalimi vidnejšimi selitvami igralcev iz enega kluba v drugega so bile pred začetkom nove sezone med drugimi tudi te:

Haller od Bologne k Juventusu, Albertosi od Fiorentine h Cagliariju, Jair od Rome k Interju, Benitez od Interja k Romi, Cinesinho od Juventusa k Vicenzi, Angelillo od Milana k Genoi, Nielsen od Juventusa k Palermu, Guidetti od Interja k Vareseju, Negri od Vicenze h Genoi itd.

PRIJATELJSKI NOGOMET

Bani - Campanelle

Danes, v soboto, 27. t.m. bodo na občinskem igrišču v Boljuncu odigrali prijateljsko nogometno srečanje med enajstericama Banov in Campanel. Tekma se bo začela ob 18. uri.

ODBOJKA

Ženska mladinska reprezentanca v prvem nastopu ni zadovoljila

Razgovor s Sonjo Pernarčič, ki se je v italijanski mladinski državni reprezentanci udeležila turnirja v Neaplju

V preteklih dneh se je vrnila v Trst Sonja Pernarčič, članica tržaškega Bora, ki je kot prva zamejska slovenska odbojkarica oblekla dres italijanske državne reprezentance, tokrat še mladinske. Sonja je namreč še zelo mlada saj ima komaj 15 let in je dobila na turnirju v Neaplju posebno medaljo, ki jo običajno na vsaki taki prireditvi podele najmlajši igralki.

O svojem krstnem nastopu v reprezentanci nam je povedala marsikaj zanimivega. Zanimalo nas je, kako se je počutila ob tem «krstu» pa nam je odgovorila tako:

«Dobro! Bilo je lepo! Mnogo smo trenirali in to precej naporno.»

«Je igrala med vami tudi katera igralka iz članske reprezentance?»

«Prvotno jih je trener Trinajstić določil več, nato pa se je premislil in je pustil le eno podajačico. Vse ostale pa smo bile same novinke v državnem dresu. Italija namreč doslej ni imela še nikoli ženske mladinske odbojkarske reprezentance, tako smo praktično skoraj vse branile državne barve šele prvič.»

«Iz časopisja smo izvedeli, da ste bile v obeh tekmah z Izraelkami premagane.»

«Židinje so igrale zelo dobro. Zanimivo je, da so vse razmeroma majhne, vse pa imajo izvrsten odriv in silovito tolčejo, njihova najnižja igralka celo najbolje. Poleg tega so tudi izredno živahne v polju. Predvsem pa jih odlikuje izredna borbenost, kar pa ni čudno, saj so vse — kljub temu, da so še mladinke — že odslužile svoj redni vojaški rok.»

«Kaj pa italijanska reprezentanca?»

«Predvsem smo igrale slabše od svojih nasprotnic in smo poraz zaslužile. Največ je pa k temu doprineslo dejstvo, da smo bile v polju premrtve, premalo požrtvovalne, morda smo se pa tudi preveč ustrašile svojega prvega nastopa.»

«Kakšen je bil komentar trenerja Trienajstića o vaši igri?»

«Po tekmi se je zelo razjezil in nam marsikaj očital. Pričakoval je pač od nas precej več, zlasti, ker so v okviru iste prireditve italijanski mladinci zaigrali tako dobro, res odlično, posebno v napadu, kjer so tolkli v trimetrski prostor».

«Zakaj pa ni nastopilo v mladinski reprezentanci več «starejših» igralk, ki so že nastopale tudi v članski reprezentanci?»

«Te igralke so letos že toliko stare, da bi lahko samo še v tej sezoni igrale za mladinsko ekipo, prihodnje leto pa ne več. Ker pa čaka italijansko mladinsko reprezentanco prihodnjo sezono več mednarodnih srečanj je verjetno hotel trener privaditi tudi mlajše igralke na mednarodno «vzdušje». Kot vse kaže, se pa prvi poskus ni posrečil.»

«Ste kot reprezentantke s tem nastopom zaključile letošnjo sezono?»

«Ne! Jeseni bomo verjetno nastopile še na eni podobni prireditvi, vendar nam kaj dokončnega o tem niso povedali.»

TOTIP

1. —	prvi	2	1
	drugi	1	2
2. —	prvi	1	
	drugi	2	
3. —	prvi	1	X
	drugi	X	1
4. —	prvi	2	
	drugi	1	
5. —	prvi	2	2 1
	drugi	1	X 2
6. —	prvi	1	2
	drugi	X	1

ODBOJKA

Turnir «olimpijskih upov»

PISEK, 26. — Na turnirju «olimpijskih upov», ki je bil v Piseku na Češkoslovaškem, se je Jugoslavija uvrstila na 4. mesto končne lestvice. Na tem turnirju so sodelovali le igralci pod 21 letom starosti.

Jugoslovani so se uvrstili v finalno kolo iz prve kvalifikacijske skupine, v kateri so bile še Češkoslovaška, Poljska, Vzhodna Nemčija in Madžarska.

V finalu so zasedli četrto mesto za Romunijo, Sovjetsko zvezo in Češkoslovaško. Ta uvrstitev predstavlja za Jugoslavijo uspeh, ki pa bi lahko bil še večji, če bi se ekipa tako pripravljala, kot ostale udeleženke tega turnirja. Odbojkarji iz sosednje republike so namreč trenirali za ta turnir le deset dni. Kljub temu pa so pokazali v svojih vrstah več odličnih elementov iz katerih bodo lahko že v prihodnjih sezonah sestavili odlično šesterko.

Sprinterji iz San Joseja. Od leve proti desni: (zgoraj) Clayton (10"), Williams (20"7), Davis (10"1), Gaines (10"1), Evans (45"), Griffin in Slayton; (spodaj) Tommie Smith (svetovni rekorder na 200 m 20"), R.R. Smith (9"9 na 100 m), in Carlos (20"2)

Letos jeseni prvič «Giro d'Italia» - peš

TURIN, 26. — V Turinu se bo letos 8. septembra začel «Giro d'Italia», na katerem pa tekmovalci ne bodo tekmovali s kolesi, ampak — peš.

Že več let so v Piemontu organizirali tekmovanje v hitri hoji na progi Turin - St. Vincent. Letos pa so prišli na misel, da bi — podobno kot kolesarji — organizirali tudi etapno tekmovanje. Za letos bo proga vodila le po Piemontu in Lombardiji in bo merila skupno 590 km. Razdeljena bo na 13 etap, prireditev pa bo trajala od 8. septembra do 6. oktobra. Proga bo vodila skozi naslednja mesta: Turin, Chivasso, Santhià, Biella, Novara, Milan, Monza, Pavia, Vigevano, Casale, Alessandria, Asti Albugnano (kjer bodo opravili hojo na kronometer za posameznike) in Turin.

Tekmovalci ne bodo nastopali vsak dan, ampak bodo imeli po vsaki etapi nekaj počitka. Proga je namreč izredno težka in bi je atleti ne zmogli, če bi nastopali zaporedoma vsak dan.

Organizatorji predvidevajo, da bodo ta «Giro» raztegnili prihodnje leto še na druge italijanske dežele.

NAMIZNI TENIS

V tekmovanju za «Pokal evropskih prvakov» tudi ljubljanska Olimpija

LJUBLJANA, 26. — Vodstvo ljubljanskega namiznoteniškega kluba Olimpije je sklenilo, da se bo [illegible] letos s svojimi igralci udeleži[illegible] mednarodnega namiznoteniškega tekmovanja za «Pokal evropskih prvakov».

V prvem kolu bo Olimpija [illegible]stopila s svojo najmočnejšo [illegible]stavo, t. j. z Veckom in Kor[illegible] v naslednjih kolih pa se bo [illegible]rala odreči odličnima igralcema, ker bosta jeseni oblekla vojaš[illegible] suknjo. Po njunem odhodu bo ekipo Olimpije sestavljali Kl[illegible]šar, Grintal, Koman, Kern in [illegible]monka.

Igralke Olimpije pa so se pr[illegible]vile za namiznoteniški «Pokal [illegible]lesejemskih mest». Barve ljublj[illegible]skega kluba bodo branile Pirč[illegible] Martinčeva in Jelerova.

Občni zbor Šd Breg

Športno društvo Breg sklicuje 3. redni občni zbor, ki bo v četrtek 1. avgusta 1968 v društveni dvorani v Ricmanjih ob 20.30 v prvem in ob 21. uri v drugem sklicnem roku.

Dnevni red bo naslednji:

1. Otvoritev
2. Poročilo predsednika
3. Poročilo tajnika
4. Poročilo blagajnika
5. Poročilo gospodarja
6. Poročilo predsednika nadzornega odbora
8. Volitve novega odbora
9. Razno

ODBOR

1. *Rudi Maurin:*

Še tretjič o boju na Artvižah

R. Škerjanc in M. Guček sta objavila v 19 oz. 21 št. TV 15 sestavka o boju Šercerjeve brigade 7. 10. 1943 na Artvižah. Medtem, ko je Škerjanc, kot je mogoče iz njegovega sestavka sklepati, vpletel boj 7. 10. med ostale dogodke in razmere v tem delu Brkinov s skromno željo, da opozori javnost na vlogo in pomen artviške vasi v NOB, je Guček posvetil svoj sestavek le boju Šercerjeve enote na Artvižah 7. 10. 1943 in ob tem izrazil svoje nezadovoljstvo nad Škerjančevim pomanjkljivim opisom in nezadostno preverjenimi podatki.

Res je Škerjančev sestavek pomanjkljiv. Žal pa moram ugotoviti, da je tudi Gučkov prikaz Šercerjeve enote, ki je vodila boj, njenega neposrednega vodstva in kantonmana precej izkrivljen in neprecizen, ker ni dobil dovolj izvirnih podatkov o njej. Nekoliko boljše je opisal potek boja z močnimi nemškimi silami, vendar tudi v njem ni dovolj jasno prikazana dinamika in rezultati enega najbolj zagrizenih in najuspešnejših bojev Šercerjeve brigade, ki je bil žal tako dolgo neznan našim kronistom in zgodovinarjem.

Da bi ohranil zgodovini, brkinskemu ljudstvu in preživelim borcem Šercerjeve brigade, ki so se udeležili bojev 6. in 7. 10. 1943 v Brkinih, kar najbolj verno podobo boja, in ker ne želim, da bi bila monografija Šercerjeve brigade, ki jo piše Guček, o tem boju tako pomanjkljiva, kot je njegov opis v TV, sem se končno odločil, da sam raziščem in opišem boj, ki sem ga vodil kot komandir 1. čete, III. bat. Šercerjeve brigade in sem si njegov potek zelo dobro zapomnil. Ob tem si moram priznati, da sem delno tudi sam kriv pomanjkljivosti dosedanjih opisov, ker poteka boja nisem tako dolgo opisal in objavil, čeprav sem to nameraval storiti.

ŠERCERJEVA BRIGADA DRUGIČ V BRKINIH

Prvič je posegla Šercerjeva brigada v Brkine 15. 9. 1943, ko je zasedla Ilirsko Bistrico, vodila ostre boje z Nemci in se zvečer umaknila proti Mašunu.1) O njenem drugem pohodu v Brkine zvemo v Kroniki XIV. divizije, ki jo je pisal J. Perovšek — Pelko, da je krenila z Mašuna po enem tednu počitka okoli 1. 10. v Brkine. «Šla je mimo Rijavč in Tater na Vatovlje, kjer se je nastanil štab brigade...»2)

Naša brigada je prispela zadnje dni septembra ali 1. oktobra z Mašuna v Brkine. Naš III. bataljon se je nastanil na Misličah (ne na Artvižah, kot trdi Guček), poleg štaba brigade, ki je bil, kot je zapisano, na Vatovljah. Čete so bile razporejene: 1. v hiši Ivana Cergola, M. 10; 2. v hiši Fr. Dežjota, M. 12; 3. v hiši Fr. Kljuna, M. 7. Štab bataljona je bil v hiši Fr. Kljuna, M. 9; kuhinja je bila pri Tatnikovih — Mariji Kljun, M. 11.3) Ostali bataljoni so bili nastanjeni po okoliških vaseh: Barki, Kozjanah idr. Komandant III. bataljona je bil tedaj Jaka Rihar. Komandir 1. čete jaz (R.M.), komisar Aljoša (pravega imena se ne spominjam), kurir Bine Kucler. Komandir II. čete je bil Janko (pravega imena se tudi ne spominjam), kurir Jože Petkovšek — Branko. Ne spominjam se imensko kom. III. čete.

Bataljon je bil na Misličah skoraj cel teden. V I. četi je bilo razporejenih v 3 vodih 120 mož. Približno polovico je bilo starih borcev, drugi so bili novinci — Brkinci in Pivčani. Dokler smo se zadrževali na Misličah, sem vadil novince v spoznavanju orožja in jih seznanjal s taktiko partizanskega bojevanja. Medtem so pošiljale 2. in 3. četa zasede na Artviže in drugam. 5. ali 6. oktobra je morala poslati moja četa zasedo na Artviže. Tedaj je odšel v zasedo 1. vod, z njim je šel tudi n. komandanta bataljona Miha (Franc Korošec). Nemško konjeniško patrolo so naši napadli na kraju, ki ga Artvižci imenujejo «v Zgonu». Spominjam se, da smo zaplenili 9 in ne 7 konj. Te smo potem polovili v Padežu, kamor so bili po boju pobegnili in sem jih še iskat ter jih pripeljal na Misliče. Komandant bataljona I. R. mi je bil ukazal, da naj grem na Artviže in če bo potrebno tudi drugam s približno 20 borci. Poiskati moram za vsako ceno in poloviti konje, s katerimi je bila prišla nemška patrola na artviški sektor, in jih pripeljati na štab bataljona. Res sem jih s svojimi borci našel v Padežu pri Bržanovem mlinu po njivah in travnikih. Prijeli smo jih 9. Pri tem so nam pomagali 4 domačini. Dežjotovi, Misleče št. 12, se še spominjajo, da so bili pri njih pred hišo privezani. Stojan Dežjot, ki je bil tedaj star 10 let, mi je 31. 5. 1968 povedal, da se je en konj ubil, ker je bil tako divji, da ga partizani niso mogli ukrotiti. Anton Dekleva iz Mislič se spominja, da je bil v tistem boju ranjen v trebuh partizan Franjo. Tovariši so ga prinesli k Barbanovim na Misliče. Pozneje je umrl in je pokopan na vaškem pokopališču. Toda, ker se boja s sovražnikovo konjeniško patrolo nisem udeležil, ga ne bom podrobneje opisal.

Naslednji dan — 6. ali 7. oktobra (navajam dva datuma, ker domačini trdijo, da je bil boj 6. 10., medtem, ko je M.G. omenil 7. 10. 1943, sam se pa datuma ne spominjam),4) sta zasedli položaje na Artvižah 1. in 2. četa III. bataljona in sicer sta bila dva voda 1. četa s komisarjem Aljošem poslana že zvečer. Jaz sem prispel na Artviže z enim vodom okoli 3. ure zjutraj. Okoli 5. ure zjutraj je prispela tudi 2. četa s komandirjem Jankon in zasedla položaje po grebenu jugovzhodno od Cerkvice — kota 817 proti Ostrovici.

RAZPORED NAŠE ČETE PRED NAPADOM

Že preden se je zdanilo sem si ogledal položaje in proučil verjetne smeri sovražnega napada. S komisarjem čete s[illegible] organizirala v vasi hrano za moštvo in naročila domačin[illegible] naj izpraznijo vas, ker moramo n[illegible] vsak način sprejeti [illegible] njej in njeni okolici boj s sovražnikom. Nato sem razpore[illegible] vode in desetine na izbrane položaje v vasi in na vzpe[illegible] okoli nje, ter ukazal, da se vkopljejo in si izberejo do[illegible] zaklone. Prvi vod je zasedel vas ob njenih severnozahod[illegible] in južnih obronkih ter izpostavil mitraljezko trojko na pobo[illegible] Rta (k. 811) jugozahodno od vasi. Ta položaj je zasedel [illegible] traljezec Avcin, doma iz Palčja na Pivki, ki se je pote[illegible] izredno hrabro boril in vzdržal na položaju približno do [illegible] ure. Prva desetina je zasedla položaje ob dohodih k vasi [illegible] smeri Materije izza zidov pri zdajšnji hiši št. 22 in pri sos[illegible]njih domačijah. Druga desetina si je izrala položaje na v[illegible] Škrbčeve hiše (sed. št. 15) za suhim zidom z orožjem, [illegible] merjenim na pot iz Rodika proti Artvižam in severno pobo[illegible] kote 811 Rt, tako, da je ščitila desni bok mitraljezca Avc[illegible] Tretja desetina je zasedla položaje ob severnovzhodnem d[illegible] vasi, naslanjajoč se na greben proti Cerkvici. Komandno [illegible] sto komandirja in komisarja čete je bilo v zgornjem d[illegible] vasi pri Mežnarjevi hiši, sedaj št 29, od koder je bil do[illegible] razgled po vseh položajih in dohodih proti vasi.

(1) Tone Vidmar — Luka, dnevnik. Zbor. dok. in pod. o NO[illegible] Knjiga VII. VI. del, dok. 289.

(2) Arhiv Inštituta za zgod. del. gibanja SRS, fascikel 334/[illegible]

(3) Podatke so posredovali: Fr. Kljun, M. 7; Stojan Dež[illegible] M. 12; Cergol Gabrijel, M. 10.

(4) Tone Ferenc, ki se v svoji knjigi Kapitulacija Italije [illegible] NOB v Sloveniji sklicuje na poročilo Fr. Segulina — Bora, sek[illegible]tarja OK KPS za Brkine in Slovensko Istro, je tudi zapisal, da [illegible] začela sovražna ofenziva v zahodnem delu Brkinov 6. 10. 1943.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečno 800 lir vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 8.100 lir — SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana. Stari trg 3/1., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi do 10 besed — (Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi - Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst